

FEJÉR

KOMÁROM-ESZTERGOM

VESZPRÉM

REGIO REGIA

A KÖZEP-DUNÁNTÚL ÉRTÉKTEREMTŐINEK MAGAZINJA

Selmeczi Attila
Transintertop Kft., ügyvezető igazgató

Mérnök est
Oroszlányban

Tökfesztivál
Rácalmáson

Trófeabírálat
Alsóperén

Világszinten egyedülálló innováció

A Dialcont Kft. a gyógyvizek megmentéséért

A tatabányai Dialcont Kft. projektjének célja egy olyan komplex szűrő és tisztító gyógyvízkezelési technológia - a DIASAN-AQUA - kifejlesztése, amely hozzájárul a hazai és nemzetközi termál- és gyógyvízkincs gazdaságos felhasználásához – tudtuk meg Niebling István ügyvezető igazgatótól a fejlesztést beharangozó sajtótájékoztatón.

– 1988 óta foglalkozunk uszodák, fürdők, strandok gépészeti tervezésével, építésével, vízkezelésével, és szinte valamennyi hazai gyógyfürdő, fürdő életében jelen vagyunk, voltunk. Láttuk, hogyan történik a vízgazdálkodás, hogyan használják a gyógyvizet. Magyarország idegenforgalmában nagyon jelentős a gyógyturizmus, a gyógyászati célú fürdetés. A gyógyvizeket úgy használják, hogy a medencét reggel megtöltik, egész nap abban fürdenek az emberek, pótolják közben az elpárolgott, elhasznált vizet, és este pedig leengedik, és kimossák. Ez az ún. töltős-ürítő rendszer.

– Ez viszont eléggé vízpazarló. 2010 óta gondolkozunk azon, hogy kéne valamit csinálni, hiszen iszonyatos mennyiségű hasznos gyógyvizet engedünk ki a csatornába. A jogszabályi háttér nem engedi a töltős-ürítő rendszerek forgatóssá alakítását, mert akkor a vegyszeres kezelések miatt megváltozik a víz gyógyhatása.

– Azon gondolkodtunk, hogy miként forgassuk és kezeljük a gyógyvizet, és mégis maradjon meg a gyógyhatása. A cégünk víztechnológiai részlege elkezdett a dologgal foglalkozni, jártuk a gyógyfürdőket, szedtük össze a tapasztalatokat, néztük a vízvizsgálati eredményeket, a gyógyászatért felelős komponensek összetételét, és lassan szakembereink – biológusok, mérnökök, technikusok – fejében körvonalazódott egy olyan elképzelés, hogy mit kellene csinálni.

– Természetesen ezek nagyon idő- és költségigényes munkák, így kapóra jött ez a kutatásfejlesztési pályázat, mert ebben a témakörben lehetett indulni. Pályázatíró kollégáinkkal karöltve összeállítottuk azt az anyagot, amely örömeinkre nyertes lett.

– A pályázat keretében megpróbáljuk megtalálni azt a vegyszert, amely a gyógyhatásokért felelős komponenseket nem bántja, viszont képes a kórokozókat elpusztítani. Ehhez rendeljük hozzá azt a vegyszert kiegészítő technológiát, ami tovább segíti a vízminőség megtartását, valamint egy olyan szűrőrendszert, ami biztosítani tudja, hogy akár napokon, heteken, hónapokon keresztül a töltés-ürítés helyett a vízforgatóssá módszert lehessen alkalmazni.

– Ezzel két célt tudunk elérni. Egyrészt, hogy a rendelkezésre álló

gyógyvízkészletet – ami véges – jobban fel tudjuk használni. Ha ugyanazt a vízmennyiséget használnánk, mint most, ezzel a technológiával – ha sikerül rentábilisabbá tenni az eljárást – sokkal nagyobb vízfelületet tudnánk biztosítani, sokkal több embert tudnánk gyógyítani, ami mindenkinek jó. Ha viszont nem növeljük a vízfelületet és a létszámot, akkor sokkal kevesebb gyógyvizet kell elhasználnunk, hiszen ha ilyen ütemben használjuk, az a víz összetételének, ásványi-anyag koncentrációjának megváltozásához vezethet.

– Másrészt ezzel az eljárással minimálisra tesszük azt a veszélyt, hogy valaki bármiféle egészségkárosító hatást szenvedjen attól, hogy egy túlterhelt, melegben nem kellőképpen tiszta medencében valamiféle betegséget kap.

– A kutatás elindult, immár 4-5 hónapja tart, a fejünkben megvan az elképzelés, amit eddig elgondoltunk az biztató, és úgy gondoljuk, hogy jó úton haladunk. Nem a csodákban, hanem a munkában bízunk, abban, hogy a cégben felhalmozódott tudásnak, és szakembereink kreativitásának köszönhetően a tervezett befejezési határidőre, 2024 első negyedévére le tudunk tenni az asztalra egy olyan engedélyezett technológiát, ami lehetővé teszi a jelenleg töltős-ürítő medencék vízforgatóssá, fertőtlenítetté alakítását.

– Elég kevés ország rendelkezik olyan mennyiségű és minőségű gyógyvízkészlettel, mint Magyarország. Ez hatalmas érték. A környező országokban még vannak ilyen helyek, a tengerentúlon is van néhány, de hazánk igazi nagyhatalom ebből a szempontból. Amennyiben ez a technológia bevalik, és a hozzáfűzött reményeket hozza, szeretnénk más országokban is elterjeszteni, úgy gondoljuk, erre meglesz a kereslet, hiszen ugyanazokkal a problémákkal másoknak is szembesülnie kell: fogy a gyógyvízkészlet, és az egészségtudatosság elterjedésével tiszta környezetet kell biztosítani a gyógyulni kívánó fürdőkbe járóknak.

VK

Czunyiné dr. Bertalan Judit, Molnár Attila és Szilvai József Attila az útátadón

Jobb úton közlekedhetünk

Átadták a 13-as főút felújított szakaszát

1,4 millárd forintból, tisztán hazai forrás felhasználásával valósult meg az 5,5 km-es útszakasz felújítása – mondta el az átadón Szilvai József Attila. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. vezérigazgatója ismertette, hogy a beruházás négy hónap alatt zajlott le, melynek keretében eltávolították az előregedett kopóréteget, majd a főpályán három réteg aszfaltot építettek be 14 centiméter vastagságban. A komáromi körforgalomban két réteg marása és aszfaltozása történt meg 9 cm öszsvastagságban.

Szilvai József Attila hozzátette: egy 60 méteres szakaszon, a megcsúszott rézsú miatti útburkolat helyreállítása a teljes pályaszerkezet cseréjével történt meg.

Felújították az érintett útszakasz padkáit, a buszmegállókat, a csatlakozó szegélyeket és a középszigeteket, valamint az M1-es autópálya feletti csomóponti hidat is. A munkák zárásaként felfestették a burkolati jeleket, új fényvisszavető jelzőtesteket és új közúti táblákat helyeztek el.

Czunyiné dr. Bertalan Judit, a térség országgyűlési képviselője megköszönte a közlekedők négy hónapos türelmét, amire szükség is volt, hiszen sokszor 15-20 percet kellett várakozni az autósoknak az útépités miatt. De látszik, hogy megérte a türelem, hiszen mostantól magas műszaki szinten megvalósított, jó minőségű úton lehet közlekedni.

A most átadott útszakasz egy felújítási munka volt, ugyanakkor folyamatban van egy Komárom – Székesfehérvár – Sárbogárd közötti országos jelentőségű, európai forgalmat is kiszolgáló korridor építésének tervezése. A 13-as út azért nem lett kétsávos, mert az

M 81-es tervezési fázisai előrehaladtak, túl vannak a nyomvonal egyeztetésén is – tette hozzá a képviselőasszony.

Molnár Attila, Komárom polgármestere elmondta, 2021. július 31-én jelent meg egy hatpontos kormányhatározat, mely Komárom történetének talán legnagyobb infrastruktúrafejlesztéséről szól. A 13-as út most átadott szakaszának felújítására a Monostori-híd átadásával megnövekedett forgalom miatt volt szükség.

A beruházás ugyanakkor fontos a város ipara, és gazdasága szempontjából is, hiszen a jobb közlekedés újabb befektetőket tud vonzani a városba. Emellett a szépen fejlődő idegenforgalom kiszolgálása sem mellékes – tette hozzá a város első embere.

Az érintett útszakasz jelenti az M1-es autópálya, és a 200 hektáros komáromi ipari park közötti összeköttetést. Óriási az átmenő forgalom, napi 8000 jármű halad erre, ezek közül 1500 kamion. Van olyan nap, hogy az új Monostori-hídon 3000 autó halad át, ez a megnövekedett forgalom tette szükségessé a mostani felújítást – derült ki a forgalomszámlálási adatokból.

Regio Regia

A Közép-Dunántúl értéktérítőinek magazinja
XXI. évfolyam 156. szám
<http://www.regioregia.hu>

Kiadja:

Regio Regia Nonprofit Kft.
2800 Tatabánya, Táncsics u. 51.
info@regioregia.hu
Telefon/Fax: 34/310-971

Felelős kiadó: Cseh Teréz, ügyvezető igazgató
Főszerkesztő: Veér Károly

Munkatársak:

Csathó Barna, Cseh Teréz, Dr. Göde Andrea,
Horváth Tímea, Kiss T. József, Mazán Tibor,
Mórocz Károly, M. Tóth Sándor, Nagy Péter,
Réz Napsugár, Tárnay Olivér, Veér Zoltán

Fotó: Kiss T. József, Mazán Tibor, Raáb Zoltán,
Szabó János, Veér Zoltán
Címlapfotó: Mazán Tibor

Nyomdai előkészítés:

KEM-Bridge Net, Tatabánya

Tördelőszerkesztő: Veér Zoltán

Nyomdai partnerünk:

Print Brokers Team Kft.
9027 Győr, Tibormajori út 1. - Ipari Park

A lapban megjelent hirdetések és PR-cikkek
tartalmáért a szerkesztőség nem vállal felelősséget!
HU-ISSN: 1785-7074

E havi interjúinkból ajánljuk:**Felépült a dunaalmási ásványvíz-palackozó****14-15. oldal**

Lévai Péter, Dunaalmás egykori polgármestere még szolgálati ideje első időszakában kezdett el foglalkozni a dunaalmási kénesek gyógyvíz, ásványvíz ügyével. Nem akarta, hogy ez a ritka természeti kincs parlagon heverjen. Lassan huszonöt éves iszapbirkózás után mára úgy tűnik, rendeződött a víz sorsa. Az ötletgazdával beszélgettünk.

Építőipari helyzetkép kisvállalkozó szemmel**18. oldal**

Az építőipar kiváló jelzője a mindenkor gazdaságnak. Ha a szekerük jól halad, akkor az ország gazdasága is szépen fejlődik, ha csak dög, akkor bizony egyre több lesz a gond mindenütt. Ádám Katalint, a tatabányai T-Mátrix Kft. ügyvezető igazgatóját az építőipart, különösen a kkv-szektorra érintő jelenlegi gondokról kérdeztük.

Szezonzáró beszélgetés Gárdonyban**32. oldal**

Az aszályos időszak országszerte károkat okozott. A Velencei-tó vízszintje is tovább apadt. Egyelőre nem született átútló ötlet a megmentésére, így szűkültek a turisztikai szezon lehetőségei. Viszont ettől még az élet nem áll meg, folytatódott Dinnyésen, Agárdon, Gárdonyban a fejlesztések, projektek. Mindezekről Tóth István polgármesterrel beszélgettünk.

A MúltApp-pal mamutok között is barangolhatunk**40. oldal**

75 éve nyilvánították várossá Tatabányát, ám múltja nem ebben a háromnegyed évszázadban keresendő. Elég a Szelim-barlangra, a római korra, a bánhidai csatára gondolni, és máris kitárul a múlt, melynek bemutatására a Tatabányai Múzeum egy új mobiltelefonos, internetes applikáció kifejlesztésével vállalkozott. Pál Gabriella múzeumigazgatóval, és Szilágyi M. Kevin grafikus-informatikussal beszélgettünk.

T A R T A L O M**LAPINDÍTÓ**

Átadták a 13-as főút felújított szakaszát	3. oldal
1956 – a kommunizmus végének kezdete	5. oldal
Pályaválasztási kiállítás – Szakmák vására 2022.	6. oldal

GAZDASÁG, VÁLLALKOZÁS

Új tulajdonos az Oroszlányi Erőműnél	7. oldal
Macher Minőség II. rész	8-10. oldal
Újabb komoly elismerések a Karsai Holdingnak	11. oldal
Energiahatékony épületek acélváz technológiával	12-13. oldal
Felépült a dunaalmási ásványvíz-palackozó	14-15. oldal
Ismét sikert aratott a Bábolnai Gazdanapok	16. oldal

Jól sikerült a kamara mérnök estje	17. oldal
Átadták az Oroszlányi Bányászati Múzeumot	18. oldal
Itt az ideje a legkisebbeket is megerősíteni	19. oldal
Készre jelentett az új építési kerettörvény	20-21. oldal

A Transintertop a még magasabb minőséget tűzte zászlajára	22-24. oldal
A versenyképességünket fenn kell tartani	25. oldal
Innovációs sikerfeltételek a kkv-k körében	26-27. oldal
Segíts magadon!!!	28. oldal

ÖNKORMÁNYZAT

Rangos díjat kapott Fehérvár polgármestere	29. oldal
--	-----------

1956 – a kommunizmus végének kezdete

„1956. október 23-a örökké élni fog a szabad emberek és nemzetek emlékezetében. E nap a bátorság, az öntudat és a győzelem napja volt. A történelem kezdete óta nincs még egy nap, mely világosabban mutatja az ember csillapíthatatlan vágyát a szabadság iránt – bármily kicsi is a siker esélye, s bármily nagy is az áldozat, amit követel.”

John F. Kennedy (1960)

„Az 1956-os forradalom megőrizte a nemzet öntudatát, és mindenhol életben tartotta a szabadság emlékét. Nem kétséges, hogy a győzelem utólag született, de az emberség mégiscsak felülkerekedett, hiába tiporták rendőrsízmákkal.”

David Pryce-Jones, a National Review korábbi szerkesztője (2006)

„Mindannyian emlékezetünkben őrizzük a magyar népnek a szabadságáért, de egyben a mi szabadságunkért is hozott áldozatát. A remény sosem hal meg, ha a szabadság szenvedélye fűti; azé a szabadságé, amely a Francia Köztársaság jelmondatának első helyén szerepel, és amelyről tudom, hogy oly drága a magyar nemzet szívének.”

Jacques Chirac (2006)

„A magyar forradalom a kommunizmus végének kezdete.”

Milovan Gyilas (1956)

„A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és igazságért, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendőben.”

Albert Camus (1957)

„...A szabadság ott kezdődik, ahol megszűnik a félelem.”

Bibó István (1956)

VEÉR KÁROLY, FŐSZERKESZTŐ

T A R T A L O M

Pillanatkép kisvárosi nézőpontból.....	30. oldal	A MúltApp-pal mamutok között is barangolhatunk.....	40. oldal
A nyitányt az 50 éves Kertbarát Kör adta.....	31. oldal	Díjazták a legjobb ételrecepteket.....	41. oldal
Szezonzáró beszélgetés Gárdonyban.....	32. oldal	Egy környezetvédő házaspár.....	42-43. oldal
Átadták Szent Margit Gimnáziumot.....	33. oldal	A város zöld szíve, Sóstó.....	44. oldal
Számos újdonság a Tökfesztiválon.....	34-35. oldal	Bemutatjuk M. Tóth Sándor költőt.....	45. oldal
Kiemelkedő személyiségeket tüntettek ki.....	36. oldal	Könyv Takácsné Ambrus Éva csuhévilágáról.....	46-47. oldal
Kerékpárral közlekedhetünk a Balaton és Budapest között.....	37. oldal	Trófeaszemle történelmi vadászati helyszínen.....	48. oldal
Digitális, szolgáltató közigazgatást építenek.....	38. oldal	Tátika Presszó – Badacsony.....	49. oldal
KINCSKERESŐ		Újraavatták Klapka György mellszobrát.....	50. oldal
A Bridgestone idén a négylábúakat támogatja.....	39. oldal		

Fotó: Fejér Megyei Szent György Egyetemi és Oktató Kórház

Dr. Simon László főispán nyitotta meg a pályaválasztási expót - Fotó: Fehér Gábor/FMH

Sikeres programsorozatot rendezett a Fejér Megyei Kormányhivatal

Pályaválasztási kiállítás – Szakmák vására 2022.

Csaknem ötezen keresték fel a „Pályaválasztási kiállítás – Szakmák vására 2022.” eseménysorozatát Székesfehérváron, a Széchenyi István Műszaki Technikumban, október közepén. A Fejér Megyei Kormányhivatal rendezvényén 56 kiállító mutatta be képzési kínálatát.

A megnyitón **Mészáros Attila** székesfehérvári alpolgármester köszönetet mondott a Fejér Megyei Kormányhivatalnak, hogy immár 21. alkalommal rendezi meg a város és a megye számára is fontos szakmai programot. **Dr. Simon László** főispán köszönetét, elismerését fejezte ki a meghívott kiállítóknak, az együttműködő partnereknek, kiemelten a Székesfehérvári Szakképzési Centrumnak. Kijelentette: a Fejér Megyei Kormányhivatalban kötelességüknek érzik segíteni a fiatalokat a pályaválasztásban.

– Ha egy pályaválasztó megtalálja a számítását, az mindenkinek jó. Jó az egyénnek, hiszen ez az egyik legfontosabb döntés az életében, valamint jó a közösségnek, mivel a város, az ország fejlődéséhez a képzett szakemberek jelentősen hozzájárulnak – fogalmazott a főispán.

A helyszínen számos nagyobb cég is megjelent kiállítóként. A diákoknak ízelítőt nyújtottak a termékeikről, a gyártási folyamatról és a szolgáltatásaikról. Így, a szakmaválasztás ösztönzése mellett, azoknak a látogatóknak is perspektívát kínáltak, akik éppen pályamódosítás, állásváltoztatás előtt állnak. A megyei kormányhivatal foglalkoztatási főosztályának

vezetője, **Buday Attila** elmondta: a szakképzetlen álláskeresőket is segítették a kiállításon kapott információk és a szakmaismereti kisfilmek. A munkaügyi és munkavédelmi osztályuk szakemberei pedig a jogszerű és biztonságos munkavégzés tudnivalóit ismertetik.

A rendezvények helyszínül szolgáló Széchenyi István Műszaki Technikuma több szakmai műhelybe is betekintést engedett a látogatók számára: így például a gépészműhelybe, a digitális alkotóműhelybe, a gyártósori műhelybe, illetve a robotikai tevékenységet is szemléltető szakmai műhelybe.

A Fejér megyében is jelen lévő felsőoktatási intézmények a rendezvénysorozat kiemelt szereplői voltak. Az egyetemek számára is fontos volt az esemény, ezt éreztem abból is, hogy az Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Karát **prof. dr. Györök György** dékán képviselte. A felsőoktatási intézmények különösen a középiskolai tanulmányokat folytató, végzős tanulók számára nyújtottak színes kínálatot a továbbtanulási lehetőségekről és az egyetemi tanulmányok befejezését követő lehetséges munkaerő-piaci irányokról. Ebben az időszakban az üzemplátogatókat a Fejér

Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szervezte.

A Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház által berendezett teremben **dr. Bucsi László** főigazgatóval és **Nyakas Eszter** ápolási igazgatóval találkoztam. Megtudtam tőlük: a pályaválasztási expón azokat a modern oktatási eszközöket mutatják be, amelyeken a tanulók szimulációs környezetben elvégezhetik az elméletben megtanult feladatokat. Láthattak a látogatók több, az újraélesztéshez – így például az automata mellkaskompresszió végzéséhez szükséges – eszközt is. Bemutattak a kórházi szakemberek egy kritikus állapotú beteg sürgősségi osztályon történő ellátását, monitorizálását. A résztvevők kipróbálhatták a laparoszkópos és öregsgépi szimulátort és a virtuális valóság anatómia oktató szemüveget, melyen 4D-ben csodálhatták meg az emberi test részeit.

A kültéri bemutatókon a honvédség, a katasztrófavédelem, a rendőrség, a mezőgazdasági iskolák látványosan szemléltették a tevékenységüket.

Cs. B.

GAZDASÁG, VÁLLALKOZÁS

HÍREK, INFORMÁCIÓK A RÉGIÓ GAZDASÁGI ÉLETÉRŐL

„Nem a csodákban, hanem a munkában bízunk, abban, hogy a cégben felhalmozódott tudásnak, és szakembereink kreativitásának köszönhetően a tervezett befejezési határidőre, 2024 első negyedévére le tudunk tenni az asztalra egy olyan engedélyezett technológiát, ami lehetővé teszi a jelenleg töltős-ürítős medencék vízforgatósá, fertőtlenítetté alakítását.”

NIEBLING ISTVÁN

Új tulajdonos az Oroszlányi Erőműnél

A magyarországi Veolia csoporthoz tartozó CHP-Invest Kft. és az Újpalotai Energia Kft. átvette az MVM Zrt. tulajdonában lévő Vértesi Erőmű Zrt.-től a tulajdonában lévő, üzemszüneti státuszt folytató Oroszlányi Erőmű eszközparkját. Az új tulajdonos célja az erőmű felújítása és korszerűsítése, majd vegyes tüzelésű, zömmel biomassza és kisebb részben anyagában már nem hasznosítható, de energetikai célra előkészített szelektált hulladék bázison történő újbóli üzembe helyezése. Az erőmű várhatóan 2024. elején kezd meg újbóli működését.

Székesfehérvár

Csaknem ötezren keresték fel a „Pályaválasztási kiállítás – Szakmák vására 2022.” eseménysorozatát Székesfehérváron, a Széchenyi István Műszaki Technikumban, október közepén. A Fejér Megyei Kormányhivatal rendezvényén 56 kiállító mutatta be a képzési kínálatát.

Cikkünk a 6. oldalon

Bábolna

Fanfárok, gyönyörű paripák, és díszes fogatok közreműködésével, immár 35. alkalommal tárta ki kapuit a kiállítás. A rendező Bábolna Nemzeti Ménesbirtok és a szervező Magyar Mezőgazdaság Kft. méltán büszke az elismertségre, melynek ékes bizonyítéka, hogy a kiállítók és a látogatók minden évben visszatérnek.

Cikkünk a 16. oldalon

A vezérigazgatói pozíció átadásának ünnepélyes pillanata

Generációváltás a 30 éves Macher Zrt.-nél

Macher Minőség II. rész

A vállalatok teljesítményét leginkább a profitjukkal mérjük, holott tudjuk, egy cég értéke annál jóval összetettebb, hogy egyetlen mérőszámmal kifejezhessük azt. A "Macher Értékek Kiskönyv" címlapján, melyet 22 évvel ezelőtt állítottak össze az alapító tulajdonosok és a vezető munkatársak közösen, a mérleg egyik serpenyőjébe a pénz, a tőke került, míg a másikba az ember, az emberi értékek, és a mérleg nyelve az utóbbi felé billen. Beszédese képi üzenet: a profit elengedhetetlen a sikerhez, de a valódi értékteremtés középpontjában mindig az ember áll. Az értékekről, harminc évnyi vállalatépítésről, a generációváltásról és mindezek emberi oldaláról beszélgettünk a Macher Zrt. elnökasszonyával, Macher Endréné Mártával és fiával, Macher Gábor vezérigazgatóval.

EGY GENERÁCIÓVÁLTÁS DILEMMÁI

Márta: – Magyarországon már egy ideje zajlik az első generációváltás azon vállalatoknál, akik a rendszerváltás után közvetlen alakultak és fejlődtek. Tapasztalatok híján nagy a veszteség, pedig volna honnan példát vennünk. Németországban a 70-es években éltek meg hasonló helyzeteket, rengeteg jó cég süllyedt el a generációváltás viharában. Könyvek egész sora elemezte már azóta ezeket a folyamatokat.

– Mi a magunk módján igyekeztünk tudatosan felkészülni erre a változásra. Ma már egyre több szervezet foglalkozik ezzel a témával. Mi is tagjai vagyunk a Magyarok a Piacon Klubnak, ahol létrejött a GEN1 és GEN2

csoport. Az előbbibe az idősebbek, az utóbbiba pedig a fiatalok tömörültek. Célunk, hogy tapasztalatot cseréljünk és tanuljunk egymástól.

Gábor: – Egykori tanácsadóként meggyőződésem, hogy a generációváltást nem szabad tanácsadókkal levezényelni. Ez nem egy uniformizálható folyamat. Ahány családi, szülő-gyermek viszony, annyiféle egyedi megoldás kell. Interperszonális kapcsolatokat kell összehangolni, elérni azt, hogy a felek beszéljenek egymással, hogy megértsék a szándékokat. Az idősebb generáció képes legyen hátrébb lépni, elengedni a cégvezetést, és bízni a fiatalokban, a fiatalok pedig képesek legyenek meghallgatni az előző generációt, az ő tapasztalataikat is használni. Tisztelettel kell egymás felé fordulniuk, hogy a folyamat végére érve még szóba tudjanak

állni egymással a vasárnapi ebédnél. Itt nincs létjogosultsága a sablonokra épülő tanácsadói munkának. Ami működik az egyik cégnél, nem biztos, hogy a másiknál is beválik. Sokkal inkább pszichológusok, coach-ok tudnak segíteni. Ez egy párterápia, vagy ha úgy tetszik, családterápia.

Márta: – A legfontosabb megtalálni azt a személyt, aki mindkét féllel képes szót érteni, és pártatlanul sikerre viszi a generációváltást. Olyan segítőt kell keresni, aki konkrét, sikeres generációváltást tud felmutatni. Olyanokat, ahol leülhetünk beszélgetni az érintettekkel, hogy hogyan éltek meg az egészet. Mert ismerek olyan céget, ahol látszólag minden rendben ment, de látom az alapítón, hogy ő egészen mást gondol. Kudarcnak gondolom azt is, amikor a fiatal elfeledkezik a múlttól és egy kitüntetés átvételekor eszé-

A következő generáció tulajdonosai köszöntik a leköszönő vezérigazgatót és egyben újdonsült elnököt

A három generáció együtt ünnepli a cég 30 éves fennállását

be sem jut maga mellé szólítani az alapítót, vagy legalább megköszönni az elmúlt évtizedeket. Nálam itt kezdődik a sikeres generációváltás.

Gábor: – Egy kicsit olyan ez, mint az iskolaváltás, csak itt a cégvezetők az oktatók. Márta jó tanárként mindent megtett, hogy a „diákja” erős alapokat kapjon, hogy végig járva az általánost, középiskolába léphessen. Én vagyok a cégünk középiskolai tanára, és bízom benne, hogy egyetemre is járhatunk majd. Ádám, elsőszülött unokaként jó eséllyel pályázhat az egyetemi tanári pozícióra.

– Tisztában vagyok azzal, hogy azért vezethetem, gyarapíthatom ezt a céget ilyen dinamikusán, mert erős alapokat kaptam. Nem kell mindent elemeire szednem, és újra összeraknom ahhoz, hogy ezt megtehessem. Minden esélyem megvan arra, hogy ezt a történetet sikerre vigyem, és ezt a lehetőséget a szüleimnek köszönhetem.

– Az amerikai többgenerációs vállalati tapasztalatok a felelősségünkre is rávilágítanak. A tények azt mutatják, az alapítók felépítik, az őt követők felvirágoztatják, míg a harmadik generáció lerombolja a vállalatot. Mert ők már nem látták honnan indult, hogyan épült fel. Valahol menet közben elveszítik az alapértékeket. Én a másodikra beneveztem, és bízom abban, hogy át fogom tudni adni az értékeinket a gyerekeimnek. Ha ez mégsem sikerülne, akkor nem fogom rájuk bízni a Macher jövőjét, mert az is felelősségünk, hogy a megfelelő utódnak adjuk át a céget. Az utódnak nem csak akarnia kell a vezetést, képesnek is kell lennie a feladatra.

Márta: – Sok fiatalal dolgoztam az elmúlt három évtizedben, közel ötven diplomamunka biztosan van a szekrényemben, melyeknél konzulens voltam. A saját cégünkbe is illesztettem be a fiatalokat, köztük a jelenlegi műszaki vezetőnket, akit ma már családtagnak tekintünk. Mindig úgy gondoltam, hogy sikeres vagyok ezen a téren, talán ezért is éltem abban a tévhitben, hogy majd a saját gyerekeimnél is sikeres lesz a munkába

illesztés. Már az első gyermeknél kiderült, hogy ez nem ilyen egyszerű. Péterrel egy darabig együtt dolgoztunk, majd egy idő után elváltak útjaink. Sikeres a munkájában egy másik munkahelyen. A második gyermeknél már úgy gondoltam, jobb, ha előbb tapasztalatot szerez, aztán majd átgondolja, mit szeretne. Judit végül csatlakozott hozzánk. Gábornál pedig fel sem merült bennem, hogy a cégbe jöjjön, oly annyira, hogy három éven át azon dolgoztam, hogy majd egy menedzsment vihesse tovább a Macher

Zrt.-t, ha eljön az ideje. Amikor Gábor mégis úgy döntött, hogy a nemzetközi karrier helyett a mi vállalkozásunkat választja, nekem komoly dilemmát okozott, hogy szabad-e ezt elfogadnunk. Vajon tényleg ezt akarja, vagy rajtunk szeretne segíteni, esetleg ki nem mondott elvárásként éli ezt meg? Aztán az elképzeléseit, a vízióit megismerve megértettük, hogy itt a helye.

– A generációváltás alatt mindig csak az első számú vezetői poszt átadására gondolunk, pedig sokkal többről van szó, mégpedig a szakértői gárdáról. Kezdő csapatunkat a saját korosztályunk alkotta, a 90-es évek 30-asai mára a 60-as éveiket tapossák.

– Cégünkben a szakmai stábot a férjem szervezi, és láthatóan jó munkát végzett eddig, mert a csapatában a két generáció egyszerre van jelen. Már jó pár éve itt vannak a 30-asok, 40-esek és együtt dolgoznak a 25-30 éve itt lévő munkatársakkal. Erről sem szabad megfeledkezni, hiszen a hátrország generációváltása legalább olyan fontos, mint a csúcส์vezetés cseréje.

A TÁRSADALMI SZEREPVÁLLALÁS A JÖVŐRŐL SZÓL

Márta: – Széles körű a társadalmi szerepvállalásunk. Több szervezetnél végzek társadalmi munkát, a Kereskedelmi és Iparkamarában épp úgy, mint az EOQ MNB-nél, vagy épp az ISO Fórumnál, melyeknél rendszeresen tartok előadásokat. Cégünkben a társadalmi szerepvállalás középpontjában a gyerekek állnak. Háromgyermekes anyaként tenni szeretnék a jövőjükért.

– Az első alapítványunk is a gyermekekhez kötődik. Különböző programok támogatása (sport, színház), kapcsolódás a helyi közösségi élethez. Nem csak anyagiakkal, munkával is támogatunk. Szívügyem a fogyatékos gyermekek munkába állásának segítése. Autistáknak, Down kórosoknak is lehet megfelelő munkát találni, ahogyan ezt mi is megoldjuk, immáron húsz esztendeje.

A CÉGÉRŐL:

A Macher Zrt. jogelődje, a Macher Gépészeti és Elektronikai Kft. 1991-ben jött létre, majd 2016-ban vált zártkörű részvénytársasággá. Jelenleg közel 100 főt foglalkoztatnak. 2011-ben nyitották meg irodájukat Németországban. 2021. évi árbevételük 1,2 milliárd forint volt. 30 év szakmai tapasztalata és tudása biztosítja a teljes körű szolgáltatást: a kezdeti koncepció meghatározását, a tervezést, a fejlesztést, a mintagyártást és a késztermék előállítását.

Diverzifikált piacaik stabil működést, eredményes gazdálkodást tesznek lehetővé. Exportpiacaik között szerepel Németország, Dánia, Finnország, Svájc, Francia- és Spanyolország.

FŐ PROFIL:

a konfekcionált kábelek és az elektromechanikai rendszerek fejlesztése, gyártása. Termékeiket az orvosdiagnosztika, az ipari elektronika, a védelmi ipar és a speciális járműipar használja.

TANÚSÍTVÁNYOK:

ISO9001, ISO14001, AS9100D, IATF16949, UL.

LEGFONTOSABB DÍJAIK:

2 x Nemzeti Minőségi Díj,

European Business Awards 2015/16 – Magyar Nemzeti Bajnok az Év vállalkozója kategóriában. Üzleti Etikái Díj,

2 x a Legjobb munkahely díj, Családbarát munkahely díj

Nemzeti Kiválóság Díj

Az elmúlt 30 év ünneplése a kollégákkal

– Benchmark tevékenység keretén belül több száz céget fogadtunk már a tapasztalatok megosztása érdekében. Említettem már a diplomamunkákat, vagy beszélhetnék akár a duális képzésről is, ahol az elsők között vállaltunk szerepet a tananyag-kidolgozásban. Jelenleg épp egy mentor programban veszünk részt, ami a fenntarthatóságról szól.

– Úgy gondolom, legalább ennyire fontos a belső, cégen belüli társadalmi felelősségvállalás is, mely anyagi és nem anyagi segítségnyújtást is jelent. A nehéz helyzetbe került munkatársak számára fontos a gyors segítség. Ehhez a gondolatisághoz tartozik az egészség és biztonság, mely túlmutat a kötelező munkavédelmi eszközök biztosításán.

– Fontos része a társadalmi szerepvállalásnak a környezetünk megóvása is. 1999 óta van környezetirányítási rendszerünk, és nem azért, mert a vevők ránk kényszerítettek, hanem mert hiszem, hogy valóban tennünk kell a jövőnkért akár apró dolgokkal, mert számít. Csak egy-egy példa: a kollégák már 15 éve behozhatják a cégbe a használt ételaját, vagy zsiradékot, melyekért cserébe környezetkímélő mosogatószer adunk. Így két oldalról is sikerül óvni az ivóvizünket. Ugyanebbe a kategóriába tartoznak a főlősleges gyógyszerek, vagy épp a használt elemek is. Ezeket is begyűjtjük, és gondoskodunk a megfelelő elhelyezésükről.

– A környezettudatos nevelés a gyerekeknél kezdődik, mert ők már ebbe nőnek bele, ezt adják tovább, és eközben visszahatnak a szüleikre is. Fenntarthatósági mentor program keretében pedig fogadjuk cégünkben az érdeklődőket, ahol a nálunk végzett ilyen jellegű tevékenységeinket mutatjuk be.

– A világ 193 országa által megfogalmazott 17 fenntarthatósági célból a Macher 9-ben képes helytállni. Egy ilyen visszaigazolás fátylaként világítja be az utunkat.

– Hogy mindez a profitban mérhető-e? – szokták kérdezni. Nem ez a cél, de hiszem,

hogy igen, mert a hasonlóan gondolkodókkal ezek a vállalások erősítik a kötődésünket, mely ad egy megtartóerőt. Mindez pedig hosszú távon igen is hatással van a versenyképességünkre.

MINDEN DÍJ MÖGÖTT EGY CSAPAT ÁLL

– Számtalan elismerést kaptunk, melyek közül a vevőhűséget, a vevői elégedettséget tartom a legfontosabbnak. Szakmai elismerések közül kiemelem a Nemzeti Kiválóság Díjat (melynél a szervezet egészét mérik, nem csak a termékminőséget), az Üzleti Etikai Díjat, és a Családbarát Munkahely Díjat. Munkámat a környezetem a Nemzeti Minőségdíj Nagykövete címmel, az Életmű Díjjal és a Pro Civitate Díjjal ismerte el, mely a jövőre nézve felelősséget jelent, ami úgy gondolom, hogy egy életre szóló vállalás.

– Minden elismerés mögött is egy csapat áll. A díjakat jellemzően az első számú vezető veszi át, de sosem szabad megelégednie azokról, akik segítettek ezen az úton. Fontos, hogy tiszteljük és megbecsüljük egymást, mert ez teszi emberivé a munkahelyeket.

– A díj mindig visszaigazolása annak, hogy amit és ahogy teszünk, az érték a külvilág számára.

A MACHER SZELLEMISSÉG

Márta: – Egy példa arra, hogy a hit, bizalom és a csapatmunka eredményt hoz: 2001. szeptember 11-én, a New York-i ikertornyok lerombolásakor egyik pillanatról a másikra elvesztettük a megrendeléseinket, mert a megrendelőink amerikai exportra gyártottak. Senki egy forintot sem adott volna a cégünkért. Gazdasági szakember segítségét kértem, akire hosszasan várnom kellett. A várakozás alatti gondolkodással egy új jövőképet sikerült kidolgoznom, amellyel hittem abban, hogy közösen kikerülhetünk a lehetetlen helyzetből. Stratégiámat a csapattal megosztottam. Másfél évnyi vért

és könnyeket ígérhettem csupán, de tudtam, hogy ha velem tartanak, közösen meg tudjuk oldani a pillanatnyilag reménytelen helyzetet. Így is történt.

– Az említett közgazdász a testvérem volt. Később elmondta, hogy azért nem segített, mert ha közgazdasági oldalról közelítettük volna meg a problémát, akkor minden nap elmondhattam volna, hogy ezt miért nem lehet megcsinálni, hogy miért lehetetlen. Egyszerűen nem vehette el a hitemet, mert ez a hit mentett meg minket, mely nap mint nap arra készítetett, hogy ezen dolgozzak, és végig csináljam. Ezt a hitet át tudtam adni a munkatársaimnak is, és így együtt megcsináltuk a lehetetlent. Ez abban a pillanatban elképzelhetetlen volt, hiszen több mint hat hónapra 100%-ban elvesztettük a piacainkat. Mégis sikerült. Kell a hit, és kell a bizalom is. A bajból való közös kilábalás nem csak összekovácsolt bennünket, de a bizalmat is megerősítette köztünk. Gábort sem a névjegyére írt titulus miatt követik a kollégák, hanem mert bíznak benne, és ez a legfontosabb.

Gábor: – Az innováció, a minőség – az említett kiterjesztett értelmében – és az alkalmazkodóképesség mindig is áthatotta ezt a szervezetet. Ezek mentén jutottunk el idáig, és így fogunk tovább haladni is. Darwin óta tudjuk: nem a legerősebb, nem a legokosabb, hanem a legalkalmazkodóbb éli túl.

Márta: – A minőség és az ember. A minőség alatt nem csupán a terméket értem, hanem globálisan a szervezet egészét. Ahogy a „Macher Értékek” kiskönyvünkben is ábrázoltuk: amennyiben a mérleg két serpenyőjébe a pénzt és az embert tesszük, akkor nálunk a mérleg nyelve az utóbbi felé billen. Az értékorientáltság, az emberi tőke súlya meghatározó a számunkra. Az értékrend azért fontos, mert segít eligazodni a minden napokban, ez a közös nevező.

A három kitüntetés: az Érték és Minőség Nagydíj Pályázat Energiahatékonyságért és Környezetvédelemért Nívódíja, az ExVA Vizsgáló és Tanúsító Kft. Különdíja és az Érték és Minőség Nagydíj

A kitüntetett csapat a Parlamentben: Fődelevics Tibor – Karsai Holding Zrt. – kereskedelmi asszisztens, Szabó Sándor – Kunplast-Karsai Zrt. – vezérigazgató, Varga József – Kunplast-Karsai Zrt. – műszaki igazgató, Kis Éva – Karsai Holding Zrt. – cégvezető, Jankovics Roland – Karsai Holding Zrt. – vezérigazgató, Kapusi Károly – Karsai Zolding Zrt. – vezető tervező

Érték és Minőség Nagydíj került Fehérvárra

Újabb komoly elismerések a Karsai Holdingnak

A 2022-es esztendőt egészen biztosan az elismerések éveként fogják számon tartani a székesfehérvári székhelyű, 100%-ban magyar tulajdonú, 8 tagvállalattal működő Karsai Holding Zrt.-nél. A cég a hazai műanyagipar elismert szereplője. Műanyag csomagolóanyagokat gyárt a gyógyszer-, az élelmiszer- és a kozmetikai ipar számára, ezen kívül autóipari alkatrészeket és műszaki műanyagokat állít elő, valamint 2022 év eleje óta már a labortechnikai eszközök gyártását is felvették a palettájukra. Egyre többször találkozhatunk azonban saját fejlesztésű, újrahasznosított műanyagokból készült kertészeti termékekkel is, melyek számos elismerést hoznak a cégnek. A közelmúltban vehették át az Érték és Minőség Nagydíj Pályázat Energiahatékonyságért és Környezetvédelemért Nívódíjat, megfejeelve két másikkal: az ExVA Vizsgáló és Tanúsító Kft. Különdíjával, valamint az Érték és Minőség Nagydíjjal.

Az Érték és Minőség Nagydíj Tanúsító Védjegy használata és vele a kitüntető cím viselése azon áruk, szolgáltatások, gazdasági szervezetek elismerése, amelyek tevékenységük során bizonyíthatóan elkötelezték a minőség ügye iránt. A védjegy olyan kiemelkedő eredményekre és teljesítményekre fókuszál, ahol különös figyelmet szentelnek a természeti környezet védelmére, és korszerű, modern eszközökkel válaszolnak a globális kihívásokra is. A pályázati rendszer célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a pályázaton megfelelő áruk és szolgáltatások magas minőségi színvonalára, és elősegítse a nemzetközi piacon versenyképes, kiemelkedő minőségű, magas hozzáadott szellemi értéket képviselő áruk előállítását.

Idén a szigorú ötfordulós értékelés eredményeként 34 pályázó 41 munkája érdemelte ki az Érték és Minőség Nagydíj Tanúsító Védjegy használatát. Az Érték és Minőség Energiahatékonyságért és Környezetvédelemért Nívódíjat a KARSAI Műanyagtechnika Feldolgozó és Szerszámgyártó Holding Zrt. a Magaságyás légáteresztő fallal elnevezésű pályázata kapta. A díjak átvevőjét, Kis Éva cégvezetőt a sikerek titkairól, a díjazott termékekről kérdeztük:

– Sikerünk alapja a személyre szóló, optimális megoldás keresése, és ehhez nem félünk a biztonságot jelentő, kitaposott ösvénnyről sem lelépni. A célunk az, hogy a világpiacra eredményesek tudjunk lenni, és folyamatosan tudjunk növekedni.

– Műanyagipari gyártóként elsődleges szempont a környezetvédelem. Sokat teszünk ezért. A gyártásaink során keletkezett műanyag hulladékaikat dolgozzuk vissza, ehhez találtunk ki olyan termékeket, amelyeknél tökéletesen használható az ilyen formán visszahasznosított műanyag alapanyag. Törekszünk a karbonsemleges gyártásra is, ebben többek között az épületeinkre szerelt napelemek vannak segítségünkre. Aktív szerepet vállalunk székhelyünk, Székesfehérvár zöldesítésében is, ennek keretében például komposztládákkal segítjük a város lakóit.

– Kertészeti termékeink mindegyike újrahasznosított műanyagból készül. A magaságyás - amivel ezúttal pályáztunk -, 100%-ban ilyen újrahasznosított műanyagból készül. Ez azt jelenti, hogy egy alap magaságyásban 10 kg, a műanyag burkolatú verziójában pedig 19 kg műanyag hulladékot vagyunk képesek újrahasznosítani azzal, hogy magas minőségű, modern eszközként tér vissza az életünkbe.

– A termék a növények számára ideális élettani környezetet biztosít. A lyukacsos, légáteresz-

tő falszerkezet megfelelő oxigénellátást nyújt a növények számára, ugyanakkor gátolja a túllőtözést. Különlegessége, hogy a kis lyukakon kibújó gyökerek dehidratálódnak, elszáradnak, és lebomlanak. Ez pedig újabb és újabb, friss és erős gyökérzet fejlesztésére készíti a növényt. Nem a „rég” gyökérzet nő tovább, és terjeszkedik körbe-körbe, ahogyan azt a cserépben megszoktuk, hanem mindig új, fiatal gyökerek szövik be a termőközeget. Így a növény életereje és egészsége garantált. Használatával kiemelkedő eredményeket lehet elérni, természetünk akár kül-, vagy beltéren, neveljük akár haszon vagy szobanövényt. A Karsai magaságyások igény szerint tálcával, lugascsővel, fa vagy színes műanyag burkolattal is elérhetőek.

A legkiemelkedőbb pályázatok közül 7-en munkájuk külön elismeréseként értékes különdíjakban is részesültek. Köztük szerepelt a Karsai Holding Zrt. is, az ExVA Vizsgáló és Tanúsító Kft. Különdíjával. A társaság teljesítményét pedig mintegy megkoronázta a harmadik, a 2022. évi Érték és Minőség Nagydíj.

Gratulálunk! Szép munka!

CSEH TERÉZ

Energiahatékony épületek acélvázás technológiával

Az energiával való felelős gazdálkodás ma talán fontosabb, mint valaha. A legtöbb erőforrást épületeinkben, illetve azok által használjuk fel, ezért kiemelt jelentősége van, hogy minél kisebb legyen az ökológiai lábnyomuk. A HORIZONT™ épületek a legmagasabb energiatakarékosági besorolásba esnek. Mutatjuk, miért.

Az energiafelhasználás egy fontos és nélkülözhetetlen része a hétköznapiainknak, mely egyre inkább fókuszba kerül a világ minden pontján. Amikor főzünk, telefonálunk, hűtünk, fűtünk, zenét hallgatunk, televíziót nézünk, tisztálkodunk, néha még úgy is használjuk az erőforrásainkat, hogy nem is gondolunk rá. Az energiatakarékoság nem azt jelenti, hogy a komfortérzetünkről teljesen le kell mondani. Amikor energiatakarékos házat, irodát választunk, akkor arról beszélünk, hogy a lehető legkevesebb energiafelhasználással teremtsük meg ugyanazt az élhető, kellemes környezetet.

A HORIZONT™ technológiával a 25 évvel ezelőtti meghonosítása óta dolgoznak azon, hogy egy olyan rendszert építsenek ki és fejlesszenek folyamatosan, amely a legjobb megoldásokat kínálja a fenntarthatóság, környezetvédelem és energiatakarékoság terén. Az ilyen technológiával készült épületek nem csupán falak és ablakok, hanem komplett ECO rendszerek, melyeket az elmúlt negyed évszázad alatt folyamatosan a piaci igényeknek megfelelően fejlesztettek, hogy a legkényelmesebb és legkevesebb üzemeltetési költséggel rendelkező épületeket teremtsék meg. Nézzük, melyik az a 8 tény, amiért a HORIZONT™ épületek a legmagasabb energiatakarékosági besorolásba esnek.

1. Üzemeltetés

Hazánkban a legnagyobb energiavesztés az épületek fűtése és hűtése eredményezi. Ez nem csak igen drága, de a környezeti szennyezés mértékét is jelentősen megemeli. Egy szakszerűen kivitelezett HORIZONT™ acélvázás ingatlan energiaigénye és károsanyag-kibocsátása harmada egy ma épített átlagos épületnek, legyen az családi ház, sportcsarnok, iroda vagy társasház. Ráadásul tervezhetőség szempontjából sincsenek akadályok, bármilyen stílusú és bármilyen funkciót betöltő létesítmény megvalósítható ezzel a technológiával.

2. Szállítás

Egy átlagos, 100 m²-es téglabetonház súlya 95 tonna körüli, míg egy HORIZONT™ energiatakarékos ház súlya átlagosan mindössze 4,9 tonna. A szállítási költségek így jóval kevesebb terhet fognak jelenteni, és a szállítás környezetre gyakorolt káros hatása is nagymértékben mérséklődik.

3. Beépítés

A nagytömegű építőanyagok mozgatásához, rakodásához, beépítéséhez nagy energiafogyasztású speciális gépek (daruk, betonkeverők, betonpumpák, autódaruk, vibrátorok) szükségesek. A HORIZONT™ acélszerkezetes technológia esetében mindezekre nincs szükség. Mindemellett a szerkezet teherbírásának és jó hőszigetelésének köszönhetően nincs szükség olyan vastag falakra, mint a hagyományos téglá épületeknél. Egy 100 m²-es külső alapterületű téglá épület esetében, 38 cm vastag tartófalakkal számolva akár 10 m² (egy szobával több) is nyerhető a technológiával.

4. Újrahasznosítás a környezetvédelem nevében

Az acélszerkezetes épületek nagy előnye, hogy előregyártott egységekből áll, melyek igény esetén szétszerelhetők és máshol kis anyagvesztéssel újra összeállíthatók. Ha teljes bontásra kerül sor, az acél újrafelhasználható, és az újrafelhasználása, begyűjtése világszerte megoldott.

5. Száraz építési technológia

A HORIZONT™ acélvázszerkezetes építkezés egy száraz építési technológia, tehát az alapozás és aljzatbetonozás kivételével nincs szükség vízre, ami – különös tekintettel a globális felmelegedéssel járó nagy szárazságra – rendkívül környezettudatos megoldást jelent. Az építési helyszínre a kamionnal kiszállított vázszerkezetek legtöbbször kézzel is rakodható és mozgatható, összeillesztésük pedig kézi fúrócsavarozókkal történik. Lényeges szempont, hogy a HORIZONT™ épületek kivitelezéséhez nincs szükség sem zsákoló, sem dúcoló anyagokra.

6. Minimális hulladékkal járó építkezés

A precíz, saját fejlesztésű tervező programnak köszönhetően a gyártás teljes mértékben hulladékmentes, az építés során pedig minimális építési hulladék keletkezik. A hulladékkezelési költségek ezáltal is rendkívül alacsonyak lesznek, ezzel együtt pedig a környezeti terhelés is nagymértékben csökkenthető.

7. Nincs mérgező anyagokkal történő felületkezelés

A tűzihorganyzott acél váz nem igényel felületkezelést, e nélkül is ellenálló a rovarokkal, rágcsálók, penészesedéssel és gombásodással szemben. Nincs szükség mérgező bevonatkezelésre, mint más szerves anyagok esetén, amelyen például a fa.

8. Szigetelés

Az energetikai besorolás két tényezőtől függ:

- a határolószerkezetek (alap, fal, mennyezet) hőszigetelésétől és
- az épületgépészeti rendszertől.

A HORIZONT™ acélváz szerkezetes technológia esetében a külső falburkolat rétegrendje az igényeknek megfelelően változhat. Kialakítható egy vagy két-héj szellőztetett külső falszerkezet is. A technológia változatos kialakítású tetőszerkezetépítést is lehetővé tesz. A HORIZONT™ épületek a sokrétű meg-

oldásoknak köszönhetően, megfelelő gépészettel és hőszigeteléssel könnyen teljesítik az AA++ kategória energiahatékonysági besorolás követelményeit.

Mit nyújt ez a technológia?

Ezzel a vékonyfalú acél vázszerkezetes technológiával környezettudatos, energiatakarékos épületek építhetők, valamint megfelelő tervezéssel alkalmas passzív ház kivitelezésére is. Hazánkban európai uniós követelmény, hogy Energia Tanúsítvánnyal kell ellátni az épületeket, melyekből a HORIZONT™ technológia ma képes elérni a legmagasabb "AA" és "AA++" besorolást.

WWW.HORIZONTGLOBAL.COM

Gallus, Lillaqua, vagy valami más?

Felépült a dunaalmási ásványvíz-palackozó

Lévai Péter, Dunaalmás egykori polgármestere még szolgálati ideje első időszakában kezdett el foglalkozni a dunaalmási kénes gyógyvíz, ásványvíz ügyével. Nem akarta, hogy ez a ritka természeti kincs parlagon heverjen. Lassan huszonöt éves iszapbirkózás után mára úgy tűnik, rendeződött a víz sorsa. Az ötletgazdával beszélgettünk.

– *Mikor fedezték fel, hogy ilyen hatalmas kincs lapul Dunaalmás alatt, a mélyben?*

– A dunaalmási kénes gyógyvíz első felhasználásáról már a római korból vannak feljegyzések. Az akkori pannóniai kormányzó, **Gallus** tett említést róla, és halál is adott érte a nimfáknak. **Mária Terézia** korában újabb lendületet vett az ásványvíz felhasználása. A királynő is idelátogatott, és elküldte az orvosát, hogy vizsgálja meg. Született is egy jelentés, hogy mi az összetétele és mire használható.

– A XIX. század végén létesült az első komolyabb hasznosítás, egy fával bélelt medencét építettek a jelenlegi Csokonai - forrásnál, ahol most a pihenő tó található. Ezt fejlesztették tovább a két világháború között, a harmincas években készült el a nagyon sokunk által jól ismert betonmedence és gyerekmedence, ami 1986-ig működött. Egy nagyobb zápor bedöntötte az egyik oldalát, és nem javította meg senki. Maga a víznyerés sem volt már egyszerű, mert a bányászat miatt a karsztvíz szintje addigra nagyon lecsökkent. A tatabánya – Dunaalmás – Naszály alatti karsztvíz-kincs egységes rendszert alkot, de hogy a dunaalmási mitől kénesebb? Van erre egy teória, hogy az itteni lecsapolt mocsarakból csapódott

le olyan bomló anyag, ami ezt a kénességet okozza, és ez a mai napig így van.

– *Hogyan kerültél kapcsolatba az ásványvíz ügyével?*

– 1998-ban, amikor először polgármester lettem, és eléggé beleástam magamat a témába. Aktuálissá vált a strand felújításának kérdése, és a víz hasznosítása is, voltak elképzeléseink, és készültek tervek is. Ezek igen nagy léptékűek voltak, meg is kaptuk sokszor, hogy miért gondolkodunk monumentális dolgokban, miért nem inkább valami egyszerűbb, falusias megoldásban. Ennek ellenére mi mindig ebbe az irányba toltuk a szekeret egész 2009-ig, amikor muszáj volt belátni, hogy senkinek sincs sok milliárd forintja erre. A megtérülés bizonytalannak tűnt a strand és a vízvágyon felhasználása esetén is, bár ez utóbbi manapság igen felértékelődött, hiszen az ivóvíz biztonság kérdése a jövőnket is meghatározza.

– *Mikor vett újabb lendületet az ügy?*

– Amikor csatlakoztunk az unióhoz, 2004-ben, kezdtek megnyílni a pályázati lehető-

ségek. Az önkormányzat pályázott is egy régebben elkészített karsztvíz-kút tervvel, 2005 magasságában el is készültek az engedélyek. 2006-7 tájékán a Leader kiíráson 45%-os állami támogatást nyertünk. 2007 augusztusára lett kész a fúrás, amihez készült egy túlfolyó medence, ami egészen talvallyig nagy népszerűségnek örvendett. Ez volt az ún. Kocka, ahol nyaranta igazi plázs hangulat uralkodott. Az volt a célunk, hogy egy befektetőt találjunk, aki lát fantáziát a strandban, és a nagy kapacitású kútból kiemelt gyógyhatású ásványvízben.

– *És érkezett a várva-várt pénzember?*

– Találtunk is befektetőt, 2013-ban annak a félhektáros területnek - ahol a kút áll - megvásárlására. Már majdnem megtörtént a megállapodás, amikor az év végén jött az első orosz-ukrán válság, és a beruházónak az ukrán kormány elkobozta a vagyona egy részét. 2017-ben aztán született egy újabb megállapodás, ami akkor már sikeres volt, és a terület a Kardinalis Kft. tulajdonába került. A cég tulajdonosa egy ukrán származású magyar állampolgár, **Császár Vitalij**, aki 1990 óta él Magyarországon. Kettőnk kapcsolata onnan eredeztethető, hogy

együtt jártunk egyetemre. Én segíték neki ötletgazdaként, koordinátorként, semmiféle részesedésem nincs sem a Kft-ben, sem a terület tulajdonlásában.

– A cég 2017-ben nyújtott be egy pályázatot a palackozóüzem felépítésére, 2019-ben jött meg az eredmény, hogy nyert a Kardinalis Kft., és 10%-os önerővel, 30%-os vissza nem térítendő támogatással, és 60% kedvezményes hitellel láthatott neki a beruházásnak. Az eltelt időben azonban jócskán megnöttek az árak, ráadásul négy méterrel fel kellett tölteni a területet az árvízveszély miatt. Kb. negyvenezer m³ töltőanyagot raktak le a beruházás helyszínére, és az önkormányzati tulajdonban lévő odavezető út alapjába. 2021-re elkészült a feltöltés, és közben áttervezték költséghatékonyabbá a palackozóüzemet. Többször kellett módosítani a tervet, kissé nehézkes volt az engedélyeztetési eljárás, de végre úgy tűnik, hogy ebben a hónapban elkészül az üzem. Már a használatba vételi engedélyért folyamodtak a hatósághoz.

– *Mikor találkozhatunk a boltok polcain a dunaalmási ásványvízzel?*

– A magyar ásványvízpiacra csak ezzel az egy termékkel betörni nem egyszerű feladat, de nem is feltétlenül igyek-

szünk, mert nem nagyáruházi kommersz vízzel szeretnénk elsősorban foglalkozni, hanem egyedivel, hasznosítva a gyógyhatásait és a régmúltját. Például egy angol laborban történt bevizsgálás után kiderült, hogy nagyon jó gyerekeknek, mint babavíz. Gyógyszertárakban szeretnénk népszerűsíteni a dunaalmási vizet megfelelő betegségek kezeléséhez. A mostani nehéz időkben főként a magyar piacban gondolkozunk, ezzel ez a magyar kincs magyar kezekben és használatban maradhat. Természetesen a külföldi piacokat is megcélozzuk, hogy ott is bővítsé az elérhető termékskálát, illetve a vízhiányos régiókban enyhítse ezt a problémát. Marketing szempontból jelenleg a palackozott víz elnevezésén gondolkodunk. A történetiséget alapul véve elnevezhetnénk akár Gallus római helytartó után is, vagy a saját helyi történelmünk alapján Lillaqua is lehetne, vagy a honfoglalás idejéből is meríthetnénk. Még nem született döntés ebben az ügyben, és lehetséges, hogy kiírunk egy nyílt ötletpályázatot az elnevezésre. A tervek szerint jövő év elején indulhat meg a palackozás, valamint ismét előtérbe került a fürdőépítés, ám ennek sorsa még a jövő zenéje.

VEÉR KÁROLY

A GRABARICS ÚJABB NAGY MUNKÁJA

Dunaújváros – Nyíregyháza - Letették az alapkővét az év harmadik legnagyobb magyarországi be-

ruházásnak, melynek keretében 300 milliárd forint értékben épít üzemet a dél-koreai W-Scope Nyíregyházán. A projekt fővállalkozójának megbízásából a Grabarics Kft. teljesíti a gyártó bázis kiszolgáló épületeinek kivitelezését. A vállalat részeként iroda- gazdasági- és közműkiszolgáló épületek valósulnak meg, összesen 30.000 négyzetmétert meghaladó alapterülettel.

BEFEJEZŐDÖTT A FELÚJÍTÁS ELSŐ ÜTEME

Veszprém - 2021. június 23-a óta dolgozott a kivitelező konzorcium az Óvári Ferenc út 1., valamint a Szeglethy György utca 2. szám alatt található épületeken. A Veszprémi Petőfi Színház teljes körű felújításának első ütemét a VEMÉV-SZER Építő Kft. és a SWIETELSKY Magyarország Kft. valósította meg a Modern Városok Program keretében, a KÖZTI Zrt.

és a TSPC Kft. tervei alapján. A Veszprém MJV Önkormányzatának és a Beruházási Ügynökség BMSK Zrt. közös fejlesztésének mintegy 2,34 milliárd forintos kivitelezési költségét az állam biztosította.

PRECÍZIÓS TECHNOLÓGIÁK

A MEZŐGAZDASÁGBAN

Cece - Gazdafórumot és szakmai napot rendeztek Cecén, ahol a "Precíziós mezőgazdasági technológiák bevezetésének és elterjesztésének elősegítése a Közép-Duna Menti Kiemelt Térségben" című agrár mintaprojekt eddigi eredményeit ismertették.

A Gazdanapok megnyitóján dr. Nagy István agrárminiszter köszöntötte a kiállítókat, és a látogatókat

Miniszeri elismerő oklevél a Bábolna Nemzeti Ménesbirtoknak

A szép időben rengetegen nézték meg a kiállítást

A gépszoว์ ismét nagy sikert aratott

Pandémia és történelmi aszály után

Ismét sikert aratott a Bábolnai Gazdanapok

Fanfárok, gyönyörű paripák, és díszes fogatok közreműködésével, immár 35. alkalommal tárta ki kapuit a kiállítás. A rendező Bábolna Nemzeti Ménesbirtok és a szervező Magyar Mezőgazdaság Kft. méltán büszke az elismertségre, melynek ékes bizonyítéka, hogy a kiállítók és a látogatók minden évben visszatérnek.

– Történelmi jelentőségű nap a mai, hiszen immár 35. alkalommal nyitja meg kapuit a Gazdanapok – köszöntötte a résztvevőket és a kiállítókat Haál Gábor, a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok igazgatója. – 1977-ben az akkori alapítók nem gondolták, hogy egy olyan szakmai utat indítanak el, ami a mai napig megőrzi létjogosultságát. Tavaly is azt mondtam, hogy egy nehéz időszakon vagyunk túl, és akkor még nem gondoltuk, hogy egy olyan történelmi aszályt kell elviselnünk, amire senki nem számított. Ez rávilágított arra, hogy a jövő egyik legfontosabb feladata az öntözés megoldása.

Zászlós Tibor, a Nemzeti Agrárkamara elnöke úgy fogalmazott, hogy „tanulni jöttünk ide, hiszen az az ismeretanyag, amely a múltba gyökerezve, a jelenből átvélve a jövőbe mutatja be a magyar mezőgazdaság jelenét és jövőjét, az itt látható.”

– Tudjuk, érezzük, hogy mekkora kihívások vesznek körül bennünket – mondta megnyitó beszédében dr. Nagy István agrárminiszter. – Mégis azzal az üzenettel jöttem, hogy ne elkeseredjünk, hanem merítsünk erőt a nehézségekből, és lehetőséget lássunk bennük, hiszen kiemelten középpontba került az élelmiszerellátás biztonsága.

A miniszter beszédében kiemelte, hogy a kis- és közepes gazdaságok 2023-tól új, emelt szintű kiegészítő jövedelemtámogatásban részesülhetnek. Ez a legkisebb gazdaságok számára is segítség a nehézségek áthidalásához, a kisüzemi pályázati lehetőségek keretében önrész nélkül 15 ezer eurós támogatáshoz juthatnak.

Dr. Nagy István a Bábolna Nemzeti Ménesbirtok részére miniszeri elismerő oklevelet adományozott, melyet Haál Gábor igazgató vehetett át. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara elismerésben részesítette a Győri Agroker Zrt.-t, míg a rendezői szakmai elismerést Rombauer Tamás érdemelte ki.

A megnyitót követően gazdag szakmai programsorozat vette kezdetét a Bábolnai Gazdanapokon. A kiállítás egyik sajátossága, hogy minden évben színvonalas mozgógép-bemutatókat láthatnak az

érelklódlók. A gépbemutatók soha nem látott érrelklóddel zajlottak, a gazdák 15 gépkapcsolást és 2 drónt láthattak munka közben.

Az Agrárminisztérium „Milyen változások várhatóak a támogatásokban? – Közös Agrárpolitika 2023 után ” című konferenciáján dr. Juhász Anikó, az Agrárminisztérium Agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára kiemelte: „Arra törekedtünk a tervezés során, hogy a jól ismert, a termelőknek a jövedelmesség szempontjából fontos intézkedések – amennyire lehet – megmaradjanak, ugyanakkor új lehetőségek is nyíljanak.”

Az aszály nem kímélte a kukorica- és citrós-fajtabemutató parcellákat sem, azonban a szervező cégek így is teljes létszámmal képviselték magukat. A MAGOSZ Ifjú Gazda konferenciáján közel 100 fős hallgatóság előtt vitatták meg a legaktuálisabb talaj-egészségügyi témákat.

A Bábolna Gazdanapok Fórumon három napon át zajlottak a kerekasztal-beszélgetések. A Szakiskolai Napon most is közel 1000 mezőgazdasági technikumai és szakképző iskolai tanuló vett részt. Ebben az évben ismét a Bábolnai Gazdanapokon rendezték meg az STIHL Országos Fakitermelő Bajnokságát, ahova négy regionális válogató versenyről kerültek be az ország legprofibb favágói.

A szervező minden évben elismeri kiállítóinak kiemelkedő teljesítményét. Idén szakmai különdíjat ítelt a Vértesserdő Zrt.-nek és az Andreas Stihl Kft.-nek, valamint legjobb marketing díjat adományozott a Marton Genetics cégcsoportnak. Az Év Magyar Mezőgépe innovációs díját a Nor-An Kft. hatsoros sávművelője érdemelte ki.

A kiállítás mindhárom napján szép kora őszi idő várta a látogatókat. Ennek és a színes családi programoknak köszönhetően rekordszámú látogató érkezett a Bábolnai Gazdanapokra. Jövőre újra találkozunk!

VK-CST

Bukovics László, a KEM Mérnöki Kamara elnöke

A mérnök estnek az Oroszlányi Bányászati Múzeum adott otthont

Az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekar hangversenye

Időutazás és krampampuli

Jól sikerült a kamara mérnök estje

Az Oroszlányi Bányászati Múzeum adott otthont a Komárom-Esztergom Megyei Mérnöki Kamara mérnök estjének, mely a járvány miatt elhalasztott, hagyományos mérnök bál elmaradása okozta ürt volt hivatott betölteni. A miértekről és hogyanokról Bukovics László, a kamara elnöke tájékoztatta lapunkat.

– Kamaránk fennállása óta minden évben megrendeztük a mérnök bált, mely hagyományosan egy elegáns találkozó, estély, ahol a munkán kívül, kötetlenebb formában, jó hangulatban lehet eszmét cserélni a tagoknak, és a meghívott vendégeknek. Sajnos az elmúlt két évben – az ismert körülmények miatt – nem volt lehetőség ebben a formában összejönnünk, és ezért igény mutatkozott arra, hogy – mivel kicsit enyhült a helyzet - valamilyen szinten, egy kicsit kötetlenebb formában összejöjjünk. Így merült fel a mérnök est gondolata, amit nem a bál helyett, hanem mellett gondoltunk megszervezni.

– Mindig igyekszünk a bált – illetve most a mérnök estet – olyan helyszínre rakni, ami az esemény színvonalát is tudja emelni. A mostani alkalommal az Oroszlányi Bányászati Múzeumban jöttünk össze, melynek hivatalos átadója a közelmúltban volt. Az épületkomplexum további programlehetőségeket kínált, a kiállított, működő gépek, berendezések megtekintése, a vonatozás a bányavasúton, az utazás a bányamentő autóval, és stílszerűen az Oroszlányi Bányász Koncert Fesztivál Fúvószenekar hangverse-

nye mind-mind plusz élményt jelentettek.

– A megyei kamarai tagok közül többen szakági tervezőként, kivitelezőként vettek részt a múzeum megújításában, így tulajdonképpen a munkájuk eredményével is megismerkedhettünk. A felújítás tapasztalatairól **Ádám Katalin**, a T-Mátrix Kft. ügyvezetője osztott meg néhány gondolatot, a kivitelező szemszögéből.

– Az est vendégei közt köszönthettük **Wagner Ernőt** a Magyar Mérnöki Kamara elnökét, **Czunyiné dr. Bertalan Judit** országgyűlési képviselő asszonyt, **Rajnai Gábort**, Oroszlány város alpolgármesterét, és **Szücsné Posztovics Ilona** asszonyt, Tata-bánya Megyei Jogú Város polgármesterét is. Az eseményen a KEM Építész Kamara "Az Év Háza Komárom-Esztergom Megyében" című kiállítását is megtekinthettük, melyet **Markos Anikó**, a megyei Építész Kamara elnöke mutatott be.

– A vállalkozó szellemű vendégeink kitölthették a bányászati témájú kvízt is, melynek helyes megfejtői között egy-két ajándékot is kisorsoltunk. Játékmesterünk különféle

társasjátékokkal is készült, melyeket igény szerint kipróbálhattak a résztvevők az este folyamán. Persze a finom vacsora után táncolhatott is a vendégcsereg, melyhez az esztergomi Kaméleon zenekar szolgáltatta a talpalávalót.

– A mérnök est nem múlhatott el a bányász hagyományok felelevenítése nélkül, így a vendégek egy-egy pohár krampampulit is megkóstolhattak a külön erre az eseményre készített korszókból, természetesen csak a "Krampampuli dal" eléneklése után!

– A jó hangulatú találkozó tombolasorsolással zárult, ahol gazdára találtak a szervezők és támogatóink által felajánlott értékes ajándékok. Összefoglalva kijelenthetjük, hogy ez a rendezvényünk is jól sikerült, és pozitív visszhangja volt a kamarai tagság körében. Ezért az a tervünk, hogy a bál mellett második alkalomként hagyománnyá tesszük a mérnök estet. Persze még nem tudjuk, mit hoz a jövő, de reméljük lesz lehetőség ezt a plusz alkalmat az elkövetkező években is megrendezni.

VEÉR KÁROLY

A tatabányai T-Mátrix Kft. volt a generálkivitelező

Átadták az Oroszlányi Bányászati Múzeumot

Ádám Katalin, a T-Mátrix Kft. ügyvezetője a Komárom-Esztergom Megyei Mérnök Esten a szakmával, cikkünkben pedig lapunk olvasóival osztotta meg gondolatait a közelmúltban átadott Oroszlányi Bányászati Múzeum generál-kivitelezési munkálatairól. Mint megtudtuk, teljes egészében megújult az ipari jellegű épületegyüttes és annak környezete is. A csodaszép komplexum – az előtte lévő vásártérrel – már a Bányásznapon debütálhatott.

– Mi volt a feladat? Mi mindent kellett felújítani, megújítani az Oroszlányi Bányászati Múzeum területén?

– Ez egy nagyszabású, átfogó projekt volt, ami számos, szerteágazó feladatot adott a csapatunknak. Összességében az volt a cél, hogy egy élvezhető, szép ipari környezetet alakítsunk ki a múzeumba látogatók örömeire. Része volt a projektnek a Grófi út felújítása a Majki remeteségtől egészen az új fogadó épületig. Zúzottköves burkolatot és közvilágítást kapott ez a szakasz. A falézipület – azaz maga a múzeum – melletti nagy füves területen alakítottuk ki a vásártérrel a maga teljes infrastruktúrájával, elektromos hálózat, közvilágítás, informatika és kamerarendszer készült, és elektromos elosztószekrényeket is telepítettünk a vásárosok kiszolgálására. Elbontottuk továbbá a területen lévő egykori személyakna gépházát. Ez egy 12 méter magas vasbetonváz, elhasználódott épület volt, aminek a kitöltő falazatából potyogtak a téglák, a földemen méteres fák nőttek. Ez a feladat nem szerepelt az eredeti projektben, utólagos pótmunkaként végeztük el a bontást.

– A falézipület kapott egy teljes körű külső energetikai felújítást: ablakcserét, homlokzati hőszigetelést, színezést. Egy pelletkazán beépítésének köszönhetően fűthetővé vált az épület, és még egy kis világítástechnikai felújítás is befért a keretbe, valamint egy új villámvédelmi rendszert is kialakítottunk.

– Egy elalgasodott, békákkal teli medencéből – nem tudni mi volt az eredeti funkciója – kellett kialakítanunk a tűzvíztároló medencét a mai előírásoknak megfelelően.

– Az egykori – orosz hullámpala-fedésű, kopolitűveges – kompresszorház felújítása, átalakítása kiállítócsarnoknak is komoly feladat volt. A tetőn lévő hullámpalát eredetileg fel kellett volna újítanunk, ám amint hozzáértünk, darabokra hullott. Végül az épület egy új lemezfedést kapott. A padlózattal is komoly gondok kerültek előtérbe. Az eredeti, igencsak rossz állapotban lévő betonlázatra a tervek szerint műgyanta burkolat került volna, de tapasztalatunk szerint fűtetlen, esetenként párás helyiségben – a múzeum terveit ismerve – több tonna gépek kiállítására ez nem lett volna jó megoldás, ezért inkább egy térkő burkolatot javasoltunk. Az épületben vizesblokkot – WC-eket, mosdókat – is kialakítottunk, a tetőjére pedig napelem került.

– A projektnek része volt egy a parkolóban kialakítandó elektromos autótöltő állomás, és készült egy mini szennyvíztisztító is, a kiállítócsarnok és a fogadó épület vizes-helyiségeinek kiszolgálására.

– Az egykori XX-as akna portaépületének felújításával, bővítésével alakítottuk ki a fogadó épületet. A porta épületének felújításával alakítottuk ki a recepciót, a büfét, valamint idekerültek az irodák és a vizesblokkok. A bővítéssel alakult ki a tetőterasz és a fogadó tér. A korhadtt, kormos egykori portaépület szívfacsaró látványt nyújtott, nehéz volt elképzelni, hogy egyszer még nagyon hasznos, szép épület alakul ki belőle. Összességében egy jól sikerült feladatot tudhatunk magunk mögött, és a visszajelzések is nagyon pozitívak, ipari jellege ellenére, egy nagyon is emberi környezetté vált a terület és az épületek.

– Mi jelentette a legnagyobb kihívást a munkák során?

– Leginkább az, hogy már a közbeszerzési pályázat elnyerésekor tudtuk, hogy pótmunkákra nincsen lehetőségünk. A nettó 508 millió forintos projektet kemény feltételek mellett kellett kiviteleznünk. Végül – igaz, nagyon kis mértékben és kizárólag olyan feladatokra, amelyek eredetileg nem szerepeltek a közbeszerzésben – néhány pótmunkára aztán mégis sor került, de minden mást a költségvetés átcsoportosításával kellett megoldanunk. 60-70 tételt átvezetése vált szükségessé a megrendelő részéről a pályázaton. Pótmunka volt az említett személyakna gépház elbontása, egy kerítés építése a fogadóépület elé, illetve a falézipületen lévő egyik mosdóhelyiség akadálymentessé tétele. Menet közben ugyanis megváltoztak az erre vonatkozó előírások. Nem is csoda, hiszen a tervezés még 2017-ben történt, a pályáztatás 2020-ban, a befejezés pedig 2021-ben volt. Szerencsére egy nagyon jó, együttműködő csapatban dolgozhattunk, mind a beruházó, mind a megrendelő, mind a tervezők, a műszaki ellenőrök részéről ugyanazt a lelkesedést, rugalmasságot tapasztaltuk, ahogyan mi is hozzáálltunk a feladathoz. Összességében tehát nagy kihívás, de mégis nagyon szép, emlékezetes munka volt. Egészen más egy ilyen régi épületbe újra életet lehelni, mint egy vadonatúj a nulláról megépíteni. Persze mindegyiknek megvan a maga varázsa.

CSEH TERÉZ

Építőipari helyzetkép kisvállalkozó szemmel

Itt az ideje a legkisebbeket is megerősíteni

Az építőipar kiváló jelzője a mindenkori gazdaságnak. Ha a szekerük jól halad, akkor az ország gazdasága is szépen fejlődik, ha csak dőcög, akkor bizony egyre több lesz a gond mindenütt, ha pedig egyenesen kátyúba futottak, akkor beszélhetünk általános recesszióról. Itt talán még nem tartunk, de az már biztos, hogy a „jármű” lassul, és a következő két esztendő nem sok jót ígér az építőiparnak, főleg a mikro-, kis- és középvállalatoknak. Ádám Katalint, a tatabányai T-Matrix Kft. ügyvezető igazgatóját az építőipart, különösen a kkv-szektorra érintő jelenlegi gondokról kérdeztük.

– Milyen problémákkal küzd ma egy a kkv-szektorban tevékenykedő generál-kivitelező?

– Számos akut problémával kell még ma is szembe néznünk. Sok a bizonytalanság a kiviteli tervekben, különösen igaz ez a felújításoknál. Hiányoznak a feltárások, a felmérések, a pontos adatok. A valóság gyakran köszönő viszonyban sincs a papírra vetett elképzelésekkel.

– Az is komoly gond, hogy még mindig kizárólag az ár dönt a munkák versenyeztetése során. Azt mindannyian megtapasztaltuk, hogy olcsó húsnak híg a levele, mégsem tanulunk a hibákból. A generál-kivitelezői munka akkor nevezhető magas színvonalúnak, ha nem kell visszamenni és garanciális munkákat végezni egy, már elkészült épületen. Ezt azonban az extrém alacsony árak mellett egyre nehezebb megvalósítani.

– Részemről örökösen visszatérő probléma az elkészült létesítmények karbantartása. Hiába adunk át egy csodaszép épületet, ha a szükséges időszakos karbantartási munkák elmaradnak, 2-5 év alatt leamortizálódik. Erre sokkal, de sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni! A fiatalok már nem is ismerik a TMK – a tervszerű megelőző karbantartás – fogalmát, ami ugyan az „átkos” időkből való kifejezés, de ma is rendkívül időszerű. Nem kellene mindent kidobnunk, ami jól működött, csak azért, mert régi. Problémának látom azt is, hogy nincs a megrendelőnél/szervezeteknél olyan mű-

szaki ember, akinek mindez a feladata lenne, aki ért is ahhoz, hogy mit, hogyan kellene elvégezni, aki a tőlünk kapott használati utasítás alapján képes kidolgozni, és végrehajtani egy karbantartási tervet. Biztosan lehetne ezt jól csinálni! Példaként Környét szoktam említeni. Tizenkét éve annak, hogy a polgármesteri hivatal felújítottuk. Ma is újszerű állapotban van, és minden rendben van az épületben.

– Milyen várakozásaik vannak a közeljövőt illetően? Hogy látják az iparág helyzetét?

– Csend van. Már vagy fél éve érzékeljük a lassulást, a leállást. A folyamatban lévő munkák szép csendben lecsorognak, a folytatásra pedig nem nagyon látjuk a lehetőségeket. Az állami projekteket felfüggesztették, a magánszférában pedig, aki csak teheti, kivár. Ami folyamatban van, azt befejezik, ez az, ami még munkát ad nekünk. Úgy gondolom, a következő 1-2 év óriási visszaesést hoz az építőiparban, ami különösen a kkv-szektor szereplőit fogja súlyosan érinteni, főleg ott, ahol nem képeztek tartalékokat.

– A KATA-változás is nagy érvágás volt a szakmában. Sok szakmunkás kolléga ebben a formában tudott érvényesülni. A KATA egy pozitív lehetőség volt a gazdaság felfrészésére, a megfizethetőbb szakemberek foglalkoztatására, arról már nem is beszélve, hogy milyen sokat jelentett a korrekt versenyeztetés terén. Mert akiknél nincs fekete

meg szürke munka, ahogyan például nálunk sincs, azok versenyképessége romlott ezzel az intézkedéssel.

– Hogyan lehetne megerősíteni, felkészíteni az építőipari mikro-, kis- és középvállalatokat?

– Mindenekelőtt azzal, hogy segítséget kapnak abban, hogyan kell gazdálkodni, tartalékokat képezni. A mikro- és kisvállalkozások élén zömében szakmai vezető áll, nem foglalkozik vezetőként a gazdasági kihívásokkal, változásokkal. A könyvelőtől várja a megoldást, de nekik nem a gazdálkodás a feladatuk. A vezetői feladatokban nagyon fontos a szakmai tudás, de elengedhetetlen valamilyen szintű számviteli, pénzügyi gazdálkodási ismeret, pontosan ezekben a nehéz időszakokban, hogy a jó gazdálkodással talpon tudjanak maradni.

– 1977-ben kezdtem a KOMÉP-nél, azóta az építőiparban dolgozom. Közgazdász, mérlegképes könyvelő, adótanácsadó vagyok, viszont a generál-kivitelezésben eltöltött 45 év alatt komoly szakmai tapasztalatot szerezttem. Alapvetően menedzser típusú vezetőnek tartom magam. Meggyőződésem, hogy minden kiscégnél elkelne egy-egy ilyen menedzser-tanácsadó. Ehhez gazdasági szakembereket kellene képezni, akik együtt élve a céggel, ismerve annak problémáit, hatékonyan képesek lennének segíteni a kisvállalkozásokat.

CSEH TERÉZ

A magyar építőipar 30 év után saját minisztert és új kerettörvényt kapott

Készre jelentett az új építési kerettörvény

Kormányzati tájékoztató konferenciára invitálta tagjait az Építési Vállalkozók Országos Szövetsége október 4-ére a Hotel Mercure Budapest Castle Hill Mátyás termébe. Koji László, az ÉVOSZ elnöke helyzetértékelését követően Nagy Márton gazdasági miniszter beszélt a gazdaságfejlesztés aktuális kihívásairól, majd Lázár János, építési és beruházási miniszter, élve a szakzsargonnal, „készre jelentette” az új építési és beruházási kerettörvényt, melynek kidolgozásában 26 vállalat, illetve érdekvédelmi szervezet is részt vállalt.

Keszthelyi Tibor, a nap házigazdája megnyitójában így fogalmazott: – Meghatározó nap ez a szakma számára, mert a konferencia két fővendége az a két személy, aki ma a legtöbbet teheti a magyar építőiparért. Az építőipari szakmának, 30 év kihagyás után, végre újra dedikált minisztere van, aki ma itt a szakma krémje előtt osztja meg első ízben az építőipar jövőjére vonatkozó gondolatait, illetve ismerteti az új kerettörvény legfontosabb részleteit.

Elsőként azonban a szervezők éltek a fel szólalás lehetőségével, **Koji László** foglalta össze az ÉVOSZ tagszervezeteinek helyzetértékelését és várakozásait. A szervezet elnöke kihívásnak és feladatának tekinti, hogy a helyzetértékelésben a gondolatok közeledjenek egymáshoz.

2022 egy kifejezetten jó év lesz az építőipar számára. A termelési érték 4-5%-kal lehet magasabb 2021-hez viszonyítva, a termelői árakat nézve. Ha mindezt folyó áron nézzük, akkor a 6 ezer milliárdot is meghaladhatja az építőipar teljesítménye, ami mögött azonban egy átlagos 20%-os áremelkedés is meghúzódik. Összességében a profit, a jövedelmezőség csökken a tavalyihoz képest.

Az elnök beszélt arról is, hogy alapanyaggyártás energiaigénye már nem csökkenthető, a legmodernebb technológiákkal dolgoznak. Nem segíti a helyzetet, hogy 48%-ban importfüggők vagyunk ezen a téren, és ehhez a forint gyengesége is hozzáadódik. A legdrágább, 50%-os költségtényező az élömunka, nincs elegendő szakember. Nem véletlen, hogy a szakemberhiány áll az első helyen a cégek működését befolyásoló tényezők között. Ezt a megrendelések hiánya követi, majd a forintgyengülés és az energiár-növekedés egyelőre csak a negyedik a sorban. Kitörési pont lehet a hatékonyságnövelés, ami jól látható módon nem szerepelt az elmúlt négy év prioritásai között. Problémát jelent az is, hogy a szakma továbbaprózódott. 148 ezer vállalkozás van, amiből 87 ezer egyéni vállalkozó.

A 2023. évi várakozásokról sem tudott túl sok jót mondani Koji László. A fizetőképes kereslet csökkenése várható. Az állam által elhalasztott beruházások miatt 2023-24-ben 15%-kal kevesebb munka lesz, ami még kibíráható lenne, de várhatóan más területeken is vissza fog esni a megrendelések száma. A lakosság elérte a fizetőképeségének a határát. Szeretne energetikai felújításokat, de önerőből már képtelen finanszírozni. Egy kamattámogatott otthonteremtési program sokat lendíthetne az ügyn. A külföldi be-

fektetőket is célszerű lenne újabb módon ösztönözni, hiszen ezek legtöbbje építési feladatokat is hoz. Mindent meg kell tenni, hogy a termelécscsökkenést mérsékelni tudjuk, különben vállalatok mennek tönkre.

A foglalkoztatásban 2023 egészen biztosan létszámleépítéseket fog hozni, hiszen a cégek 80%-a a jövedelmezőség csökkenését várja jövőre. Megvan a veszélye a lánctartozások növekedésének is.

A nehézségek ellenére az viszont tisztán látszik, hogy az elhalasztott keresletnek 2025-re meg kell érkeznie. Az építőipar dolgozói ezért az, hogy erre a megnövekedett igényre felkészüljön – vetítette előre a közeljövő kihívásait Koji László.

Nagy Márton röviden így foglalta össze a gazdaságfejlesztési kihívásokat:

– Az állami építőipari beruházások elhalasztása miatt az ágazat teljesítménye jelentősen vissza fog esni, ami alapvetően a következő két évet fogja érinteni. Az építőipari struktúra három nagy részre oszlik: a lakáspiacra, az ipari jellegű épületekre és a közlekedési infrastruktúrára. Az utóbbiban az autópálya fejlesztések és építések megmaradnak. A lakásépítés tekintetében az állam új lakáspolitikában gondolkodik, ami pozitívan tud visszahatni az ágazatra. Az ipari parkok

fejlesztése, az ipari jellegű beruházások folytathatóknak, de várható, hogy itt is áttütemezésekre kerülhet sor.

A szektor szerkezeti változását ki kell kényeszeríteni, és nem csak a mikro, hanem a közép vállalatoknál is. A méret, munka és energiahatékonyság nagyon fontos lesz, most fog elválni, hogy ki a jó, és ki rossz. A gyenge elhullik, az erősek pedig át fogják venni a piacokat, az építőipar koncentrálni fog.

Ezután röviden szólt arról is, hogy a kormány számára fontos egy új lakáspolitikai megalkotása, melynek rövid és hosszú távú célkitűzései is lesznek. 2023-24-re minimum 5, illetve 10 ezer új lakás megépítését célozzák, hosszabb távon pedig szeretnének legalább a 25-30 ezres szinthe visszatérni, de végső célként azt az éves 40 ezres új lakásszámot célozzák meg, melyet az első Orbán kormány idején egyszer már sikerült elérniük.

A miniszter leszögezte: a lakáspolitikát a családpolitika részévé kell tenni. Ez egy gazdaságstratégiai cél, amiből a kormány nem enged. A lakáspolitikát elsősorban a családpolitikát hivatott szolgálni. Megjelent a területfejlesztésben is, ahol erősebbé kell tenni, beleértve a vidékfejlesztési kérdéskört is. A lakáspolitikai fő feladata a népességmegtartás, a helyben tartás. Ennek kapcsán felmerült egy pedagógus, illetve orvos életpálya-lakásprogram is.

A lakáspolitikai az energiapolitikához is szorosan kapcsolódik. Tisztán látható, hogy a jövőben kizárólag nagy energiahatékonyságú lakásokat lehet csak építeni. A rezsi számítani fog.

Lázár János filozófiai és politikai okait is kifejtette annak, miért volt szükséges az új kerettörvény létrehozása.

– Mindenekelőtt azért alkottuk meg ezt a törvényt, hogy a magyar országépítésben egy teljesen új fejezetet nyissunk. Hitem és meggyőződéseim szerint az épített környezet változása végül olyan, az ország és a társadalom minden részében érezhető változást idéz elő, amely pozitív nyomot hagy a magyarok életminőségében, és amelyik teljesíti végre a rendszerváltozás 32 évvel ezelőtt tett ígéretét: Magyarország utoléri nyugati szomszédjait. Ehhez azonban a boldog békeidőkre emlékeztető fejlesztések, felzárkózás

és haladás kell. Ha ezt akarjuk, akkor ehhez elengedhetetlen a magyar építők, a mérnökök közmegebecsülésének helyreállítása, még pedig oly módon, hogy az országot meghatározó építések és beruházások ügyeiben nagyobb befolyást biztosítsunk nekik. Ehhez ad keretet az új törvény.

Ugyanakkor az építési és beruházási miniszter az új törvény létrejöttét szükségként, és lehetőségként is aposztrofálta. Rövid távon szükség, trauma az, ami Európát sújtja, elsősegély kell, konszolidáció, a beruházások áttütemezése.

A lehetőség hosszú távon az új rend lesz. Terápiás kezelése a nemzeti szuverenitás, a semmi rólunk nélkülünk elv érvényesítése, illetve az eltérő nemzeti megoldások jogához való ragaszkodás, valamint az önálló képesség növelése. Kiválasztott stratégiai iparágakra kell építeni, olyanokra, amelyek jövőbiztosak és válságállóak. Ezekben erősíteni kell az állam megrendelő, szabályozó és piacvédő szerepét.

Az állami építések és beruházások területe a stratégiai iparágak közös metszetét adják. Építeni minden területen kell, de nem mindegy, hogy mit, mennyire összehangolva és milyen minőségben. Ezekre ad választ az új kerettörvény, mely egyúttal garancia arra is, hogy a magyar építőipar vállalkozásai már középtávon is nyertesei legyenek az új szabályozásnak.

A szuverenitás, mint alapvetés az építőipart érintően is felmerült a kormányzati célok között. Protekcionizmus és önellátás. Azaz a magyar építőipari vállalkozások piaciainak védelme, a nemzeti szakképzés fejlesztése mellett a nemzeti építőanyag-ellátás kiépítése. Magyarországon a magyarok munkájából a magyarok haszna legyen! Ez a gazdaságpolitikában a kormány legfontosabb alapvetése. A végső célkitűzés pedig az, hogy egy erősebb, korszerű tudással, nagyobb kapacitással és több erőforrással rendelkező, regionális szinten is versenyképes magyar építőipar jöjjön létre. Itt az ideje, hogy a MOL-hoz, az OTP-hez hasonló nagyvállalatok jöjjenek létre a magyar építőiparban. Magyarország Közép-Kelet-Európa építőipari nagyhatalma lehet a következő évtizedben.

Lázár János ezt követően ismertette az új kerettörvény legfontosabb momentumait,

elsőként kiemelve az új, nem kormányzati, hanem kifejezetten a szakmai testületekből, érdekképviselőkből álló Állami Beruházások Érdekegyeztető Tanácsát. A jövőben minden, a szakmát érintő szabályozás ennek keretein belül történik majd.

2023. március 31. a szakmapolitikai ágazati koncepciók kidolgozásának határideje. Ezt követően az építési és beruházási miniszterrel közösen 2023. szeptember 30-ig kell elkészülniük az ágazati beruházási terveknek. Pontos számításokkal, hatástanulmányokkal, költségelemzésekkel alátámasztva kell megadni, hogy 2035-ig az egyes ágazatoknak milyen fejlesztésekre van szükségük. Ezek 2023. december 31-ig az állami beruházások listájára kerülnek, amit aztán évente felülvizsgálunk.

Az építési és beruházási miniszter a törvény három pilléréről szólt részletesebben. Bevezetik a kötelező tervpályázat rendszerét. A kiviteli tervig megtervezik a beruházásokat közbeszerzés előtt. Bevezetik a kötelező tervellenőrzést, a kötelező költségzakértést, és növelik a műszaki ellenőrök szerepét, felelősségét. Kivitelezés csak az összes szükséges dokumentum beszerzése után indulhat, egyeztetni kell az üzemeltetővel, akinek vétő joga lesz. Kialakítják a tervezői szolgáltatások rendszerét, és bevezetik kötelező jelleggel a BIM-ben való tervezést. Kizárólag végleges építési engedéllyel rendelkező, árazatlan költségvetéssel bíró terv kerülhet közbeszerzésre, mely két részből fog állni: egy előzetes tárgyalásból, és fő szabály szerint tárgyalásos eljárásból. 50%-ban az ár, 50%-ban pedig társadalmi szempontok lesznek a döntőek, a minősített beszállítók közül azok, akik korábban jól teljesítettek, előnyt élvezhetnek.

A szerződésekről is szólt a miniszter. Szerződés mintákat fognak alkalmazni, egyszerű, világos, átlátható formában. Mindezek 2023. január 1-jétől lépnek érvénybe.

– Hiszem, hogy ha az állam gyakorlata érdemben változik, a magánszektor gyakorlata követni fogja azt. Egy jó törvény szelleme túlmutat annak betűin. Ez pedig egy igen jó törvény, amely nem felülről vezérelt reformként érkezik, hanem a szakmától és a szakmáért jött létre.

CSEH TERÉZ

FOTÓ: KOJI MELINDA

25 év alatt a megye gazdaságának élvonalába jutottak

A Transintertop a még magasabb minőséget tűzte zászlajára

Selmeczi Attila, a környei székhelyű Transintertop Kft. ügyvezető igazgatója soha nem gondolta volna, hogy 2022-ben egy huszonöt esztendő, háromszáz fős nemzetközi fuvarozó vállalat tulajdonosa lesz. 1997-ben a cégalapításban csupán a családja megélhetését látta. Tapasztalataira, sajátos szemléletmódjára alapozva azonban mára egy stabil, a nemzetközi és belföldi fuvarozásban is nevet szerzett céget kormányozhat, most – tekintettel a jelen gazdasági helyzetre – épp a „jéghegyek között” haladva. A kapitány a fedélzeten van, erősen tartja a kormányrudat, és gyors, megalapozott döntésekkel, intézkedésekkel viszi át a Transintertop hajóját az akadályokon, hogy a túloldalra érve egy még erősebb, még jobb céget adjon át a következő generációnak.

– 25 éve alapították meg a Transintertop Kft.-t. Honnan, hová sikerült eljutniuk az elmúlt negyedszázad alatt?

– Egy háromfős, mondhatjuk úgy, kényszervállalkozásból indulva, mára egy 300 fős, országos szinten is ismert és elismert vállalattá váltunk. A 150 kamionból, illetve 200 vontatóból álló flottánkkal, a 30 ezer négyzetméteres raktár-logisztikai kapacitásunkkal a saját területünkön a megye legjobbjai között is az élen, de legalábbis dobogós helyen állunk. Fuvarozás, szállítmányozás, raktárlogisztika – a három láb, ami a stabilitásunkat adja. Az árbevételünk az idei esztendőben várhatóan meghaladja a 10 milliárd forintot, üzemi eredményünk pedig a korábbi évekhez hasonló szinten marad. 25 év alatt tehát egy erős, stabil céget sikerült felépítenünk.

– Nehéz időket éltünk meg, amikor a szállítmányozás világába csöppentem, 1990-ben,

akkor alakultak az első magánvállalkozások, és akkor indult útjára a mai értelemben vett nemzetközi fuvarozás is, hiszen hazánkban magánvállalkozások külföldre azelőtt nem szállíthattak, ez állami monopólium volt. Amikor feleségemmel közösen megalapítottuk a saját cégünket, 1997-ben nem volt semmink, fuvarszközünk sem. Alvállalkozókkal kezdtük, de velük is úgy működünk, mintha a saját flottánk lenne.

– Számos szállítmányozó versenytársunkkal szemben sikerült tartósan együttműködési megállapodásokat kötnünk mindenki vel, maximálisan figyelembe véve minden oldal érdekeit. Képesek voltunk bizalmi alapon működni, pedig sokféle érdeket kellett közös nevezőre hozni, mégis sikerült egységessé válnunk. Ebből aztán profitáltunk, hiszen ezt a másik oldalon is értékelték, ez pedig újabb és újabb, nem ritkán jobb fuva-

rokat hozott. Az elsöre veszteségesnek tűnő munkák elvégzése megnyitotta az utat a jobb, eredményesebb és stabilabb megbízások felé, így építkeztünk. A fuvarozó kollégáim emiatt idővel rájöttek, hogy bízhatnak bennem, számíthatnak rám. Ez a hozzáállás jellemezte az egész pályafutásomat. Mindig igyekeztem nyíltan, egyenesen kommunikálni, a bizalmam pedig idővel visszatükröződött. Meggyőződés, hogy így lehet csapatot, de akár ügyfélkört is építeni. Ma is ezeket az elveket követem.

– Igyekszem nagyvonalú lenni, és megfelelő időben, jó döntéseket hozni. Ha időnként becsúszott valami hiba, némi veszteség, azon próbáltam mielőbb túllépni, nem pedig hetekig rágódni. Ezt az ügyfelek is értékelték. Árviták persze időnként előfordultak, vesztettünk is néha üzleteket, de azon partnereink egy része, akik esetleg emiatt másfelé

próbálkoztak, később mégis visszatértek. Nyíltak és őszinték vagyunk, senkit sem akarunk becsapni, és ez a mi szakmánkban nem is annyira magától értetődő.

– Milyen céljaik vannak a továbbiakat illetően?

– A további növekedés helyett a hangsúlyt inkább a hatékonyságra, a minél magasabb minőség elérésére kívánjuk tenni. Elértük azt az optimális üzemméretet, amit a közeljövőben nem célszerű túllépnünk. A járműflottánkkal, a szakértő csapatunkkal bármelyik multinacionális szereplővel fel tudjuk venni a versenyt, bátran mondhatom, hogy nincs olyan ügyfél, akit ne tudnánk magas szinten kiszolgálni. Komplex szolgáltatást nyújtunk – fuvarozás, szállítmányozás, logisztika –, és ahogy a szlogenünkben is szerepel: a kis cégek rugalmasságával, de a nagyok kapacitásával szolgáltatók. Biztosítani tudjuk az egyszemélyes, folyamatos, rendszeres kapcsolattartást, rugalmasan tudjuk kezelni a változó igényeket, ugyanakkor képesek vagyunk olyan mennyiségeket is megmozgatni, mind jármű mind raktárkapacitás tekintetében, mint az óriásvállalatok. Tulajdonképpen infrastruktúrában, eszközökben mindazok a lehetőségek adottak nálunk, mint a multinacionális cé-

geknel, sőt bizonyos tekintetben jobb, szélesebb látókörrrel, nagyobb gyakorlattal, tapasztalattal rendelkezünk velük szemben.

– A profit soha nem volt cél. Az számomra inkább egy jelzőszám, ami azt mutatja, hogy jó felé haladunk, jól csináljuk a dolgunkat. Az alapvető célom mindig is az volt, hogy amit felépítettünk, azt meg tudjuk tartani hosszú távon, illetve amit elvállaltunk, azt magas minőségben tudjuk elvégezni. Nyilván hibátlanul nehéz dolgozni, nem is állítom, hogy mi képesek vagyunk, de a célunk az, hogy ezt elérjük.

– Töreksem arra is, hogy olyan emberekkel dolgozzak, akik azonosulni tudnak a kitűzött célokkal, akik hasonlóan gondolkodnak, azért jönnek be ide, mert szeretik a munkájukat, jól érzik itt magukat, és hosszú távon is megtalálják nálunk a számításukat. Igyekszem megbecsülni a kollégáimat anyagilag és minden más tekintetben is. Az előbbi egyre nagyobb kihívást jelent, hiszen a munkaerőhiány miatt magasak a piaci elvárások, más a profilunkban működő vállalkozások is igyekeznek hasonló juttatásokat biztosítani. Nálunk azonban nincs minimálbér, pontos munkáért pontos bér jár. Meggyőződésem azonban, hogy a kollégáimat nem ez tartja nálunk. A mindenkoribérgényeknek mindig is igyekeztünk elébe

menni. Inkább az a személyre szóló odafigyelés, az említett szellemiség az, ami elkötelezetté teszi őket a munkájuk, a cég iránt, amit én az első pillanattól kezdve fontosnak tartottam.

– Természetesen a célokat említve nem mehettünk el szó nélkül a jelenlegi gazdasági helyzet mellett sem. Alkalmazkodnunk kell a háborús, az inflációs nyomáshoz, illetve az általa okozott energiaválsághoz, a várható gazdasági recesszióhoz, és a 2022. év kihívásainak megfelelően kell továbbépítenünk a cégünket, a csapatunkat.

– Mit ért ez alatt? Milyen az a Transintertop, amely képes megfelelni a 2022-es év kihívásainak?

– 25 év tapasztalata áll mögöttem cégvezetőként. Sok mindenen keresztül mentem, sok mindent megoldottam, és persze számos buktatón is túljutottam. Mindezekkel a hátam mögött a jelen helyzetben úgy látom, hogy nekem kell a kormányrúdhhoz állnom, és átvezetnem a hajónkat a „jéghegyek között”, mert rendkívüli helyzet van. Ez egy meglehetősen magányos vezetői pozíció, ilyenkor nincs idő a demokratikus vitákra, azonnali döntések, rendkívüli intézkedések kellenek, tudni kell, hogy balról ➡

TRANSINTERTOP

☞ vagy jobbról kerüljük ki a jéghegyet, különben nekimegyünk, vagyis lemaradunk, versenyhátrányba kerülünk, ami később még sokba kerülhet a cég egészének. Mindig a közösség érdekeit kell szem előtt tartanunk, és ebből adódóan bizony számos fájó döntést is meg kell hoznunk.

– Április közepén léptem újra a fedélzetre, korábban próbáltam kicsit a háttérbe vonulni, és inkább csak onnan segíteni a mindenkori vezetést. Ahhoz, hogy objektív döntéseket tudjak hozni, mindenekelőtt objektív számadatokra, tényekre van szükségem, ezért külső szakértőket kértem fel valamennyi területünk átvilágítására. Kialakítottunk egy részletes KPI adatokra épülő jelentési rendszert, ami segíti a döntéseket, és megmutatja hol érdemes változtatnunk.

– A vállalati struktúrához is hozzányúltam, megszüntettem bizonyos pozíciókat, és szűkítettem a vezetést, illetve minden területen optimalizáltam a létszámot és a feladatokat.

– Minden olyan intézkedést, egységes, bevezetett rendszert megtartottam, ami ez idáig jól vizsgázott, de próbálom egy kicsit rugalmasabbá, személyre szólóbbá tenni a szabályrendszerünket is. Fontos, hogy legyenek szabályok, de az is - persze racionális, a közösség által is elfogadható érvek mentén -, hogy legyenek alóla kivételek is. Mert meggyőződése, hogy ez az, ami elkötelezetté tudja tenni az embereket. Legyen egység, rend, de mégse kaptafa mentén működjenek a dolgok.

– Középvezetőket neveztem ki, minden csoport élére felelős csoportvezető került. A képzésüket illetően még sok feladat áll előttünk, de lelkesek, és úgy tűnik, működik a rendszer.

– Vannak kulcsembereink, mint például a fuvarozási vezetőnk, aki fiatal kora ellenére tapasztalt vezetőként tud dolgozni, de említhetném az egyik helyettesemet is, aki cégvezetőként is dolgozik, és a logisztika élén állva is kiválóan vezeti a csapatát. Ugyancsak hosszú távon számítok az üzemeltetés-vezetőnkre is. Nagyon fiatalon került ide hozzánk, már 25 éve dolgozunk együtt, de még mindig alig több mint 45 éves. Nem mindig egyezik a véleményünk, de rendkívül lojális, sokat bír, sokat dolgozik, és képes elfogadni a döntéseket, követni a kijelölt irányt. Azt, hogy kiválóan kiegészítjük egymást, kifejezetten alátámasztják az eredményeink.

– Átmenetileg a gazdaságvezetői pozíciót is egy külsős szakértő tölti be. Ezen a téren sok mindent másképpen szeretnék látni a jövőben. Pontos, gyors pénzügyi adatokra van szükségünk a jó döntésekhez.

– Hónapok kellene ahhoz, hogy az új rendszer olajozottan működjön, hogy a csapat összerázódjon. Össze kell érnie mindennek ahhoz, hogy a cég a lehető leghatékonyabban működhessen.

– Egyfajta generációváltás is folyik ezzel párhuzamosan a cégnél. Hol tartanak ezen a téren?

– Bizakodó vagyok, mert a jelenlegi középvezető gárdánkat 30-40 év közöttiek alkotják. Mindenkiel hosszú távon tervezek, látom bennük a potenciált. Az egyik legfontosabb területünket, az értékesítést egy 28 éves fiatalember vezeti, aki nálunk nevelkedett, és komoly karrier előtt áll. Igyekezünk megbecsülni és megtartani. A szállítmányozási és vezénylési csoportot egy nagyon határozott, fiatal kolléganőre bíztuk, aki

ugyan alig múlt 30 esztendő, de már több mint tíz éve segíti a csapatunkat, és az eddigi tapasztalatok alapján vezetőként is képes jól teljesíteni.

– Ugyancsak egy fiatal, 27 éves hölgy, a kisebbik lányom, Frida vezeti a kiemelt ügyfélkapcsolati területünket. Tehetséges, jól végzi a feladatát. Rendkívül jó érzéke van ehhez a munkához, hozzám hasonlóan, nagyon jól tud improvizálni. Amellett, hogy vezeti a csapatát, operatív munkát is végez, a legnagyobb, kiemelt partnerünk havi 150 fuvarját gondozza. Sikertől nem csak személyessé tennie ezt a kapcsolatot, de az ügyfélvisszajelzések alapján a legmagasabbra értékeli az ő és csapata munkáját.

– A másik lányom, Fruzsina ugyancsak cégvezetőként segíti a vállalatot. Folyamatmenedzsmentet tanult, nagy rálátása van a témára, ezért a cég folyamatainak felépítésében komoly szerepet vállal. Ma már bátran támaszkodhatom én is és a vezető kollégáim is az ő tudására, a cég minden területén képes hatékony, gazdaságos folyamatok kialakítására, ellenőrzésére és fenntartására.

– Jó érzés tudni, hogy vezető kollégáim átlátják a céget, ha úgy alakul, akár nélkülem is tovább tudják vinni, illetve alapvetően tisztában vannak a társaság értékével.

– Egy olyan szervezetet kívánok felépíteni, amely nélkülem is működőképes, és olyan vezetőket szeretnék az élére, akik a saját területükön maximális szabadságot kapnak, önálló döntéseket hozhatnak, ugyanakkor a folyamatos végső kontrollra egyelőre még igényt tartok. Hosszabb távon azonban már ismét csak a háttérbe vonulva kívánom segíteni a céget.

CSEH TERÉZ

SIMON

A válság idején sem mond le a fejlesztésekről a Simon Plastics

A versenyképességünket fenn kell tartani

„2020-ban még a Covid-ról beszélgettünk, majd 2021-ben azt reméltük, kijutunk belőle, most pedig a szomszédunkban dúló háború és az egyre dagadó energiaválság adja fel a leckét. Folyamatosan válságkezelésben vagyunk. Múltbéli tapasztalatainkra nem igazán támaszkodhatunk. Korábban az jelentette a válságot, ha nem volt munka. Ma bőven van, csak az eredménye az, ami egyre kevésbé látható. Az alapanyagárak megduplázódtak, az energiaárak megtízszereződtek, ugyanakkor a vevők nem szívesen veszik az áremeléseket. A költségek egy részét ki lehet ugyan gazdálkodni, de elkerülhetetlen, hogy a rajtunk kívül álló árnövekedést továbbhárítsuk, érvényesítsük az árainkban. A legbosszantóbb az, hogy mindez a fejlesztésektől veszi el az időt, az energiát” – kezdi beszélgetésünket Simon Péter, a kőszárhegyi székhelyű Simon Plastics Kft. ügyvezető igazgatója.

– Milyen hatással van ma a cég megrendeléseire a kialakult helyzet?

– Egyelőre nem érzékelünk csökkenést, mert jó előre le tudtuk kötni a kapacitásainkat. Ennél messzebbre azonban nem nagyon látunk. Ahogy említettem, az alapanyag- és az energiaárak folyamatosan – gyakorlatilag hetente – változnak, növekednek. Az alapanyagainknál pillanatnyilag ez 100%-os emelkedést jelent, az energiaárak pedig még ehhez képest is drasztikusan, mondhatni az egekbe nőttek. A kormányzati beavatkozás – legalább a legenergia-igényesebb vállalkozások termelésének megsegítése – elengedhetetlen volt, de mi, vállalkozók sem ülhettünk a babérjainkon. Új tárgyalási stratégia kell, el kell tudni fogadtatni a vevőkkel a jogos, rajtunk kívülálló okok miatt kialakult magasabb árakat, ugyanakkor mindent meg kell tenni a hatékonyságért, és a versenyképesség fenntartásáért.

– Konkrétan mit tudnak tenni a saját versenyképességük megőrzése érdekében?

– Ez sok tényezőtől függ. Nyilván az alapanyagárak nem csak nekünk, de minden szereplő számára ugyanazok lesznek, eltekintve persze az esetleges szállítási költségkülönbségektől. Ugyanakkor a gáz, a villany vagy egyéb energiaforrás már országfüggő tényező lesz, hiszen vannak, akik maguk képesek előállítani az ezekből szükséges mennyiséget, míg mások a drága importra szorúlnak. Hazánk sajnos a gáz tekintetében mindenképpen az utóbbi kategóriába

tartozik, így a versenyképesség fenntartása érdekében kénytelen hatósági árakkal, ársapkával kompenzálni. Európa országainak kormányai kénytelenek belátni, hogy a gazdaságot muszáj életben tartani, hiszen, ha nincs termelés, elvesznek a munkahelyek, és annak beláthatatlan következményei lesznek. A munkanélküliség növekedése bizonyos iparágakban – ahogy én látom – így is elkerülhetetlen lesz, gondolok itt például az építőiparra. A beruházásokat mindenki igyekszik elodáztatni, a korszerűsítések, modernizálások persze megmaradhatnak, de ezek volumene nem összevethető az így kieső nagymunkákkal.

– A mi iparágunkban az elmúlt években egy viszonylag kiegyenlített piacon dolgozhattunk, mindenkinek megvolt a maga vevőköre, a maga munkája. A következő évnél azonban már itt is lehetnek nyertesei és vesztesei. Az említett országokéi eltérő adottságok át fogják rendezni a piacokat, így némi konkurenciával is számolnunk kell a jövőben.

– Az önök esetében hogyan érinti a munkahelyeket mindez?

– Miután egyelőre tartjuk a termelési szintünket, értelemszerűen tartjuk az ehhez szükséges létszámunkat is. Ha növekedni egyelőre nincs is módunk, mindenképpen kitűzött célunk, hogy a munkahelyeket meg tudjuk tartani. A kapacitásaink maximálisan le vannak kötve, így egyelőre új piacok felé sem nyitunk, a hatékonyságunk növe-

léséért ugyanakkor ezután is igyekszünk mindent megtenni.

– Mit lehet tenni ilyen körülmények között a hatékonyság növelésére?

– Már jó ideje dolgozunk ezen. Tudatosan korszerűsítettünk, így mára rendkívül korszerű, energiatakarékos gépparkkal rendelkezünk. Kevés energiát fogyasztunk, ennek eredményeként hatékonyabban tudunk gyártani.

– A fűtés terén is rendkívül szerencsés helyzetben vagyunk, a fröccsöntő gépeink által kibocsátott hőt hasznosítjuk erre a célra. Ez nemcsak, hogy a teljes igényünket lefedi, de még szellőztetnünk kell.

– Energiafüggőségünket 5-10%-kal csökkentettük azzal, hogy a tetőinken lévő szabad területek 100%-át lefedtük napelemekkel. Zsinórfogyasztóként – 7/24-ben, azaz folyamatos műszakban dolgozunk -, így maximálisan ki tudjuk használni ezt a rendszert, amit termelünk, azonnal fel is használjuk, így nem kell hálózatra termelnünk.

– A hatékonyságnövelést soha sem hagyhatjuk abba. A jelen gazdasági helyzet ellenére sem mondtunk le a további fejlesztésekről. Sok új pályázati projektet nyertünk, és bár az időnk, energiánkat rabolja a válságkezelés, mégis mindent megteszünk ezeknek a sikeres végrehajtásáért.

CSEH TERÉZ

Konferencián ismertették az új kutatási eredményeket

Innovációs sikerfeltételek a kkv-k körében

Dr. Csath Magdolna közgazdász szerkesztésében jelent meg az a tanulmánykötet, mely a kkv-k innovációs sikerfeltételeit vizsgálja. Négy országban – Lengyelország, Luxemburg, Svédország és Izrael – vizsgálták az innovációs környezetet, idehaza pedig kérdőíves felméréssel elemezték a helyzetet. A kutatás során kapott eredményeket a nemzetközi adatokkal, gyakorlattal is összehasonlították. Mindezekről elsőként október 4-én, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen megtartott konferencián számoltak be.

Dr. Csath Magdolna kutatásvezető a főbb célok, módszerek ismertetését, majd az előadók bemutatását követően át is adta a szót a házigazdának, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektorának.

Mons. Dr. Kuminetz Géza mindenekelőtt arra próbált rávilágítani, hogy az innováció önmagában nem biztos, hogy valódi értéket képvisel. A verseny, a termelékenység lázában égve, a győztesek és a vesztesek játszmáit követve, egymástól elszigetelődve, a lényegről gyakran megfeledkezünk: az innováció valódi emberi szükségletek kielégítéséről kell, hogy szóljon, nem pedig a nagy profittal kecsegtető álszükségletekről. Rávilágított arra is, hogy az innováció a mindennapok része, vagy legalábbis annak kellene, hogy legyen. Ehhez azonban a hangsúlyt az emberi, és nem a mesterséges intelligencia fejlesztésére kell tennünk, és mindenekelőtt magunkat kell megújítanunk. Egy jobb, igazabb emberkép, embereszmény kívánatossá válása lenne talán a legnagyobb innováció. A magunk innovátorává válva meg kell teremtenünk a homo regeneratust, az újjászülőt embert.

A következő előadó, **Szabó István**, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) tudományos és nemzetközi elnökhelyettese volt, aki mielőtt a hazai innováció helyzetéről szolt volna, röviden felvázolta az európai helyzetet is. Felhívta a

figyelmet arra a paradoxonra, miszerint Európa ugyan erős a kutatásfejlesztésben, de mégis lemarad az innovációban. Sajnos Magyarország sem áll túl jól, 21. az EU 27-ekből. Bőven van min javítanunk. Ezt a célt szolgálja az Intelligens Szakosodási Stratégia, benne a komparatív előnyökre épülő K+F és Innovációs Fejlesztési Stratégiával. Ezek fő célja a versenyképesség erősítése, a készségfejlesztés növelése. Erre szükség van, mert a megkérdezett vállalkozók 2/3-a nem lát okot az innovációra.

További probléma, hogy idehaza töredezett, szétszórta az innovációs és K+F fejlesztési kapacitás, és kórosan alacsony a bizalmi szint. Ahhoz, hogy a TOP10 innovátor ország közé kerülhessünk, kulcsszerepet kell, hogy kapjon a képzés, az oktatás, a szemléletformálás.

Szabó István ezt követően beszélt a hazai K+F forrásokról, arról a célkitűzésről, hogy a nemzeti kiválóságaink száma gyarapodjon, és a világhír megszerzéséért induljon. Ehhez támogatást kínálnak már a középiskolától kezdve azoknak, akik a kutatói pályát életcélul választják.

Szó esett még a Nemzeti Laboratórium Programról, illetve a Tudományos és Innovációs Parkok fejlesztéséről is, melyek Magyarország nemzetközi láthatóságát hivatottak erősíteni a nemzetközi kutatásfejlesztési

platformokon. Ugyanezt a célt szolgálta a hazai kutatási infrastruktúrák hálózatának létrehozása is. A térképre mindazok a kutatóhelyek felkerültek, melyek mások számára is nyitottá tették infrastruktúrájukat. Mindezen eszközökkel azt szeretnék elérni, hogy a tudományban tényleges együttműködések alakuljanak ki.

Ezt követően a kutatócsoport egyik tagja, **Horváth Klaudia** beszélt az izraeli innovációs tanulmányútján szerzett tapasztalatairól. Azt kutatta mitől olyan sikeres Izrael az innovációban. A meghatározó okok egyike a sorkatonai szolgálat, mely jóval több, mint hadkötelezettség, egyúttal egy széles kapcsolati háló alapja, kulcsszavai pedig: magas fokú matematika, fizika tanulmányok és csapatmunka.

A bevándorlás-politika is meghatározó, folyamatos bázist biztosít a magasan képzett szakember létszám bővítéséhez. A tanuláshoz, a tanultságnak nagy presztízse van, az egyetemeik a világ élvonalában állnak. Paradox módon ugyanakkor az izraeliek a nemzetközi Pisa-felmérések során gyengén teljesítenek, pedig ők magukat jónak tartják. Éppen ez az attitűd járulhat hozzá leginkább sikereikhez. Ez az úgynevezett „chutpah”, az a nagyon sajátos izraeli mentalitás, ami az európaiak számára inkább egy beképzeltségnek tűnő, túlságosan magabiztos magatartás. Ez számukra az egész-

séges versenyszellem, ugyanakkor a saját képességükbe vetett hit.

Fontos tényező az is, hogy az izraeli társadalom kevésbé érzékeny a kudarcra. A bukás, a csőd itt csupán tapasztalat. A következő jobb lesz, menj tovább! A befektetők jobban bíznak a tapasztaltabbakban.

Jellemző még Izraelre az is, hogy nagyon kicsi a hatalmi távolság. Összekötik egymást: biztosan ismerek valakit, akit épp keresek. Az informális kapcsolatok nagyon szerteágazóak, és náluk nem érzékelhető az egymás közötti bizalmi válság sem.

Horváth Klaudia ezt követően az Izraeli Tudományos Technológia és Innovációs támogatási rendszerről is szólt röviden, akár követendő példaként kiemelve annak néhány figyelemre méltó elemét.

Trautmann László, az OFA tanácsadója a tudásalapú gazdaságra történő átállással és a platformis gazdasággal kapcsolatos kutatási eredményeit osztotta meg. Egy új világ- és értékrend van kialakulóban, mely meghatározza a gazdaság- és technológiafejlesztést, és felértékeli az innovációt is. Mindezek alapját a kultúra gazdasági erőforrássá alakítása adja. Az egyetemek platformként, műhelyek sokaságaként fognak működni, menedzselik, versenyeztetik, vagy épp kooperálják az érintetteket. A vállalatok ezekhez a platformokhoz kapcsolódhatnak. Már nem csupán a multik kiváltsága lesz az egyetemekkel való együttműködés.

A kamarák az új piaci ökoszisztémák építésében sok szerepet vállalhatnak. Segíteni tudják, hogy az új politikai kultúrát eljuttassák a vállalatokhoz, hogy azok megértésük ennek lényegét, és lássák, hogyan tudnak mindezekhez kapcsolódni. Ugyancsak fontos feladata lehet a kamaráknak, hogy a vállalati jó gyakorlatokat közvetítse, illet-

ve, hogy a hallgatókat tájékoztassa, hogyan tudnak kapcsolódni a vállalatokhoz.

Megtudtuk azt is, hogy az értékteremtés körül a jövőben az innováció középpontjába. Pénzt kizárólag olyan innovációkra fordítanak, amelyek a társadalmat, a gazdaságot is képesek gyarapítani. Az OFA tanácsadója végül arra is felhívta a figyelmet, hogy az innovációs projekteknél a hálózati tőke, a szaktudás legalább olyan fontos lesz, mint a pénzbeli támogatás, és a jövőben erre is nagy hangsúlyt kívánnak fektetni.

Dr. Szerb László a Pécsi Tudományegyetem Intézetigazgatója kutatásának eredményeiből adott ízelítőt. Rámutatott, ha az innovációs elithez szeretnénk tartozni, ahhoz bizony innoválnunk kell. Ugyanakkor ehhez nincs homogén, a kkv-ra egységesen ráhúzható innovációs séma, a szektorhoz leginkább alkalmazható alternatívát a learning-by-doing módszer kínálja. Meggondolandó továbbá, hogy a kiscégeknek milyen módon kell innoválniuk. Javaslat szerint a piacon már elérhető innovációkat kellene megismerniük és bevezetniük, hogy ezzel növeljék a termelékenységüket. Mert az innovációban meghatározó az idő faktor és a bizalom is, a kiscégeknek pedig sajnos ebből van a legkevesebb.

A kutatási eredményekből az is látszik, hogy akik innoválnak, azok rendszerint egynél több projektben gondolkodnak. Világszinten jegyzett technológiák azonban alig-alig születnek, és azok is erősen megkérdőjelezhetőek. Pedig a fő cél a megtérülő, azaz piacképes, társadalmi, gazdasági hasznosságot adó innováció.

Zárásképpen az intézetigazgató néhány ajánlást is megfogalmazott a témában.

Demény Veronika, az Óbudai Egyetem MA hallgatójának előadását a hazai vállalatok

körében történt kutatás eredményeiről technikai okok miatt egy következő alkalomra halasztották.

Az előadássorozatot **Macher Márta**, a Macher Zrt. elnöke zárta, aki a kutatásban részt vett vállalatok egyikeként értékelte a tanulmánykötetet, illetve a konferencián elhangzottakat. Kifejtette, az ő olvasatában az innováció széles értelmezett, a humán erőforrás, a szervezet fejlesztését is magában foglalja. A sikerek alapját az együttműködésben, az emberi tőkébe való folyamatos befektetésben látja.

Felhívta a figyelmet az írott stratégia fontosságára is. Ha anélkül innoválunk, könnyen célt téveszthetünk. Megerősítette, hogy a vállalatok közötti bizalom valóban gyenge, nehézkese az együttműködések is. A fiatalokat a külsőn a multikhoz vonzza, holott értékesebb lenne számukra a kkv-környezet, ahol sokat lehet tanulni, mert például egy kkv-ban az innovációt támogató vezetőnek képesnek kell lennie a felszínre hozni a kreativitást, és adaptálni az innovatív megoldásokat. A belső fejlesztéseket, képzéseket is komolyan kellene venni, elismerni, és kormányzati szinten segíteni.

Macher Márta az alapértékek fontosságáról is szót ejtett, példaként említve a 22 évvel ezelőtt készült, és máig érvényben lévő Macher Értékek Kiskönyvet, mely az alapját képezi annak, hogy a cég és a dolgozói azonos értékeket kövessenek.

Záró gondolatként azt javasolta, hogy a versenyképességünket mindig igyekezzünk növelni, hiszen ez biztosítja a megkülönböztető képességünket. Ehhez innováljunk, a békeidőben tartalékoljunk, hogy krízis helyzetekben is képesek legyünk megújulni, meghaladva ezzel másokat.

A gazdasági érdekek felül fogják írni a politikai célokat

Segíts magadon!!!

„Helyzet van, méghozzá új helyzet, a Covid utáni következő fejezet, amire mi már régóta készülünk. Várható volt, hogy az erőltetett folyamatos gazdasági növekedés előbb-utóbb falnak fog ütközni, mert hiányoznak a fundamentumok. Főleg igaz ez Európára. Nyilván azt nem láthattuk előre, hogy mindez majd egy háborúban ölt testet, de azt nagyon is jól lehetett érzékelni, hogy Európa beteg” – vázolja a jelenlegi helyzetet Bodrogai Ferenc, a MAGYAR PISZKE PAPÍR Kft. tulajdonos ügyvezetője.

– *Miben látja a probléma gyökerét?*

– Ha kicsit visszatekintünk, egyértelmű, hogy az egykori, gyarmatosító Európa volt a legnagyobb erőcentrum, a javak ebbe az irányba áramlottak, megalapozva ezzel a jólétet. Ma már több erőcentrum van a világban, és a javak szerteszét áramlanak minden irányban. Európának erőssége is átalakult, a tudásra épül. A felhalmozott technológiához elsősorban alapanyagokra és energiára van szüksége. A térképre nézve egyértelmű, hogy ezt honnan érdemes beszereznie. Ez el is indult a gyakorlatban, és én épp ebben látom a jelen problémáinak gyökereit. Az Amerikai Egyesült Államoknak ugyanis nem érdeke, hogy ez a német-orosz tengely tovább tudjon épülni.

– Ugyanakkor az is látszik, hogy az eddig alkalmazott álmegoldásokkal – virtuális pénzekkel, gazdaságélénkítéssel, fogyasztásöztönzéssel – egyre inkább zsákutcába jutunk. Mert épp a fundamentumok nincsenek ehhez rendben. Régóta zajló folyamat ez, már maga az unió keleti bővítése is ezeket a problémákat volt hivatott orvosolni, újabb piacokat nyitni a német-francia termékeknek, és olcsó munkaerőt nyerni ezekről a területekről az alantásnak vélt, kisebb tudást igénylő munkákra.

– Meggyőződése, hogy az unió egyetlen életképes alternatívája a szuverén országok közötti gazdasági együttműködés, mert itt az érdekekre és nem a kompromisszumokra

lehet építeni. Minél több ugyanis a kompromisszum, annál nagyobb a tehetetlenség. Európa ma másról sem szól, csak a kompromisszumokról.

– *Mit tehet ilyen helyzetben egy magyar vállalkozó?*

– Legelőször is higgyen a saját szemének! Mert igenis az van, amit lát, ha tetszik, ha nem, még akkor is, ha nem akarja látni. Elsősorban magára számíts! Segíts magadon!! A saját erőforráshalmazát mindenki újra tudja gondolni, átgyúrni, átrendezni, és ha kell, akár egy karcsúsított üzemenetben, de tovább tud működni.

– Persze nincs olyan cég, aki tutira tudna menni. Mi úgy számolunk, higiéniára szükség lesz, de azt is tudjuk, ha tovább bonyolódik az energiahelyzet, még több papírgyár leállhat – főleg Olasz- és Németországban –, és akkor nem lesz alapanyagunk. Óriási az áremelkedés. A papíripar az egyik, ha nem a legenergia-igényesebb iparág, és alapvetően gázfüggő. Békeidőben pedig a legrosszabb alternatíva, hogy a gyárak kénytelenek leállni energiaháány miatt. Mindenesetre nekünk van saját forгатókönyvünk.

– *Milyen eszközökkel sikerült a saját energiafelhasználásukat csökkenteni, illetve optimalizálni?*

– A feldolgozóipar energiaigénye szerencsére jóval kisebb, mint az alapanyaggyártóké. Persze mi is fejlesztettünk. Korszerű, ener-

gia-hatékony a gépparkunk, a szakmai átlag felett vagyunk.

– De mi nem csak ezen a téren igyekszünk takarékoskodni. Miután az iparágunkban az összlogisztikai költség 35% körül van, mi itt kerestünk és találtunk megoldásokat. Azaz, hogy raklap- és energia-hatékony termékeket állítunk elő, rengeteget spórolunk. A 80x120-as raklapokat a termékeink maradéktalanul kitöltik, így nem csomagolunk, szállítunk és tárolunk levegőt. Mindez a gyártmánytervezésnél indul. A marketingnek nem csak a külsőre kell koncentrálnia. Sokat lehet ezzel megtakarítani, mégis sok helyen marginálisan kezelik mindezt.

– *Az alternatív energiák irányába nyitottak?*

– Ahogy én látom, ez egy ígéretes, de még nem egészen kiforrott terület, éppen ezért mi még tartózkodóak vagyunk ezen a téren. Úgy gondolom, hogy Európába az olcsó, és hatékony orosz energiának vissza kell térnie. Ez mindkét fél érdeke. A már kiépített vezetékeknél olcsóbb szállítási forma nem létezik. Itt is, ott is megjelennek az üzleti, gazdasági érdekek is, és ez előbb-utóbb nyomást fog gyakorolni a politikára is. Ebből nekem az következik, hogy egy éven belül az energiaköltségek dollárban számolva hasonlóak lesznek az egy évvel ezelőttiéhez. Talán lesz normalitás és lesz rend.

CSEH TERÉZ

ÖNKORMÁNYZAT

HÍREK, INFORMÁCIÓK RÉGIÓNK TELEPÜLÉSEIRŐL

„A válságot nem lehet egyik napról a másikra megoldani, kezelni kell azt. A legfontosabbnak azt tartom, hogy higgadtak, tárgyalagosak maradjunk. Nem szabad összevissza beszélni, mert az elbizonytalanítja, félelemben tartja az embereket. A pánik pedig nem lehet cél.”

PERGŐ MARGIT

Rangos díjat kapott Fehérvár polgármestere

A Magyar Önkormányzatok Szövetsége a Magyar Önkormányzatok Napján a Gödöllői Királyi Kastélyban konferenciát rendezett, és kitüntetésekkel adományozott. A szervezet egyik legrangosabb díját vehette át Székesfehérvár polgármestere, **dr. Cser-Palkovics András**. Az Arany Pecsetgyűrű-díjat a MÖSZ azoknak a hazai és határon túli magyar polgármestereknek elismerésére alapította, akik kimagasló tevékenységükkel nagyban hozzájárulnak a magyar önkormányzatok fejlesztéséhez, és legalább egy teljes cikluson keresztül betöltötték tisztségüket. A képen jobbról dr. Cser-Palkovics András.

Tatabánya

Erkélyről szóló fanfár hirdette: elkészült az iskola. A Modern Városok Program keretében a Székesfehérvári Egyházmegye fenntartásában immár Szent Margit Katolikus Gimnázium működik az egykori Bányakórház helyén.

Cikkünk a 33. oldalon

Rácalmás

Nem is olyan könnyű azt elérni, hogy egy fesztivál évről évre új arcát tudja mutatni látogatóinak. A rácalmásiak – talán mert egyre több fiatal kapcsolódik be a fesztiválszervező Rácalmási Városvédő és Szépítő Egyesület munkájába – ezúttal igazán kitettek magukért.

Cikkünk a 34. oldalon

Berhida a nehézségek ellenére fejlődik, gyarapodik

Pillanatkép kisvárosi nézőpontból

„Az emberi szervezet sokáig bírja a terhelést, ám, ha túlerőltetik, egyszer csak összeomlik. Valahogy így van ez az önkormányzatoknál is. Az elmúlt öt évben más sem történik, csak válságkezelés. Évek óta következetes forráskivonás zajlik, valamilyen indokkal évről évre kevesebb marad a helyi büdzsében. Ugyanakkor a kötelező feladatokat akár saját bevételből is, de el kell látnunk. Az már régen nem igaz, hogy ha iparüzési adója van egy településnek, akkor azt fejlesztésre tudja fordítani, mert ma azt az óvodába, az egészségügyi ellátásba forgatjuk, hogy az működőképes maradjon” – kezdi értékelő beszélgetésünket Pergő Margit, Berhida város polgármestere.

– Említene néhány példát, hogy mi mindent kell egy kisvárosnak finanszíroznia?

– Például az egészségügyet, holott ez teljes egészében állami feladat. Köztudott, hogy orvoshiány van. Berhida háziorvosi körzetei saját önkormányzati praxissal működnek. Ebből adódóan a mi dolgunk a rendelő működőképességének biztosítása: informatikai infrastruktúra kialakítása, üzemeltetése, rezszi, védőnő és egyebek. Hosszú ideje helyettes orvosaink vannak. Az OEP másfél év után azonban nem járul hozzá a helyettesítési díjhoz. Így, ha azt szeretnénk, hogy az orvos maradjon, nekünk kell kipótolnunk, és továbbra is fizetnünk a helyettesítés díját.

– Nem sok reményt fűzök ahhoz sem, ha központi kézbe kerül majd a teljes háziorvosi szolgálat. Vajon jut majd elegendő orvos mindenhová? Mert az itt élőknek nem az kell, hogy majd időnként beugrik valaki, aztán a jövő héten már más jön, utána pedig ismét egy új doktorra számíthatunk. Ez egy bizalmi kérdés, és én úgy látom, hogy itt helyben többet tudunk tenni azért, hogy ezt megoldjuk. Például azzal, hogy szolgálati lakást biztosítunk. Éppen így lett a közelmúltban fogorvosunk is.

– De idesorolhatnám a kistérségi orvosi ügyelet finanszírozását is, ami Berhidának egy millió forintjába került havonta, pedig ez is állami feladat kellene, hogy legyen, ahogy a laborellátás is. Ez utóbbiért szintén fizet az önkormányzat, hogy a berhidaiaknak egy vérvételért, egy vizeletvizsgálatért ne kelljen Várpalotára mennie.

– Más területeken is van fizetendőnk bőven. Két korszerű, teljes kapacitással működő konyhánk van, ami persze lehetőség is számunkra, hiszen innen biztosítjuk az óvodásaink, az iskolásaink és a szociális ellátás keretében az időseink étkeztetését. Magunknak kell kigazdálkodnunk a folyamatosan emelkedő élelmiszer-alapanyagárak emelkedését. Megoldjuk.

– Ugyanebbe a kategóriába sorolható a hatósági tűzifa-támogatás is. 6000 fős település lévén, az itt élőknek nem jár kedvezményes vásárlási lehetőség. Az önkormányzat különít el erre egy keretet, amiből eddig évente 70-80 családot tudtunk támogatni. Most – mivel az árak megháromszorozódtak – jóval kevesebb otthont tudunk majd segíteni.

– Az energiaválság tovább súlyosbíthatja a helyzetet. Milyen takarékosági intézkedéseket tudtak tenni?

– Már jóval korábban szorgalmaztam egy kistérségi együttműködést, hogy kérjünk fel egy energetikust, aki átvizsgálja az intézményeket energiahatékonysági szempontból. Az összefogás elmaradt, de mi átnéztünk mindent. Sok intézményünk van, 70 fogyasztási ponttal rendelkezünk, ezért érdekünk volt, hogy feltárjuk a hiányosságokat, és ésszerűsítsünk ott, ahol lehet.

– Sok apróság is segít. Például átszerveztük, heti két napra koncentrálva a gyermekek védőnői vizsgálatait, így a többi napon kevésbé kell fűtenünk. Spórolunk a konyháinkban is. A tetőn lévő napelemekről kiderült, hogy többletet termelnek. Azzal, hogy a gáz helyett, amit csak lehet, elektromos formában használunk, optimalizáljuk az energiafogyasztásunkat.

– Érezhető a hatása a korábbi években megvalósult energetikai beruházásoknak is?

– Jelentős a különbség a már energetikai felújításon – nyílászárócserén, homlokzati hőszigetelésen – átesett, valamint a tetőn napelemekkel ellátott épületeink és a még ezekre várók között. Nyolc olyan problémás intézményünk van, amelyek palatetősek, szerkezetük nem bírja el a napelemeket.

Valójában már cserére szorulóknak, de egy tartószerkezet is megoldás lehetne, amire a napelemek rákerülhetnének.

– Amit lehetett – pályázatokból, vagy önerőből – már meg tettük. A közfoglalkoztatottnak szerveztünk egy tízhónapos épület-szigetelő tanfolyamot, majd őket bíztuk meg a családi ház méretű intézményeink hőszigetelésével.

– Most készül egy bölcsődénk, ami már eleve nulla energiafelhasználású lesz napelemmel, hőszivattyúval. Sok intézményünkben napelemekkel táplált légkondicionálóval hűtünk-fűtünk, illetve optimalizáljuk az energiát. Még több ilyen beruházás kellene, és ebben szükség lenne az önkormányzatok támogatására, mert önerőből ezek csak lassan, hosszú évek alatt érhetőek el.

– Pályázni sajnos csak arra tudunk, amire kiírás van, ráadásul, amire végre be tudtuk volna adni az igényeinket, azokat ideiglenesen felfüggesztették. Pedig bőven volna még mit megoldanunk, és ehhez kész, építési engedélyekkel rendelkező terveink vannak.

– Megújulásra vár az 58 éves óvodánk, és a művelődési házunk is. Amit tudtunk, önerőből megoldottunk. Rendbe tettük például – a környék legnagyobb befogadóképességű – 400 fős színháztermünket és

környékét, igaz ebben egy-két kisebb pályázat is segítségünkre volt.

– A nehézségek ellenére Berhida gyarapodik, új házak épülnek. Mit lehet ezekről tudni?

– Az elmúlt két év alatt 46 telket adtunk el, és még ugyanennyire már most van jelentkező. Összesen 110 építési telek vár gazdára a Peremarton–Berhida között kialakított új utcánkban. Persze ezekhez oda kellett vinni a vizet, a csatornát, az áramot. Ahogy elkelnek a telkek, a befolyó pénzt visszaforgatjuk, és újabb telkeket közművesítünk. Egy-egy ilyen építési terület 2-2,5 millió forint körül már elérhető. Nem célunk a nyereség. Azt szeretnénk, ha a település fiatalodna, a lélekszáma stabilizálódna, vagy akár picit növekedne. Fiatalokat várunk ide, számukra ideális ez a rész, hiszen az utca végén ott a bölcsőde, az óvoda, az iskola. Szerencsére nagy az érdeklődés. A trend azt mutatja, hogy a szomszédos településekről is szívesen jönnek ide a fiatalok. Egyre népszerűbbek a könnyűszerkezetes gyorsházak is. Néhány hónap, fél év alatt már be is költözhetnek a családok a korszerű, általában már napelemekkel ellátott, hőszigetelt, energiatakarékos otthonaikba. Szorgalmazni is kellene az ilyen otthonok építését, például azzal, hogy az áfát visszatérítik, ha napele-

meket tesznek a tetőre. Biztosan motiváló lenne az építkezők számára.

– Hogyan látja a közeljövőt? Mire kellene tenni a hangsúlyt?

– A válságot nem lehet egyik napról a másikra megoldani, kezelni kell azt. A legfontosabbnak azt tartom, hogy higgadtak, tárgyilagosak maradjunk. Nem szabad összevissza beszélni, mert az elbizonytalanítja, félelemben tartja az embereket. A pánik pedig nem lehet cél.

– Panaszkodni sem igazán érdemes, mert úgy gondolom, az csak elviszi az energiát a cselekvéstől. Megfontolt, átgondolt döntésekkel, helyben, a helyiek igényeinek megfelelően lehet a legjobban válságot kezelni. Az önkormányzatokat ebben segíteni kell, lehetővé tenni, hogy a saját pénzükből azt tegyék, ami számukra a legfontosabb. Mert az embereket nem az érdekli, hogy kinek a hatásköre – gondolok például a szemétszállításra –, hanem az, hogy a problémájuk megszűnjön. A megoldást pedig alapvetően a településük első emberétől, a polgármesterüktől várják. Van tehát egy egészséges határa annak, amíg egy település életébe érdemes beavatkozni. Ha ezt átlépjük, biztos, hogy nem jó irányba haladunk.

CSEH TERÉZ

XIX. Berhidai Napok

A nyitányt az 50 éves Kertbarát Kör adta

Válságkezelés ide vagy oda, az idei esztendőben is kiváló programokkal ünnepelhettek a berhidaiak a város napjain. A számos szórakoztató program, kiállítás, koncert, futó- és főzőverseny egyik legkiemelkedőbb eseménye – mondhatjuk úgy is, hogy nyitánya –, a Berhidai Kertbarát Kör kiállítása volt. Az 50 éves jubileumát ünneplő egyesület az aszály ellenére is kitett magáért, és szemet gyönyörködhető terménykiállítást varázsolt.

Kellerné Szász Anikó, a Kertbarát Kör vezetője köszöntőjében röviden összefoglalta a társaság múltjának legfontosabb állomásait, megemlítve az alapítót és a mindenkori vezetőket, valamint a legfontosabb együttműködő partnereket, köztük kiemelve Berhida városát. A település 2018-ban legmagasabb – Berhidáért – kitüntetéssel díjazta a Kertbarát Körben folyó munkát.

Pergő Margit polgármester az ünnepélyes megnyitón követendő példaként állította a kertbarátokat, szívósságukat, hogy öt évtized után is képesek alkotó módon működni. A témához kapcsolódva felhívta a jelenlévők figyelmét a klímaváltozásra is. Arra kért mindenkit, ki-kitegye meg a magáét, hogy alkalmazkodni tudjon a változásokhoz: fogja fel az esővizet, válasszon megfelelő fajtákat a termesztéshez, vagy épp igazítsa meg a lelógó tetőcserepet, hogy a víz a csatornában maradhasson.

A város első embere a jövőbe tekintve a kiskertek reneszánszáról is beszélt, arról, hogy egyre többen fedezik fel a kertészkedés örömeit, amiben megbízható partnerre találnak majd a kertbarátokban. Végül megnyitotta az idei kiállítást – és gyakorlatilag a XIX. Berhidai Napokat – azzal a két kikötéssel, hogy tilos a teknősöket etetni, a

kiállított szőlőfürtöket csipegetni – azt ráérnek majd másnap megtenni a kedves látogatók.

CSEH TERÉZ

A szép szolgáltatóház belső udvara a pihenésre is lehetőséget kínál...

A Kaptár egyik orvosi rendelője

Tóparti történetek

Szezonzáró beszélgetés Gárdonyban

Az aszályos időszak országszerte károkat okozott. A Velencei-tó vízszintje is tovább apadt. Egyelőre nem született átütő ötlet a megmentésére, így szűkültek a turisztikai szezon lehetőségei. Viszont ettől még az élet nem áll meg, folytatódhatnak Dinnyésen, Agárdon, Gárdonyban a fejlesztések, projektek. Mindezekről Tóth István polgármesterrel beszélgettünk.

– Sokan kongatták meg a vészharangot, és a Velencei-tó kiszáradását jósolták...

– Túlzott, rosszindulatú, szakmaiatlan megjegyzéseket kaptunk. Olyanok véleménye, akik nem értenek a témához, nem szeretik a tavat. Európa más tájain is hasonló a helyzet. A természetes vizek „életútjában” vannak az évszázadokat tekintve nehezebb időszakok, de a csapadék révén mindig újraeled a tómeder, és rehabilitálódik a növény-és állatvilág. Sok elmélet született, de végső szaktudományos megoldás még nincs, kókler-ötlet, sorozatos – kb. 3 éve tartó – minket érő támadás, vádaskodás annál inkább! A legolcsóbb megoldás is milliárdos tétel. Környezetvédelmi hatástanulmányok, a víztározók rendbetétele, az esővíz megtartási lehetőségek növelése egy olyan komplex rendszerben képzelhető el, amely együtt kezeli a jó ivóvíz, a szennyvíz, az öntözés, a vízgyűjtők és vízfolyások felülvizsgálatát.

– A tó állapotát figyeljük, nyilván most fellelő arcát mutatja: nem szerencsés az alacsony vízállás az úszóknak, de a sekély vízben kisgyerekekkel fürdőzők, homokvárat építők élvezték a Velencei-tavat. A kisebb látogatottság, a pánikkeltő híresztelések miatt viszonylag szerény forgalmat, így szerény bevételt, de nagyon boldog, családias hangulatú nyári szezont zártunk.

– Gárdonyban a lakosságszám növekedésével számos új létesítményre, illetve a meglévők bővítésére volt szükség.

– A gyermekintézmények helyzete javuló tendenciát mutat. Szeptember 1-jén az új Református Óvoda 4 csoportban 100 főt tud mesés környezetben fogadni, ezzel minden jelentkező igényét ki tudtuk elégíteni. A szomszédos telken már épül a jövő ősszel át-

adandó bölcsőde. Ezzel egy 21.századi gyerekközpont lesz itt! A református közösség elhagyja az eddig használt önkormányzati épületet, azt felújítjuk, s az önkormányzati óvodáé lesz. Az orvosi ügyelet helyisége – ami átmenetileg óvoda volt –, megint egészségügyi célokat szolgál: 3 új praxist alakítunk ki, és a vérvétel is ide költözik. Agárdon 2, Dinnyésen 1 praxis területének engedélyeztetése folyik, várjuk orvosok jelentkezését.

– Az Agárdi Gimnázium engedélyezési tervei elkészültek, a nehéz gazdasági helyzet ellenére is lesz rá támogatás. A gárdonyi általános iskola megtelt, az agárdi iskola 3 csoportja a közösségi házba kerül, valójában elengedhetetlen az új épület elkészülte, hogy minden általános és középiskolai osztályt el tudjunk helyezni.

– Nagy büszkeségünk, hogy pályázati forrásokból utolsó simításoknál tart a Kaptár szolgáltató ház orvosi rendelőkkkel, kávéházzal, termekkel. Gyakorlatilag minden helyiség bérlőre talált, és az emeleti csoportszobák, táncterem is teltházasnak ígérkeznek.

– Milyen fejlesztések történtek a közterületeken?

– Kb. 40 férőhelyes parkolót létesítettünk Gárdony központjában az új szolgáltatóháznál. A Bóné Kálmán és Posta utcákban megújuló járdaszakaszra 3 zebrát tervezünk, Agárdon a VVSI-nél 2 gyalogátkelőhelyet adtunk át kandeláberekkel. Folytattuk az aszfaltozási programot 9+2 rendszerben. Két utca önkormányzati kivitelezés, 9-hez a lakók is hozzájárultak 30% önerővel. A Holdfény sétány móló előtti szakaszán igényes közparkot létesítünk meg idén.

– A dinnyési „kastély” felújításáról lapunkban is írtunk. Abban a városrészben mik a közeljövő tervei?

– A Vajky-kúriát birtokba vették a dinnyésiek: számos rendezvény, ünnep zajlott ott, főleg az M-Art Egyesület irányításával. A szakkörökbe, a felnőtt- és gyermekrendelőbe, a postára egyaránt szívesen járnak az emberek. Az épület jó egységben működik a Dinnyési Templomkert Hagyományőrző Turisztikai Központtal. Most – az egyházzal együttműködve – megépítésének 200 éves évfordulójára – a klasszicista stílusú műemlék templomot szépítjük meg.

– Évek óta törekszenek arra, hogy a városi intézmények szigetelése, fűtése, világítása megújuljon. Milyen bölcs előrelátás volt ez a rezsziárak emelkedése ismeretében!

– A közüzemi költségek egyre nőnek – ezt nyilván láttuk, ezért minden intézményünket számba vettünk, és egy cselekvési programot készítettünk, hogy rövid időn belül változtatni tudjunk (a takarékoságon túl) más fűtési módra áttéréssel. 2 kis óvoda és 1 bölcsőde gázfűtéses. Az agárdi oviban 4-szeres lesz a gázfogyasztás... Másfél évtizede törekszünk arra, hogy pályázati és saját erőből geotermikus megújuló fűtési szisztéma működjön az intézmények többségében, az orvosi rendelőknél, a városkúrián. Ez óriási lehetőség, hisz magunk szabályozhatjuk a fűtés árát. Az elektromos áramot napelemek szolgáltatják. Az összes közvilágítási lámpát lecseréltük, illetve év végéig lecseréljük. Az újabb utcák, terek kialakításakor eleve a napelemes rendszert tervezzük. Ez tényleg egy előre látó, fontos koncepció volt!

DR. GÖDE ANDREA

A gyönyörűen felújított volt Bányakórházban ma már gimnázium működik

Szalagátvágás, balról: Gedő Attila, Bencsik János, Soltész Miklós, Spányi Antal és Turzáné Papp Erika

Tatabánya régi-új ékköve

Átadták a Szent Margit Gimnáziumot

Erkélyről szóló fanfár hirdette: elkészült az iskola. A Modern Városok Program keretében a Székesfehérvári Egyházmegye fenntartásában immár Szent Margit Katolikus Gimnázium működik az egykori Bányakórház helyén.

Turzáné Papp Erika, az intézmény igazgatója köszöntötte a vendégeket, majd kiemelte: az elmúlt években nemcsak fizikailag folyt az építkezés. Kollégákat és olyan szülőket kerestek, akik hittek abban, hogy hamarosan a megújult épületbe költözhetnek.

Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára köszönetét fejezte ki azoknak, akik hittek a megvalósításban, és tettek is érte.

Bencsik János országgyűlési képviselő kiemelte: újjászületett az egykori születések háza. Egykoron több tízezeren láttak napvilágot ezen intézmény falai között, majd szemünk láttára kezdett összeomlani. Óriási eredmény, hogy a mindannyiunk számára fontos épület a tudás születésének házaként működhet tovább.

Az épületet **Spányi Antal**, a Székesfehérvári Egyházmegye püspöke áldotta meg, majd a vendégek megtekinthették a csodás épületet.

Az egyházmegye a Modern Városok Programban 3,6 milliárd forintot kapott a beruházásra. Az összegből első ütemként a kulcsrakész középiskolai főépület, valamint a szerkezetkész tornacsarnok készülhetett el.

A tornaterem befejezésére, valamint a külső környezet rendezésére, parkoló és kerítés építésre, az udvar kialakítására további 2,2 milliárd forint további forrásigényt nyújtott be a kormányhoz. A leromlott állagú, 120 éves ingatlant 2016 őszén kapta meg a Magyar Katolikus Egyház. A területen a nem hasznosítható épületeket elbontották, de eredeti állapotába állították vissza a kórház helyi védeltségét élvező homlokzatát.

A régi kórház területén tucatnyi rossz állapotban lévő építményt kellett elbontani, több mint tízezer köbméter építési törmelék hordtak el. Az épületbe 2 ezer köbméter betont, 180 tonna vasat építettek be. Szinte mindent egyedileg kellett legyártatni a régi épületrészhez, így készült el száznegyven ajtó és kétszáz ablak.

A főépületben 12 osztályos gimnáziumot alakítottak ki kápolnával, szaktantermekkel, csoporttermekkel, könyvtárral, laborokkal, informatikai helyiségekkel az ingatlan alagsorának, két szintjének és tetőterének hasznosításával. Az intézmény a Tatabányán már működő óvoda és általános iskola nevelési kínálatát egészíti ki. A gimnázium épületében felmenő rendszerben, nyolc év alatt 12 osztályban 400 fiatalra számítanak, az első tanév hat osztállyal indult el az új intézményben.

VK - Fotó: MAZÁN TIBOR

XVIII. Rácalmási Tökfesztivál

Számos újdonság a Tökfesztiválon

Nem is olyan könnyű azt elérni, hogy egy fesztivál évről évre új arcát tudja mutatni látogatóinak. A rácalmásiak – talán mert egyre több fiatal kapcsolódik be a fesztiválszervező Rácalmási Városvédő és Szépítő Egyesület munkájába – ezúttal igazán kitettek magukért. Szeptember harmadik hétvégéjén újdonság, menő program akadt bőven Rácalmáson, gyerekek, fiatalok, szülők, nagyszülők egyaránt megtalálhatták az őket érdeklő szórakoztató műsorokat. Steiner Lajos, az egyesület elnöke számolt be lapunknak a háromnapos eseménysorozatról.

– *Milyen újdonságokkal szolgált az idei tökfesztivál Rácalmáson?*

– Mindenekelőtt azzal, hogy új helyszínnel bővültünk, így immáron a város három pontján zajlottak a fesztiválnapok. A tökdekorációkkal a Millenniumi-tó környékére, illetve a kúriához vezető főutóra koncentráltunk. Bevontuk a tökdekorációk készítésébe a családokat, különösen odafigyeltünk a közelmúltban idetelepültekre. Aktivizáltuk az óvodákat, iskolákat, így megkétszerezve az alkotásokat. Ez az itt élők fesztiválja, nekik, róluk szól, velük ünnepel az a sok-sok ember, aki eljön ide – nem ritkán 80-100 kilométerről. Bevontuk és ingyenes belépéssel díjaztuk is a munkájukat.

– Új helyszínként jelent meg a Sportegyesületünk Vízi Szakosztályának otthona, a Vízi

Gábor Vízitúra Megállóhely, mely a kajakosok, kenusok és a sárkányhajósok otthona a mindennapokban. Ez egy nagyon szép Duna-parti csónakház, bekerített területtel. Ide került a gyerekszínpad 6-8 fellépővel és a kézműves játszóházzal: kincskeresés a homokban, Nerf kalandpálya, játszókamion, nyomdászat, tökös szabadulószoza, VR-szimulátor, vizes és hangos játszófal, mezítlábas ösvény – csupa-csupa újszerű szórakozási forma a gyerekeknek.

– A kúriába kerültek a minősített kézműves vásárosok – idén is rengeteg volt a jelentkező – és a hagyományos programok, de itt is átszerveztük kissé a dolgokat. A korábbi tökfaragási helyszínre került az Óriás tökök versenye, az egykori Ízek utcájából pedig Tökfaragók utcáját csináltunk. Hihetetlen volt itt a nyüzsgés. Szébbnél szébb tökcso-

dák születtek, mindent, de mindent kifaragtak, az összes tökünket elfogyott.

– Újdonság volt még, hogy a három helyszínt, három megállóval és a „legtökösebb” utcákon át haladva egy kisvonattal kötöttük össze, melyre a karszalaggal rendelkezők ingyen szállhattak fel. Imádták a fesztiválozók, főleg a gyerekek a vonatozást egyik pontból a másikba.

– *A kúriában milyen kísérőprogramok várták az érdeklődőket?*

– Itt is igyekeztünk újdonsággal szolgálni, megtartva persze a hagyományainkat is, hiszen **Bubutimár Éva**, kerámiaművész manói, valamint **Kalmár Benedek** díszítőkei nélkül talán el sem tudnánk már

képzelné a tökfesztivált. A fókusz azonban az idén a rácalmási alkotókra került: fotóművész, késkészítő, régiséggyűjtő – régi ruhákban akár fotózni is lehetett –, levendula babaszoba. Volt tehát látnivaló bőven a kiállítóterekben.

– Fontos számunkra, hogy minél több fiatalt be tudjunk vonni a rendezvény szervezésébe. Nagy örömünkre idén a gasztró részlegünkben már a 30-as, 40-es korosztály együtt sürgölődött a tökök finomságok előállításában az idősebbekkel, átvéve tőlük a stafétát.

– Legnagyobb támogatóink egyike a Hankook Tire Magyarország Kft. Személyes kapcsolattartónk évek óta **Roy Katalin**, aki nagy örömünkre kezdeményezte, hogy ismét legyen koreai ételek kóstolója. Ennek köszönhetően szombaton számos autentikus koreai finomságot kóstolhattak meg a fesztiválozók a Hankook jóvoltából.

– Ha már a támogatókról esett szó, meg kell említenünk a Hamburger Hungária Kft-t is, akikre szintén évek óta számíthatunk, és természetesen főttámogatónkat Rácalmás Város Önkormányzatát, akik mindent megtesznek a közös sikerért.

– *Emeljünk ki a legnagyobb színpadi programokat is!*

– Mint mindig, most is nagy hangsúlyt fektettünk a minőségi előadók meghívására. A teltház valamennyi döntésünket visszaigazolta: pénteken a Neoton Família, vasárnap **Rúza Magdi** dalai dübörögtek a kúria falai között. A szombat – ilyen még soha sem fordult elő a fesztivál életében – óriási csatlódást hozott számunkra, mivel az előadás előtt három órával, a saját facebook oldalára kirakott postból tudtuk meg, hogy a Follow the Flow koncertje betegség miatt elmarad. Szerencsére az őket megelőző és követő zenekarok profi módon partnereink voltak, és amennyire lehetett, kitöltötték a köztér úrt. Vis major helyzet – ahogy most is –, mindig adódhat, de a fontos az, hogy összességében remekül sikerült mind a három nap. Aki eljött, igazán jól érezhette magát ezúttal is a Rácalmási Tökfesztiválon.

CSEH TERÉZ

FOTÓK: RÁC LAMBADA JÓZSEF

Macher Endréné a Macher Gépészeti és Elektronikai Zrt. elnöke Pro Civitate díjat vehetett át dr. Cser-Palkovics András polgármestertől

Székesfehérvár és Fejér megye legjobbjai

Kiemelkedő személyiségeket tüntettek ki

A nyár vége, mint ahogy megszokhattuk, alkalmat ad az országnak, a megyéknek és a településeknek, hogy mindazokat, akik sokat tettek le a gyakran emlegetett „közös asztalra”, elismerésekkel, kitüntetésekkel jutalmazzák. Ezúttal Fejér megye legkiválóbbjainak elismeréséről emlékezünk meg.

FEJÉR MEGYEI ÁLLAMI KITÜNTETETTEK

Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetésben részesült **Dr. Györök György**, villamosmérnök, az Óbudai Egyetem Alba Regia Műszaki Karának dékánja.

Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést kapott **Román Károly**, irodalomtörténész, író, a székesfehérvári Vasvári Pál Gimnázium volt irodalom- és történelemtanára, és **Szenczy Sándor**, a Baptista Szeretetszolgálat elnöke.

Magyar Bronz Érdemkereszt kitüntetést vehetett át **Csuhay József**, a Videoton FC játékosa és **Vásárhelyi János**, a bicskei Kossuth Zsuzsa Gyermekotthon és Általános Iskola igazgatója.

Bessenyei György-díjjal ismerték el **Sárváriné Rieder Zsuzsanna**, SZFVMJV közművelődési szakértője munkáját.

A *Népművészet Ifjú Mestere-díjat* **Hajdara Tamás**, az alapi Mezőföld Népi Együttes művészeti vezetője, valamint **Fekete Ildikó** alcsútdobozai tojásfestő, népi iparművész érdemelte ki.

ÜNNEPI KÖZGYŰLÉSEN ADTÁK ÁT

A VÁROSI KITÜNTETÉSEKET

Székesfehérvár Díszpolgára címet adományozott Székesfehérvár MJV **dr. Benkő Tibor** nyugállományú vezérezredesnek. Magyarország korábbi honvédelmi miniszterének egyik állomáshelye volt a város. Az Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnokaként szerepe volt a katonaváros jelleg kialakításában például a Magyar Honvédség Parancsnokságának, valamint a NATO és multilaterális katonai egységek idetelepítésével.

Öten részesültek Pro Civitate díjban:

Flaschner Kálmán késes- és műköszörűs mester egy nagymúltú székesfehérvári köszörűsdinasztia tagja. 1967-óta vezeti a családi vállalkozást. Kézműves szakmai díjai után, a Fejér Megyei Prima díj közönségsdíját is elnyerte. A város sportéletében birkózóbajnokként, edzőként és nemzetközi sportbíróként ismert.

Macher Endréné a Macher Gépészeti és Elektronikai Zrt. elnöke. 31 éves családi vállalkozásuk a magyar piacon túl Nyugat-Európába szállít ipari elektronikai termékeket. Szakmai kitüntetések mellett az oktatásban, a kamarai együttműködésben és a társadalmi felelősségvállalásban is példát mutatnak (lásd: Regio Regia 155-156. szám!).

Neubart István órás-mester. Egy székesfehérvári órásdinasztia negyedik generációját képviseli. Ősei példáját követte a zsidó hitélet megélésében és városi szervezésében is. Közel tíz éven át állt a hitközség élén.

Dr. Cseh Józsefné Dr. Szöllősy Edit csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvos. Gyermek háziorvosi tevékenysége mellett bölcsőde- és iskolaorvosi feladatokat is ellát, akár generációkat gyógyítva.

Andrzej Straszewski a Bem József Kulturális Egyesület „Klub Polonia” elnöke, a Székesfehérvári Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat korábbi elnöke. Szívéügye a lengyel kisebbség kultúrájának megőrzése, valamint a lengyel-magyar kapcsolatok ápolása. Székesfehérvár és a lengyelországi Opole közötti több évtizedes testvérvárosi kapcsolat aktivistája.

Székesfehérvár Tiszteletbeli Polgára címet ketten kaptak: **Iveta Plšeková** Pozsony korábbi alpolgármestere, aki a Pozsony és Székesfehérvár közötti szakmai és civil kapcsolatok szószólója, a kulturális, szakmai, turisztikai tapasztalatcserék támogatója.

Dr. Láncki András Széchenyi-díjas filozófus, politológus, egyetemi tanár, a Budapesti Corvinus Egyetem korábbi rektora. Tudományos kutatóként, oktatóként, egyetemi vezetőként a fehérvári felsőoktatási képzési központ ügyét támogatta, ami 2016-tól Székesfehérvári Campus néven működik.

Gratulálunk a kitüntetetteknek, és további eredményes munkát kívánunk nekik!

DR. GÖDE ANDREA

Újabb, összesen 27,4 km hosszú útszakaszok épültek

Kerékpárral közlekedhetünk a Balaton és Budapest között

Átadták a Budapest-Balaton kerékpárút újabb szakaszát, így Budapestről már kétkerekűvel is elérhető a Balaton. A Budapest-Balaton útvonal összesen 108,2 km hosszából a Székesfehérvár és Balatonakaratya közötti 27,4 km-nyi szakasz három részre bontva épült meg, így mostantól a kerékpározás szerelmesei és azok is, akik csak időnként használják a biciklijüket, biztonságosan és komfortosan közelíthetik meg a Balatont Székesfehérvárról, vagy akár a fővárosból.

A Budapest-Balaton bicikliút megépülésével a 108,2 km hosszú útból a Velence és Székesfehérvár közötti szakasz 15,4 km-t ölel fel, melynek nyomvonala részben a meglévő Velencei-tó körüli turisztikai kerékpáros útvonalat követi.

A kerékpárút fontos eleme a székesfehérvári bevezetés, mely Kisfalud és a Budai út között teremtett kapcsolatot. Az 1,8 km hosszú, 3,3 m széles új kerékpárúton a 7. sz. főút biztonságos keresztezése érdekében új kerékpáros aluljáró épült meg.

A szakasz ünnepélyes átadóján ott volt **Szentkirályi Alexandra**, Magyarország Kormányának szóvivője, **Révész Máriusz**, aktív Magyarországiért felelős államtitkár, **Vargha Tamás**, Székesfehérvár országgyűlési képviselője, **Dr. Konráth Károly**, Veszprém megye 2. sz. választókerületének országgyűlési képviselője és **Nyul Zoltán**, a NIF Zrt. beruházási vezérigazgató-helyettese.

– Végre! Ez az a kerékpárút, melynek megépítését a legtöbben várták már, és az idei turisztikai szezon végére használható – mondta **Révész Máriusz**. Kiemelte, hogy aki végigtekerte a szakaszokat, az láthatta, hogy festői szépségű tájakon megy keresztül az új kerékpárút, ami óriási lehetőséget jelent azoknak a településeknek is, melyeken áthalad. Felhívta a figyelmet arra, hogy a Budapest-Balaton közötti szakasz az Eurovelo 14-es kerékpárút része.

– Fantasztikus helyeket köt össze a kerékpárút – mondta Vargha Tamás. – Jó döntés volt, hogy nem a legegyszerűbb, legrövidebb útvonalon épült meg, és csodás helyeken halad keresztül. Dolgozunk azon, hogy a fehérvári szakasz is megépüljön minél hamarabb.

Konráth Károly is köszönetet mondott a kormányának és a kivitelezőknek, mérnököknek a NIF munkatársainak, akik ezen a nagyon fontos beruházáson dolgoztak azért, hogy biztonságosan, szép tájakon lehessen elérni a Balatont, és reményét fejezte ki, hogy a Balatoni Bringakör teljes felújítása is mihamarabb elkészül.

Szentkirályi Alexandra hangsúlyozta, hogy a tavalyi év rekord volt a biciklizés szempontjából, hiszen az EU-n belül a harmadik legtöbbet tekerő nemzet vagyunk, amihez nagyon jó, ha társul a megfelelő infrastruktúra.

Mint mondta folytatódnak a kerékpáros fejlesztések, ami a hazai turizmusnak is sokat segít. Kiemelte, hogy 2018 óta évente 10-12 milliárd forintot fordít a kormány az uniós forrásokon kívül is kerékpárút fejlesztésekre.

Székesfehérvár után megépült egy önálló, 41 m hosszú kerékpáros híd a 7-8. sz. elkerülő főút felett. Szabadbattyán külterületén a 7. sz. főúttal párhuzamosan, önálló, 3,30 m széles kerékpárutat, valamint a Sárvíz vízfolyás és a Sárvíz-malomcsatorna felett egy

hidat építettek meg. A település lakott területén, a helyi közúton jelölték ki kerékpáros útvonalat.

Szabadbattyán és Kőszárhegy között a 7. sz. főúttal párhuzamos, önálló kerékpárút épült meg. Kőszárhegy lakott területén a meglévő kerékpársávokat fejlesztették forgalomtechnikai elemekkel, majd Kőszárhegy és Polgárdi települések között a 7. sz. főúttól elkülönülten, önálló kerékpárút épült ki a Polgárdi-Ipartelepek vasúti állomáshoz vezető útig.

Polgárdi és Füle települések között új, 3,30 m széles kerékpárutat, valamint 1 db vasúti átkelőhelyet építettek ki, Füle és Balatonfőkajár között szintén 3,30 m széles a bicikliút, valamint 1 db vasúti átkelőhely épült meg, majd Balatonfőkajár lakott területén a kerékpárosok számára meglévő közutat jelölték ki forgalomtechnikai elemekkel.

Balatonfőkajár és a 710. sz. főút között új, 3,30 m széles kerékpárút, valamint 1 db vasúti átkelőhely épült ki. A szakasz csatlakozik az egyéb beruházás keretében elkészült 710. sz. főút alatti biciklis alagúthoz. A 710. sz. főút alatti kerékpáros átvezetést 300 m hosszon 2019 novemberében adták át. Az utolsó, 1,3 km hosszú szakasz a 710. sz. főút és Balatonakaratya között van, mely már érinti a községet, és csatlakozik a Balatoni Bringakörhöz.

TÁRNAY OLIVÉR

György István államtitkár

Simon László főispán

Projektzáró Székesfehérváron

Digitális, szolgáltató közigazgatást építenek

Digitális, szolgáltató közigazgatást építünk - jelentette ki a Miniszterelnökség területi közigazgatásért felelős államtitkára Székesfehérváron. György István „A kormányhivatal irányításának hatékonyabbá tételét biztosító háttér kialakítása” elnevezésű projekt záró rendezvényén arról beszélt, hogy a 8,15 milliárd forintos beruházás végrehajtása során a kormányhivatali rendszerek jobbítása volt a cél.

Úgy vélte, a fejlesztések újabb lépést jelentenek afelé, hogy hazánk Közép-Európa legelhetőbb országává lehessen.

Az államtitkár emlékeztetett rá, hogy a 2013-2020 közötti uniós ciklusban a közigazgatás működőképesebbé tétele volt elsődleges, a jövőben azonban a legfejlettebb technológiák alkalmazásával 21. századi, hiteles és szakértő közigazgatást hoznak majd létre.

György István a projekttel kapcsolatban elmondta, hogy a kormányhivatali rendszer gazdaságosabb és hatékonyabb működését, az állampolgárok közvetlen ügyintézését támogató rendszerek kiépítését tűzték ki célul és azt sikerült is teljesíteni. Példaként

említette az előzetes időpont foglalási rendszert, mely a kormányablakok esetében már jó ideje működik és bevált, de további területek felé is nyitnak, így ősztől a gépjárművek műszaki vizsgára történő online időpontfoglalása is elindul, s a tervek szerint az egészségbiztosítási és a földhivatali ügyintézés esetében szintén bevezetésre kerül a közeljövőben.

Simon László a Fejér Megyei Kormányhivatal főispánja közölte, hogy a vezetésükkel alakult konzorcium 2016-ban kezdte meg a munkát, a projekt indulásakor ötmilliárdos keretösszeggel, mely 2017 júniusában hét, majd a vége felé már 8,15 milliárd forintos fejlesztés lett.

Megemlítette, hogy az új rendszer többek között elemzési szolgáltatást biztosít a vezetői döntésekhez, képes hatékonyan kezelni az e-számlákat, mindamellett, hogy megteremtette az egységes gazdálkodás alapjait.

A kiosztott sajtóanyag szerint a projektet a Fejér Megyei Kormányhivatal a Miniszterelnökséggel és a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökséggel alkotott konzorciumban valósította meg, ennek keretében több mint 11 ezer munkaadó és 800 hálózati eszköz beszerzése történt meg, melyekkel az ügyintézés gyorsabbá és kiszámíthatóbbá vált.

TÁRNAY OLIVÉR

KINCSKERESŐ

HÍREK, INFORMÁCIÓK A RÉGIÓ KULTURÁLIS ÉS SPORTÉLETÉBŐL

„Nem is olyan könnyű azt elérni, hogy egy fesztivál évről évre új arcát tudja mutatni látogatóinak. A rácalmásiak – talán mert egyre több fiatal kapcsolódik be a fesztiválszervező Rácalmási Városvédő és Széptő Egyesület munkájába – ezúttal igazán kitettek magukért.”

PÁL GABRIELLA

A Bridgestone idén a négy lábúakat támogatja

A „Kiemelkedően vonzó és felelős munkáltató címet” is magáénak tudó Bridgestone Tatabánya munkatársai már másodszor dönthettek arról, hogy melyik helyi ügyet, szervezetet támogassa adománnyal a vállalat. A „Szavazz egy jó ügyért” program keretében a kollégák a gyár belső kommunikációs felületeit használva adhatták le voksaikat, és idén – a tavalyihoz képest kétszer annyi szavazattal – a Tappancs Állatotthon Alapítvány és Órszolgálatot választották meg szerencsés nyertesnek. Képünkön **Topolcsik Melinda** ügyvezető igazgató, és az egyik megsegített kutya.

Magyarország

2022 januárjában, a még mindig tartó pandémia idején a Kor Kontroll Társaság, a Jobb világért mozgalom és a Magyar Elhízástudományi Társaság meghirdette rendhagyó receptversenyét. A kiírás célja az volt, hogy a fermentált, azaz erjesztett ételek segítségével erősítsük immunrendszerünket.

Cikkünk a 41. oldalon

Székesfehérvár

Falusi élet; népszokások; vallási hagyományok – e három témakört ölelik föl az immár 83 éves Takácsné Ambrus Éva népi iparművész értékes alkotásai. Munkásságáról október közepén jelent meg a „Karácsonytól karácsonyig – Takácsné Ambrus Éva csuhévilága” című kötet.

Cikkünk az 46. oldalon

Új telefonos alkalmazás a múzeum fejlesztésével

A MúltApp-pal mamutok között is barangolhatunk

75 éve nyilvánították várossá Tatabányát, ám múltja nem ebben a háromnegyed évszázadban keresendő. Évezredekre, év tízezredekre, sőt sokkal korábbra nyúlik vissza a történet. Elég a Szelim-barlangra, a római korra, a bánhidai csatára gondolni, és máris kitárul a múlt, melynek bemutatására a Tatabányai Múzeum egy új mobiltelefonos, internetes applikáció kifejlesztésével vállalkozott. Pál Gabriella múzeumigazgatóval, és Szilágyi M. Kevin grafikus-informatikussal beszélgettünk.

– **Honnan jött az ötlet?**

– A MúltApp elnevezésű alkalmazás – mondta Pál Gabriella – a virtuális városnéző séták Tatabánya múltjában címet viseli. Egy, a Helyi Község által kiírt, TOP-os pályázat segítségével nyertünk 14, 94 millió forint támogatást erre a projektre.

– Az ötletet egy irodalmi applikáció adta, ahol végig lehet járni a helyszíneket, mi pedig azt gondoltuk, hogy Tatabánya múltja, akár a régészetet, akár a történetet nézzük, sokkal érdekesebb, izgalmasabb annál, mint ami mondjuk a vonat ablakából látszik.

– A rendkívül látványos és innovatív Metamorfózis kiállításunk mellett úgy gondoltuk, hogy ezt jó lenne kiegészíteni egyrészt oktatási céllal, hogy a fiatalokat egy más módon vonjuk be a várostörténet megismerésébe. Másrészt szeretnénk, ha ennek híre menne, és turisztikai hozadéka is lenne. Tehát aki a városba érkezik, és kiáltja a QR-kód jegyet, az be tudja járni másfajta szemüvegen keresztül is Tatabányát.

A projekt tartalmi előkészítését a múzeum szakemberei végezték. Kissné Cseh Julianna, Kiss Vendel, és Pál Gabriella állították össze a szakmai anyagot. Mivel az applikáció szövegei két nyelven olvashatók, az angol fordításban Pataki Petra és Taizs Gergő közreműködött.

Szilágyi M. Kevin nemcsak az informatikai részben végzett fontos munkát, hanem ő rakta össze ezt az anyagot, ő tette hozzá a képeket, és két fiatal, budapesti tervező informatikus, Szabó Gábor és Szabó Csaba, akik tulajdonképpen a dizájnt, a látványvilágot tervezték.

– A városban – folytatta a múzeumigazgató – vannak a történet szempontjából fontos csomópontok, az applikáció segítségével ezeket föl lehet keresni. Van jégkorszak, van római kor, van Árpád-kor, van a XVIII. század, tehát a falvak kora, és a városiasodás.

– Ezek a csomópontok folyamatosan bővülnek, ahogy töltjük fel anyaggal az alkalmazást, ezekhez adunk információkat, fényképeket, de ami az igazi izgalma ennek a dolognak, hogy a város öt pontján – egy-egy fő témához kapcsolódva –, ha valaki felkeresi, a telefonja segítségével átlép

egy időkapun, belép ezekbe a korszakokba, és a hanghatásokkal kiegészített kiterjesztett valóság segítségével körbepillant, hogy az adott helyszín hogyan nézett ki abban az időszakban.

– Ez a program – tájékoztat a technikai részletekről Szilágyi M. Kevin – mind Android, mint Apple telefonokon letölthető, a saját web-áruházukból. Hosszú úval, tehát MúltApp-ként kell a keresést elindítani. Természetesen egy szépen elkészített Turul-madár logó a jele ennek a programnak.

– Első indításra megkapjuk az info-táblát, innét lehet továbblépni az egyes menüpontokra. Kapunk instrukciókat, melyek végigvezetnek bennünket, hogy miként és hol tudunk QR-kódot szerezni hozzá.

– Ez most a múzeumban elérhető, el kell jönni ide, és a pályázat fenntartási ideje – két év – alatt ez ingyenes. Az egész keretrendszer a Google-térképre épül. Minden egyes GPS koordináta erre épül, a saját helymeghatározásunkat használja, és kéri. Jelenleg 12 pont érhető el a városon belül, illetve a múzeum kutatói körzetében. Ez a szám folyamatosan bővül, most is circa 30 lokációs hely beépítése zajlik. Az egyes pontokat meg lehet közelíteni akár gyalogosan, autóval, vagy kerékpárral, ahogy a Google térképnél megszokhattuk.

– Az nagyon fontos, hogy amint elérünk a helyszínre, akkor felugrik egy pop-up ablak, ami gratulál, hogy ideértünk, tovább lépjet, és olvashatunk információkat az adott helyről. Ez csak ott nyílik ki, egyszer mindenképpen el kell menni oda. Itt a képre kattintva léphetünk be a kiterjesztett valóságba, a mamutok közé, vagy egy római villába.

– Reméljük – fejezi be a beszélgetést Pál Gabriella –, hogy az alkalmazás segítségével az idelátogatókat, az iskolás csoportokat egyszerűen, korszerű technikával, könnyen kezelhető módon bevezethetjük Tatabánya történelmébe, történetébe. Talán ezzel az alkalmazással sikerül megszólítani azt a nehezen motiválható korosztályt, melyet egyébként nem könnyű bevonni a múzeumba. Szeretnénk megmutatni, hogy ami itt van, és volt, az igen érdekes, izgalmas, és megér egy sétát, vagy osztálykirándulást.

VEÉR KÁROLY

Dr. Csicsor János köszöntötte a díjátadó résztvevőit

A díjazottak, a zsűri és a szponzorok csoportképe. Együtt kiállottak: Fermentálj!

Fermentált ételekkel a hosszú életért!

Díjazták a legjobb ételrecepteket

2022 januárjában, a még mindig tartó pandémia idején a Kor Kontroll Társaság, a Jobb világért mozgalom és a Magyar Elhízástudományi Társaság meghirdette rendhagyó receptversenyét. A kiírás célja az volt, hogy a fermentált, azaz erjesztett ételek segítségével erősítsük immunrendszerünket. Szeptember végén tartották Budapesten a díjkiosztót, ahol a Regio Regia magazin is érdekelt volt.

B. Király Györgyi, a 6-os csatorna tévéadó munkatársa köszöntötte a megjelenteket. Elmondta, hogy a „Fermentált ételekkel a hosszú életért!” receptversenyre 89 pályázat érkezett, nagyvárosokból - Budapest, Pécs, Miskolc, Tatabánya, Balassagyarmat - és kis falvakból - Visnyeszéplak, Jászapáti, Mány – épp úgy, mint a Balaton partjáról és még sok-sok más, vidéki településről.

– A legújabb kutatások alapján ma már tudjuk – mondta hozzászólásában **dr. Csicsor János** hatóanyag kutató, ötletgazda, a Hymato Products Kft. ügyvezető igazgatója –, hogy a bélflóránkban élő mikroorganizmusok határozzák meg lelki állapotunkat, étvágyunkat, sőt betegségeinket is! Nap mint nap tápláljuk őket, és ha jól csináljuk, megőrizzük egészségünket, ha rosszul: megbetegszünk!

– Kinek fontosak a fermentált ételek? Azoknak mindenképpen, akiknek a bélflórája meggyengült, hiszen a nyers vagy főtt ételekhez képest könnyebb a vitaminok és ásványi anyagok felszívódása, a fermentáció segítségével mérséklődik a puffasztó élelmiszerek kellemetlen hatása, vitaminok és enzimek keletkeznek, lebomlik a hizlaló szénhidrátok és a környezetünkben szarmazó mérgező anyagok egy része, ráadásul nő a probiotikumok, vagyis a jó baktériumok száma.

– Ha egy egyszerű, ősi módszer népszerűvé válhatott egy dán étteremben, miért ne válhatna divattá a magyar konyhákban is? Ugyanis a három Michelin csillagos koppenhágai Noma étterem – négyszer is elnyerte már a világ legjobb étterme címet- séfjének fermentálásról írott könyve tavaly az év szakácskönyve volt Dániában. **René Redzepi** a Noma fermentációs laboratóriumának vezetője a zöldségektől kezdve, az algákon, a

tengeri hínárokon át a gyümölcsökig és a húsökig mindenféle alapanyaggal kísérletezik. Magabiztosan használja dédmamáink egyszerű konyhai fortélyait, az ősi tartósítási technikát, hiszen erjesztés nélkül nem ismerhetnénk a kávét, a kakaót, a bort, a sört, a pálinkát, a fekete teát, de az olajbogyó, a kovászos uborka, a szójaszós és a különféle sajtok sem kerülhetnének asztalunkra.

– Receptversenyünkkel szeretnénk újraéleszteni a fermentált ételekre épülő gyógyító konyha kultúráját, hiszen meggyengült bélflóránkat ezekkel az ételekkel éleszthetjük újra! Nem titkolt célunk volt arra ösztönözni pályázóinkat, hogy kezdjenek kísérletezni otthon, megalapozva egy a jelenleginél sokkal egészségesebb, gyógyító konyhaművészetet, amivel a hétköznapi étkezéseket különleges, karakteres ízekkel egészíthetik ki.

Az okleveleket és tárgyjutalmakat a há-

1. BELLAI KRISZTINA
hivatásos fermentáló
(Visnyeszéplak) - Ál túrógombóc, vagyis fermentált köles gombóc dióbundában, hozzá Hokkaidó tök- alma smoothie fermentált alapléből.

2. CSÁKÓ ILDIKÓ
vállalkozó
(Jászapáti) - Saját kovázzsal készült édes, illetve kecskesajtos -sonkás, zöldfűszeres sós kalács.

3. CSEH TERÉZ
újságíró
(Tatabánya – Regio Regia magazin) - Köleses-húsgombóc káposzta kovászos kenyérral.

rom társaság elnöke: **B. Király Györgyi**, **Dr. Halmy Eszter**, **Balázs-Kis Attila**, **Paor Lilla**, valamint a főtámogató **dr. Csicsor János** adta át. A dobogós helyezést elértek a Hymato Products Kft. ajándékaiként wellness hétvégét, saját termékei közül válogatott étrendkiegészítőket kaptak, és számos finomságot a Battonyahús fermentált prémium termékeiből, melyek vízmelegítő nélkül, GMO mentesen táplált állatok húsból készültek. A csomagban az egészséges életmódot népszerűsítő könyvek mellett négy VIP belépő is helyet kapott, mely abba a szűrőkamionba enged soron kívüli bejutást, amely Magyarország Átfogó Egészségvédelmi Szűrőprogramja keretében járja az országot. Fél óra alatt akár 40 szűrővizsgálat, várakozás nélkül! Az igazán értékes vouchereket **Dankovics Gergely** programigazgató adta át a díjazottaknak.

Természetesen azok sem mentek haza üres kézzel, akik a dobogóról éppen csak lecsúsztak, a receptverseny gálára meghívott résztvevői valamennyien ajándékcsomaggal térhettek haza. Ők sem érkeztek azonban üres kézzel, magukkal hozták a receptek alapján elkészített finomságaikat, így azok ízeikben is versenyre kelhettek egymással.

Sztárvendéget is köszönthettünk, hiszen az egészséges életmód lelkes híve, **Csongrádi Kata** színésznő szívhez szóló dalokkal köszöntötte a megjelenteket.

A recepteket könyv formájában is kiadják, addig is a Kor Kontroll Társaság, valamint a Magyar Elhízástudományi Társaság portálján olvashatják őket!

Kriszti és Gyuri

Szívügyük: Gárdony riportsorozat 4.

Egy környezetvédő házaspár

A sorozatról: Egy kisvárosban nagyszerű élni. Nem azt mondom, hogy mindenki mindenkit ismer, de mégis emberközelibb számomra, mint Budapest, avagy egy megyeszékhely. Itt a Velencei-tó naponta változó színvilága (még az aggasztó vízszint ellenére is!) a fekete láp misztikumától a napnyugtáig, a Bika-völgy, a városszéli erdőségek. Maga a természetközelség. De az is tetszik, hogy könnyedén vásárolhatok, akár mindegyik nagyáruházat végigjárva, vagy épp a helyi árusok portékái közt keresgélve. Hogy tudják a Lottózóban: gyűjtöm a különleges 50-eseket, s mindig félretesznek nekem, hogy a buszmegállóban reggelente köszönünk egymásnak, hogy a barátokkal válogathatunk a kulturális programok közt, jókat pingpongozhatunk, betérhetünk a Katlanba egy játékra, teljesíthetjük a Tízpróba kihívásait. No és mindig történik valami a dinnyési Hagyományörzőben vagy épp Agárdra érdemes átruccanni egy koncertre, fesztiválra. Az egyes események mögött mindig ott látom az önzetlen támogatókat. Olyan vállalkozók ők, akik nemcsak a településen élnek és dolgoznak, s a munkájukkal járulnak hozzá az ellátáshoz, városszépítéshez, fejlesztésekhez, szolgáltatások színvonalához, hanem anyagilag is támogatják egy-egy rendezvény létrejöttét, díjazását, vagy éppen a város kapcsolatait, presztízsét erősítik, valami maradandó értéket teremtve, közösséget építve. Róluk szól ez a sorozat. A szememben ők az igazi lokálpatrióták.

A fő témánk címe Simon György és Pörgye Krisztina személyét illetően máris módosítandó, mert a náluk a Szívügyük a Velencei-tó lenne találób, hiszen életvitelük, vállalkozásuk, szemléletmódjuk a természetről, a környezetvédelemről szól.

Simon György gyerekkora óta a tóra jár horgászni. Munkája egy hajózási cég révén kötötte/köti ide. 2014-ben költöztek Dinnyésre feleségével, Pörgye Krisztinával. A hajdani kukoricásból kényelmes otthon, kiserdő, kerti tó, veteményes lett. Nem gondozni való munkát akartak maguk köré teremteni, hanem élőhelyeket, mikroklimákat, ahol a kultúrnövények mellett a varjúfűfélék, csalán, százszorszép, pongyolapitypang, menta is érték. A gyerekek – Simon-Pörgye Iván és Száva – ebbe a közegbe nőttek bele.

– Emlékszem, még matracokon aludtunk itt a házban, de kinyitottam az ablakot, és szóltam mindenkinek: „Gyertek, húznak a libák!”, azóta

is ez az egyik kedvenc hangunk –. meséli Kriszti.

– Dinnyés falusias, csendes, természetközeli hely. Hagyományörző programjaira kiskoruk óta visszük a gyerekeket. A Fertő, a Madárdal tanösvény, a Velencei-hegység egyaránt a kirándulohelyeink közé tartozik. Somot, kökényt gyűjtöttünk, lekvárt főztünk ezekből. Emiatt szeretünk itt élni – veszi át a szót Gyuri. Ahogyan az életük összekapcsolódott, a munkájuk is (biológia szak, környezetmérnökség, oktatás, hajózás, környezetvédelem...) s persze, ahogy mindezekről beszélnek, az is egy mást kiegészít.

Agárdhoz kötődik az a kisvállalkozás, ahol sárkányhajó- és kenutúrákat szerveznek a Velencei-tavon, főleg osztálykirándulásokra, családi, baráti látogatásokra építve – akár a szitakötők, vízimadarak, akár az úszó láp nyomában. Indultak hajnalban a különleges fényviszonyok (és koránkelések) kedvelőivel, de vízre szálltak a naplemente

rajongókkal is. A közösségformáló evezések mellett arra is gondot fordítottak, hogy a csoportoknak a tó történetéről és élővilágáról ismeretterjesztő előadást tartsanak.

A „mesékre” azért is érdemes volt odafigyelni, mert utána egy játékos vetélkedő formájában képeslapokat, füzeteket nyerhettek a jól válaszolók. A tó halállományát a H2O Akváriumház kiállítóterben mutatták be a látogatóknak. Az akvárium állatfajainak összegyűjtésében, gondozásában már Iván is segített, Szávát pedig egy sárkányhajózás dobosaként láttam legutóbb, de a gyerekek leginkább a 3 éve tartó táboroztatásban ténykednek szívesen. Már nem igazán kell Simonéknak hirdetniük a vizes programokat, evezést, az élőhelyek, élővilágot ismertető nyári napközis tábor, mert visszatérő csapatuk van: évről évre jönnek Fehérvárról, Pestről, a tókönyékről, akiket megérintett ez a vízi világ a maga szabadságával, na, meg a jó, már-már összeszokott társaság.

– *Van-e olyan ötletük, ami a környék fejlesztéséhez/közösségépítéshez hozzájárul valamilyen módon?*

– Két éve indítottunk egy programot a gárdonyi, tóköznyéki baráti társaságoknak, családoknak, hogy heti két alkalommal jöhetnek hozzánk ingyen kenuzni, sárkányhajózni. Egy hajóban evezni – ez nagyon össze tudja hozni még az idegeneket is egymáshoz, úgy-hogy eddig minden alkalom igen sikeres volt. A létszám 5-25 fő között mozog, sok a visszatérő látogatónk.

– 12 éve kezdtük el a tótakarító akciókat. Eleinte évtizedes szemetet szedtünk össze a nádasokból, a partoknál ősszel-tavasszal, alig győztük a mocsok kihordását a kenukkal. Sajnos az emberek szemlélete nem változott: szemetelnek, a tóba dobálnak holmikat minden évszakban, de a rendszeres tisztogatás miatt már kisebb a mennyiség.

– Kezdetektől részt vállalunk a Gárdonyi Tízpróba lebonyolításában, mienk az evezés kis- és nagypróba. Néha megtréfált bennünket az időjárás, viharjelzésnél nem viszünk ki senkit a vízre, de ilyenkor pótoltuk a túrát.

– *Aki úgy ismeri a Velencei-tavat, mint a tenyerét, annak bizonyára vannak kedvenc helyei.*

– Az Alsóéri-tiszták (a tó délnyugati medencéje), ami azért kedves, mert az úszóláp sejtelmessé teszi a vizet. Pákozd alatt, a Szúnyog-szigettől nyugatra eső medence pedig a rengeteg vízi madár miatt nőtt a szívünkhöz.

– *Mit gondolnak a tó jelen állapotáról, jövőjéről?*

– Alapvető gond, hogy a körbebetonozással egy mesterséges beszabályozás történt. Az állandó hullámváz, part-hoz csapódás kiöli a víztisztítást végző hínárállományt. A mostani aszályos időszakban – ahogy egész Európában – csökkent a vízszint, ami eddig viszszapótolódott a csapadékkal. A feltöltés hosszú távon nem hoz jó megoldást, mert a pusztító algásodást segíti elő. Azzal, hogy jelenleg az alacsony szintű víz nem csapódik parthoz, és újra megjelent a hínár, nagyon tiszta is lett. Azt

mondják, eltűntek a madarak innen, holott 15 éve nem volt annyi, mint most. Mivel a part menti sekély területeken kiszáradt a nádas, és a szegélyeket ragadozók járják, a madarak beljebb, a védettebb részekre költöztek. Hosszú távú, az ökológiai szempontokat előtérbe helyező megoldást látnánk végre szívesen!

– *Erről jut eszembe az az értékmérés, amit egy védetté nyilvánítással értek el közösen...*

– Több szakember is segítette azt a munkánkat, hogy megmentsük Székesfehérvár közigazgatási területének egyetlen és különösen értékes erdőséget. A Mezőföld északi részéről, az ún. Zámolyi táblán elhelyezkedő 25 hektáros erdősávról van szó, mely egy 143 hektáros szántó, legelő, gyümölcsös közegben van. A mezőföldi löszség mint élőhely felszámolódott, de foltokban megmaradt a völgyrendszer oldalán a Máriamajori-erdő és Nagy-völgy. Kriszti környezetmérnöki szakdolgozatához készült botanikai felmérés szerint több mint 200 növényfajt találtak (az egyre inkább tért hódító akácokban mindössze 10-12 növényfaj él együtt!). Az Alföldi gyertyános-tölgyes, a Tatarjuharos-löszölgyes, a Zárt löszölgyes fokozott védelemre javasolt erdőtípus, de figyelemre méltóak a Máriamajori erdő kb. 1 m-es átmérőjű molyhos tölgy példányai. Állatföldrajzi szempontból az Európai Unió kiemelt közösségi jelentőségi rovarfaja, a havasi cincér és a fokozottan védett darázsölyv említhető meg.

– *Ez a különleges élőhely hogyan hasznosulhat napjainkban?*

– A legfontosabb, hogy a védetté nyilvánítást elértük a munkánkkal. A javaslatunk még nem valósult meg. Székesfehérvár zöldfolyosója ez a természeti kincsekben gazdag terület. Botanikai, zoológia kutatások várnak az érdeklődő szakemberekre, az iskoláinak tanösvény mutathatná be a Mezőföld élőhelyeit, a városlakók számára egy rekreációs kincse válhatna.

DR. GÖDE ANDREA

RÁKÓCZI SZOBOR A RÁKÓCZI UTCÁBAN

Székesfehérvár – A város legújabb bronz köztéri alkotása a szabadságharc zászlaján lévő Cum Deo pro patria et libertate felirattal egy lakótelepi

kis liget különleges színfoltja. Nagy Benedek szobrászművész alkotása nemcsak a fejedelmet, hanem a szabadságharc eszméjét is bemutatja. A mű elkészítése és közadakozással létrehozása a Béri Balogh Ádám Baráti Kör tagjainak ötlete.

TATA ELYNERTE

A TELEPÜLÉSI HILD JÁNOS-DÍJAT

Tata – A város önkormányzata elnyerte a Magyar Urbanisztikai Társaság (MUT) Hild János-díját, az értékekkel gazdálkodó, koncepciózus, tudatos városfejlesztésért. A településfejlesztés területén kiemelkedő eredményekért adományozott elismerést

Pécsten vette át **Salamon Gézáttól**, a MUT elnökétől **Michl József** polgármester, **Rigó Balázs** alpolgármester és **dr. Horváth József** jegyző. Az elismerés nyomán Komárom-Esztergom megyében Tata lett az első Hild-díjas település.

JUBILEUMI KIÁLLÍTÁS

Tatabánya – „A szénre települt város” c. tárlat Komárom-Esztergom megye múzeumaival közös kiállítás sorozat része. A sorozat a Magyar Génius Program keretén belül a városfejlődés három különböző útját mutatja be, melyben Tatabánya története az ipar által létrehozott település sikerstoriája. A kiállítás megnyitója 2022. november 26-án (szombat) 16 órától lesz a Tatabányai Múzeum központjában (Tatabánya, Szent Borbála tér 1., A Vértess Agorája épülete).

Szeptemberi eső szivárványvarázsa Sóstón

Fehérvári díjak az Entente Florale Europe-on

A város zöld szíve, Sóstó

Székesfehérvár belvárosától mindössze 2,5 kilométerre található egy zöld sziget. A nagy öregek még emlékeztek arra, hogy rokonaik a Sóstó iszapjával gyógyították magukat a sekély jellegzetes „büdös”-vízben üdögélve. Sokáig feledésbe merült a vidék, már-már a pusztulás veszélyeztette. Gondos környezetvédő munkával öko-központtá vált.

218:121

A Sóstó a Sárvíz mocsaraként jött létre. Érdekes e sós jellege, holt a Sárvíz édesvízű patak. 1713-ban megállapították, hogy ezt a benne lévő alkális okozza. Már 1731-től foglalkoztak az egészségre ártalmas mocsár lecsapolásának gondolatával, erdősítésekkel költötték meg a talajt.

Később az 1980-90-es évek nekibuzdulásai (szemétszedés, szennyvíz-befolyás megszüntetése, iszap elhordás, botanikai kutatások) hoztak részeredményeket, ám az is megtörtént, hogy a társadalmi és civil összefogások tanösvényeit, hídjait barbárok rongálták meg, s többnyire nem volt pénz a karbantartásra, gondozásra. A 2003-as komplex szakmai tervek jelentettek igazi áttörést.

A Sóstó-Homokbánya Természetvédelmi Terület ma 218 hektáros, ebből 121 hektárnyi országosan védett, de a többi terület is helyi oltalom alatt áll. A tanösvény egész évben látogatható, de vezetett ökotúrák, botanikai és zoológiai kutatások, erdei iskola, interaktív kiállítás, családi és közösségépítő programok is megvalósíthatók itt.

ÁLLATTANI, NÖVÉNYTANI „TANKÖNYV” EZ A TÁJ

Sokan járnak a tanösvényre sétálni, kikapcsolódni a város zajából. Mások távcsővel érkezve madárlesre jönnek, hiszen az itt költő madárfajok száma meghaladja a 100-at. A szárcsa jelenlétét a környező utcánév is mutatja, a kócsagról az egyik kilátót nevezték el, de gyurgyalg, sirály, csuszka, kékvércse, parti fecske is fészkel itt.

Külön madármegfigyelő segíti az (amatőr) ornitológusokat. Többen a védett növényeket szemlélik szívesen. Csak orhideából 12, a kosborokból 5 fajta él itt. A Mezőföld és a Sárrét jellegzetes cserjéi, fái is megtalálhatók, a Homokbánya síklápjain pedig főként a nád érzi otthon magát.

A GONDOSKODÁS DÍJÁT HOZOTT FEHÉRVÁRNAK

Székesfehérvár évek óta élen jár a város zöldterületeinek gondozásában, az egyedi megoldású, sok évelőt felvonultató virágos parkok és hangulatos játszóterek megteremtésében. 1975-ben indult egy kontinentális verseny falvak, közösségek, városok számára – az Entente Florale Europe –, ahol épp ezeket a tevékenységeket értékelik.

A szigorú megmérettetésen idén nyolc európai ország vett részt: Magyarországot Orfű, Veresegyház, Székesfehérvár képviselte, Írországból Keadue és Dalkey, Németországból Bollstedt, Csehországból Dobrochov, Belgiumból Diksmuide, Ausztriából pedig Bad Sauerbrunn versenyzett.

Az Arany minősítés mellett Székesfehérvár még a Green Spaces Award különdíjat is megkapta. Ez az elismerés éppen a zöld terek gondozását, a Sóstó Természetvédelmi Terület fenntartásának és a fák ápolásának, szakmai gondozásának színvonalát díjazta.

NAGY PÉTER

Akinek a könyv az istene

Bemutatjuk M. Tóth Sándor költőt

M. Tóth Sanyi barátom kezdetektől tagja (korrektorként és újságíróként) a Regio Regia magazin stábjának. Mindig tudtuk róla, hogy rímfaragó, költészeti vénával megáldott ember, bizonyította ezt több pályázaton, sőt egy gyerekverses kifestőkönyv szerzőjeként is. A közelmúltban egy országos költészeti versenyre nevezett be, és második helyen végzett. Az erkölcsi dicsőség mellett jutalma a pályázat antológiájába való bekerülés volt.

- Hogyan, és mikor kezdte el verseket írni?

- Én már kilencévesen írtam versikéket. Az egyiknél elkapott a tanító néni valamelyik órán. Elvette a papíromat, és elküldte a Kisdobos újságnak, ahonnan kaptam egy emléklapot, amit a tanító néni jól eltett magának. Soha nem készültem költőnek, fotóztam, természetrajzi szakkörbe és zenei általánosba jártam, ahol több hangszeren is megtanultam játszani. Talán innen ered, hogy sem a ritmussal, sem a rímekkel nem volt sohasem bajom.

- Mégis honnan jött az indíttatás, hogy papírra vedd a gondolataidat?

- Mindig is szerettem, és ma is szeretek olvasni, a könyv a mindennapjaim része. Ennek ellenére ma sem tudom, hogy miként kell verset írni, mert szerintem hazudik, aki tudja. Ez valahogy jön. Van egy gondolat, egy érzés, egy dallam, ami megragad bennem, eszedbe jut róla egy sor, és vagy vers lesz belőle, vagy nem. Ha igen, akkor megírom. Ez a mostani díj is váratlan volt, nem számítottam rá. Egyébként az az igazság, hogy ahányszor pályáztam, mindig díjazott voltam.

- Miért kezdte el pályázni?

- Gondoltam, ha már ott van a fiókomban egy csomó vers, amit nem olvas soha senki, megmutatom a világnak, hátha tetszik az embereknek. Kell a közönség, kell a kritika, és remélem, hogy egy picit adok a verseimmel, vagy a fotóimmal.

- Mesterien kezeled a rímeket, szoktad emlegetni a „rímhányó” Romhányi József nevét.

- Igen, van nekem is vagy hatvan állatversikém, és egy csomó másik, amire sokan mondták, hogy olyan, mintha Romhányi írta volna. Én nem akarok ő lenni, ő egy másik dimenzió. Ugyanakkor felhasználom azokat az eszközöket, amiket ő is. A lényeg a magyar nyelv szeretete, ez a költészet leg-

fontosabb dolga. Én is a csodálatos magyar nyelv lehetőségeinek maximális kihasználására törekszem. Nekünk olyan adottságunk van – azzal, hogy magyar anyanyelvűek vagyunk –, amely senki másnak a világban nincs.

- Sokan mérik a költői teljesítményt azzal, hogy valakinek hány könyve jelent meg. Te nem gondolkodsz ebben?

- Soha nem alakult úgy az életem, hogy könyvekben gondolkodjak, bár több kötetre való versem, prózai írásom van a fiókban, illetve a komputerem memóriájában. Reménykedem abban, hogy egy olyan társaságra leltem a mostani pályázatom kapcsán – az Irodalmi Rádióról van szó –, hogy velük majd a kiadásról is tudunk beszélgetni.

- Mit jelent neked ez a második díj?

- Egy kis megnyugvást, hogy talán nem írok rossz verseket. Számít az önbecsülés szempontjából is, hiszen régóta szeretnék előbbre jutni. Majd meglátjuk, hogy ebbe a társaságba hogy tudok beilleszkedni, hogy tudok velük beszélgetni akár könyvkiadásról is. Talán azért is, mert az eredeti szakmám nyomdász, és nekem a könyv az Isten. És ha az Isten velem van, akkor ki ellenem?

VEÉR KÁROLY

Decemberi levél

December hangja megcsikordul

Kitárt karéjú úron át

De érzem még a messzeségben

Május testének illatát

A hónapokat áttapostam

Baktatva megjárt hantokat

Szemembe itta tiszta tényét

Napvirradat és alkonyat

Bóklászni mertem itt a földön

Próbáltam mindig emberül

Próbáltam itt, hol mély az árnyék

S a fény a tóra szenderül

De most, a horpadt téli csöndben

Opál köd ül bús dombokon

Reccsentő morduló világban

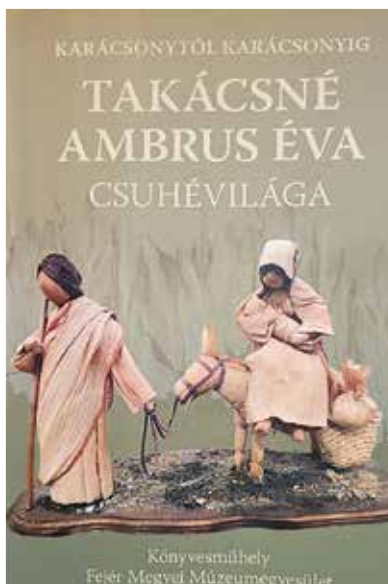
Kásássá válik mondatom

Az esztendőm kiszolgált szolgál

Fülembe súgja titkait

Sötétben, fényben, mély regényben

Böngésem gyöngyös útjait

Takácsné Ambrus Éva - Fotó: Szél Ágnes

Tárgyalkotó hagyomány: „Karácsonytól karácsonyig”

Könyv Takácsné Ambrus Éva csuhévilágáról

Falusi élet; népszokások; vallási hagyományok – e három témakört ölelik föl az immár 83 éves Takácsné Ambrus Éva népi iparművész értékes alkotásai. A Fejér Megye Népművésze címet 2014-ben ítéltek oda neki. Alapító tagja a Fehérvári Kézművesek Egyesületének. Munkásságáról október közepén jelent meg a „Karácsonytól karácsonyig – Takácsné Ambrus Éva csuhévilága” című kötet, a Könyvesműhely és a Fejér Megyei Múzeumegyesület kiadásában.

Sokan emlékezhetnek az Acsán, Aszófón, Bodajkon, Csákváron, Dunaújvárosban, Fülén, Gárdonyban, Jenőn, Magyaralmáson, Pákozdon, Sárkeresztesen, Seregélyesen. Szabadszálláson, Székesfehérvárott, Velen-cén és Vértesacsán bemutatott tárlataira. Kevés művész mondhatja el, hogy katolikus és protestáns templomokban is rendeztek neki önálló kiállítást. Alkotásait száz magyarországi helyszín mellett bemutatták az Új-Zélandi Magyar Fesztiválon. Vándorkiállítása volt Japánban, Nagy betlehemét oklevéllel és serleggel jutalmazták Rómában, a Nemzetközi Jászol Kiállításon. Életmű-kiállítását 2014-ben láhattuk Székesfehérvárott, a Szent István Király Múzeumban.

A néprajzi hitelesség érdekében ez az igényes kézműves a szakirodalom tanulmányozása mellett rendszeresen konzultált dr. Lukács László néprajzkutatóval. Sok gye- rekkori emléket is hozott nagyszülei gazdálkodásáról, a II. világháború idején pedig az édesanyja csuhéfonó-bedolgozást vállalt: táskát, lábtörlőt, sőt, még cipőt is font.

Nem túlzás a megállapítás: ha rendeznének világversenyt a csuhésobrászoknak, nagy valószínűséggel Takácsné Ambrus Éva lenne az első hely várományosa. Karácsonytól karácsonyig – Takácsné Ambrus Éva csuhévilága címmel jelent meg munkásságáról a Fejér Megyei Múzeumegyesület 9. kiadványa. A könyv a teljes életművet bemutatja Gelencsér Ferenc, Molnár Viktória és Szél

Ágnes magas színvonalú, színes tárgyfotoín, sőt, a csuhéfigurák készítésének a fázisait is.

Az alkotóval a kötetet összeállító Angster Mária készített interjút 2022 nyarán a technikájáról. A széles körben ismert népi iparművész elmondja: életművét Isten ajándékának tekinti. Sose tartotta titokban a tudását. Évtizedeken át tanította az érdeklődőket iskolákban, kulturális intézményekben. Megfigyelte, hogy a pedagógusok közül különösen sokan voltak fogékony tanítványai. Az idő eljárt, most már a könyvére bízta a tanítást.

A Németh János (Könyvesműhely) által tervezett és tördelt, rendkívül szép kötetben a képek mellett huszonnégy írást olvashatunk Takácsné Ambrus Éva varázslatos tárlatve-

Kenyérsütés kemencében, Fotó: Molnár Viktória

zetéseiből. A művek keletkezéstörténete közül a kedvencem a Betlehemezés.

A Könyvesműhely és a Fejér Megyei Múzeumegyesület közös kiadásában megjelentetett kötetből megtudhatjuk, hogy a gyermekkora óta Fehérvárott élő alkotó a Teleki Gimnáziumban érettségizett. A Videotonban dolgozott, majd 1972-től élt kézműves munkákból. Sokáig fa, csont és bőr ajándéktárgyak készítéséből tartotta el családját: fiatalon megbetegedett mérnök férjét és három gyermeküket. Első kukoricacsuhé munkáit 1989-ben készítette – betlehemeket, karácsonyi ajándéknak. Egyre jobban megismerte, és megszerette ezt az egyszerű, jól alakítható anyagot, ami szárítás után alaktartó és hihetetlenül időálló. Mindig a csuhé saját színgazdagságát használta föl, soha nem festette.

Az alapanyag gyűjtése és szétválogatása nála külön tudomány. Kompozícióiban az emberalakok körülbelül 1:10 arányúak. A szükséges asztalosmunkákat a férje, **Takács István** készítette, majd István halála után a mives kis asztalos munkák is Éva feladatai lettek. Elmondta azt is, hogy már csak időnként veszi kézbe a csuhét. Muzsikáló angyalokat készít, ha engedi az egészsége.

A székesfehérvári Szent István Király Múzeumban, a Tárgyalkotó hagyomány című állandó kiállításon látható a Kukoricafosztás című hatalmas élet-

képe. Több más muzeális gyűjtemény is őrzi alkotásait. Életmű-kiállításának anyagát, hetvenhárom egy- és többalakos kompozícióját 2017-ben adománoozta a székesfehérvári Szent István Hitoktatási és Művelődési Háznak. Ott gondosan rendezett, állandó kiállításon tekinthető meg az intézmény nyitva tartási ideje alatt például a Halásztanya, Kenyérsütés kemencében, Falusi tanító családja, Húsvéti locsolkodás, Talicskás család, Mária látogatása Erzsébetnél, Menekülés Egyiptomba, Vízhordó gyerekek, Sulykoló, Rökkás, Hímző nők, Fazekas család, Legénybúcsú a kocsmában, Falusi esküvő, Tojásfestő, Csipkeverő, Favágó-fahordó pár, Foghúzás a piacon című munkája.

Takácsné Ambrus Éva népi iparművészről és kiállításairól sok írás jelent meg a sajtóban. Több cikkben olvasható, kiállítási megnyitókön elhangzott, hogy csuhé figuráinak lelke van!

A neves népi iparművész alkotásairól se katalógus, se kötet nem volt mindeddig. A régóta várt, 74 oldalas, nyomdatechnikai megjelenítésében is kiváló könyvet Budapesten a Püski Könyvesház forgalmazza. Kedvezményes, 1500 forintos áron megvásárolható Székesfehérvárott, a Szent István Király Múzeum Országzászló téri épületében.

CS.B.

Mária látogatása Erzsébetnél, Fotó: Szél Ágnes

Parasztcsalád, Fotó: Molnár Viktória

ELHUNYT DEBRECZENYI JÁNOS

Veszprém - Hetvenegy éves korában elhunyt **Debreczeni János**, Veszprém korábbi polgármestere - tájékoztatott **Porga Gyula**, a bakonyi megyeszékhely polgármestere a közösségi oldalán. Debreczeni János 1950. december 9-én született Veszprémben, ahol 1994-től tizenhat éven át volt

egyéni választókerületi képviselőként a városi képviselő-testület tagja. A 2006-os helyhatósági választáson a Fidesz-KDNP színeiben lett Veszprém polgármestere, a posztot négy éven át töltötte be.

ÉVADNYITÁS, PRO THEATRO-DÍJAK

Székesfehérvár - Szép hagyomány a város kulturális életében, hogy a színházi évad első premierje keretében adják át a Pro Teatro-díjat, mellyel Székesfehérvár Önkormányzata ismeri el a színházi világban dolgozók munkáját. Idén a **Bagó Bertalan** rendezte, Shakespeare Julius Ceasar darabbal indult a Vörösmarty Színház 2022/2023-as évada. A premier előtt köszöntötte a közönséget **dr. Szikora János** igazgató, a város elismerését **dr. Cser-Palkovics András** polgármester adta át **Tóth Ildikó** színművésznak és **Kalmár Johanna** ügyelőnek.

ÚJ FOGADÓÉPÜLET A RÁM-SZAKADÉKNÁL

Dömös - A Dunakanyar és azon belül Dömös környéke a Rám-szakadékkal, a Prédikálószelekkel, a Vadálló-kövekkel nemcsak a Visegrádi-hegység, hanem hazánk leglátogatottabb természetjáró-látványosságai közé tartoznak. A látnivalókat összekötő turista-csomópontnál mostantól új fogadóépület szolgálja a kirándulók kényelmét és biztonságát. A felavatott beruházás a Pilisi Parkerdő és a Magyar Természetjáró Szövetség együttműködésében, az Európai Unió és a magyar állam támogatásával valósult meg.

Őzbak trófeák bírálatra várva

Szakmai tapasztalatcsere a VERGA Zrt. alsóperei vadászházában

Trófeaszemle történelmi vadászati helyszínen

Szép, történelmi helyszínen tartották a bakonyi tájegység első kihelyezett trófeabírálatát. Nem a veszprémi irodájukban, hanem a vadgazdálkodás helyszínén, a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. alsóperei vadászházában végezték el a kormányhivatali, hatósági szakemberek 96 őzbaktrófea és 5 vaddisznóagyar bírálatát. Ennek a hagyománynak az újjáélesztése a Veszprém Megyei Kormányhivatal és az Országos Magyar Vadászkamara Veszprém Megyei Területi Szervezete megállapodásának köszönhető.

– A vadászatra jogosultak kötelesek a vadászati hatóságnak bemutatni trófeáikat. A kihelyezett trófeabírálatokra való igény a vadásztársaságok részéről találkozott a kormányhivatal ügyfélbarát szemléletével, hiszen közelebb hoztuk az „ügyintézés” az állampolgárokhoz, jelen esetben a vadászatra jogosultakhoz, a vadásztatókhoz, a hivatásos vadászokhoz, illetve a vadőrökhöz. Ez jó alkalom arra is, hogy figyelemmel kísérhessék a megjelentek a bírálati szempontokat, a bírálat menetét és az adott területről származó trófeák minőségét – hangsúlyozta az augusztus 30-án tartott sajtótájékoztatón **Takács Szabolcs**, a Veszprém Megyei Kormányhivatal főispánja a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. alsóperei vadászházában.

– Fontos eseményről van szó, mely jó kapcsolatok révén úgy működik, hogy valamennyi érintett fél érdekét szolgálja, szakmai fejlődésre nyújt lehetőséget – állapította meg **Pap Gyula**, az Országos Magyar Vadászkamara Veszprém Megyei Területi Szervezetének elnöke. Hozzátette: szervezetük segíteni kívánja a szakmai munka során Takács Szabolcsot, akit az Országos Vadgazdálkodási Tanács elnökevé választottak a közelmúltban.

– A trófeaszemle kilépett az irodából, oda ment, ahol a vadgazdálkodás zajlik – emelte ki **Pap Gyula**, és hozzátette: szeretnék ezt a formát tovább népszerűsíteni, hogy még több elejtő, vadőr, sportvadász vegyen részt a hasonló alkalmakon az elkövetkezőkben. Visszajelzést kaphatnak a környék vadpopulációjáról, tapasztalatcserét folytathat-

nak. Decemberben és januárban már nem csak őzbakok, hanem más vadak trófeáit is bíráltni fogják a hatósági szakemberek.

Pap Gyula kitért arra is: a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.-vel közösen megajándékozzák a 30 éves fennállását ünneplő, várpalotai fogyatékos otthon huszonöt lakóját, akik egy teljes napot tölthetnek el izgalmas programokkal fűszerezve a várpalotai Bánáti-tónál.

– Ebből is látszik, hogy mi itt a megyében nemcsak vadászatban gondolkodunk, hanem emberközeli, emberközpontú eseményekben is – tette hozzá az elhangzottakhoz **Pap Gyula**.

Ugron Ákos Gábor, a VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatója, mint házigazda, elmondta, készséggel vállalták a partneri együttműködést, örömmel vesznek részt ezen a szakmai rendezvényen. Annál is inkább, mert a vadgazdálkodási, szakmai munka eredménye a leglátványosabban a trófeákban mutatkozik meg. Fontos visszajelzéseket ad tehát ez az esemény, melynek igazi történelmi helyszínén adtak otthont.

– Nagyszerű lehetőségnek tartom, hogy szemmel kísérhetjük a bírálatokat, miközben tovább mélyíthetjük az egyébként is jó szakmai kapcsolatunkat a közeli területeken működő vadásztársaságokkal – emelte ki a vállalatvezető.

Kitért arra is, hogy 25,5 ezer hektáron végeznek vadgazdálkodást, két vadászterületen, illetve a Kab-hegy környékén. Évente több

mint 3000 nagyvadat, legnagyobb számban gímszarvast és vaddisznót ejtenek el. Ebből 500-at meghaladó trófeás vadat bíráltatnak el. A zirci-királyszállási vadászterületük a leghíresebb.

Lapunk kérdésére **Ugron Ákos Gábor** vezérigazgató részletesebben szólt a környék történelmi múltjáról is.

– A Nádasdy-birtokok e területe mindig is az erdőgazdálkodásról és a vadászatról szólt. Az egyik birtokközpontjuk Alsó- és Felsőpere határában volt, a Nádasdy vadászati központja pedig Alsóperén. Ma is tartjuk a kapcsolatot Nádasdy Borbálával, aki annak idején, gyermekkorában, szülei száműzetése idején töltött itt hosszabb időt. És ne feledjük el azt se: Széchenyi Zsigmond vadász, utazó, író, a gróf, aki a magyar vadászati kultúra kimagasló alakjának számít, ezen a környéken lőtte első bikáit.

A VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt. tetteivel is kifejezi tiszteletét a dicső vadászeldők előtt, erről magam is meggyőződtem. A kellemes túrázásra kiváló lehetőséget nyújtó alsóperei parkerdőben és arborétumban – a természeti szépségek, a különleges fák mellett – emléktábla őrzi, idézi fel a Nádasdyak, Széchenyi Zsigmond és számos más kiváló személyiség - vadászok, írók, tudósok, egyetemi tanárok - munkásságát.

CSATHÓ BARNA

A Mini-együttes egykor: Török Ádám (fuvola, ének), Czipó Tibor (basszusgítár), Dobos „Doxa” Sándor (dob), Závodi János (gítár)

Kultikus szórakozóhelyek a Kárpát-hazában V.

Tátika Presszó – Badacsony

A mai hatvanasok éppen átlépték a második x-et, amikor földcsuszamlás-szerű változások rengették meg a világot: leomlott a berlini fal, megszűnt a vasfüggöny, kinyíltak a határok, felbomlott a Szovjetunió, egyszerre bekövetkezett a rég óhajtott rendszerváltozás Kelet-Európában. Az akkori húsz évesek kapkodták a fejüket: tegnap Marx és Lenin, ma Rolling Stones és avantgarde. Tegnap zsiroskenyér és bambi, ma hamburger és cola. Tegnap tudományos szocializmus, ma egzisztencializmus. Melyik a helyes út? Hogyan tovább - törték fejüket a fiatalok és ifjúsági vezetők. Kellett hát egy hely, ahol összedughatták a fejüket, megtárgyalhatták a világ nagy dolgait, találkozhattak a szellemi és zenei élet kíváncságaival, és persze jó muzsikák mellett ismerkedhettek, kortyolhatták a finom söröket. Kárpát-medence szerte megnyitottak olyan helyek, ahol ezt meg lehetett tenni. Sorozatunkban ezeket keressük fel, felidézve történetüket. Az ötödik epizód a magyar tenger partjára, Badacsonyba kalauzol.

Veér Károly

– Megpillantottunk a parton egy csodás fehér épületet, aminek a tóra nézett a terasza. Aha, mondtam a haveromnak, azt hiszem, itt jó helyünk lesz, apukám! - idézte fel **Török Ádám** a Minit nagyra tevő Tátikával való első találkozást. Woodstock nyarán ez a badacsonyi bisztró lett a legnagyobb balatoni hippitanyá, de azért a béke e tó fölött lebegő szigeten is előfordult olykor egy kis felfordulás.

A badacsonyi mólónál található Tátika földszintjén gyorskiszolgáló étterem, a víz fölé nyúló emeleti részen pedig zenés szórakozóhely és cukrászda várta a Fonyód felől hajóval, az ország bármely sarkából vasúton érkezőket, ahogy a baráti országokból jött turistákat is. A strandolók egy erős kávé, esetleg jégbe hűtött gyümölcsitalok mellett, műanyag támlájú székeken ejtözve frissülhettek fel a páratlan panorámát kínáló teraszon, de a borkóstolásba belefáradtak is megpihenhettek itt egy gulyásleves vagy egy csirkepaprikás fölött, esténként pedig a **Birdács-Szentiváni** duó játszott az 1. osztályú bárpresszó első nyarán táncdalokat.

A látogatókat beatzenével és színvonalas kiszolgálással csalogató, nagyjából négyszáz főt befogadni képes hely később is telt házzal futott. Sőt, egyre nagyobb híre lett. Az 1968-ban összeállt Mini az 1969-es szezonban lett a Tátika rezidens zenekara. Attól fogva nemcsak az épület műszaki megoldásai voltak a kor hazai csúcsteljesítményének tekinthetők, hanem a falak között felcsendülő muzsika is.

– *Négy kanyarunk volt naponta, vagyis négyszer negyvenöt percet zenéltünk rövid szünetekkel. Tánczenekarnak szerződtek oda, de Creamet és Jimi Hendrixet játszottuk többnyire, sőt, megírtuk az első saját dalainkat is. Esténként hat-hétszázán hallgattak minket. Nem csak környékeliek, hiszen odajártak a belvárosi ficsúrok, meg a dunántúli hippik is* – mesélte a Tátikáról a Mini frontembere. Török Ádámtól azt is megtudtuk, hogy 1969-ban Badacsonyban töltötték a nyarat, aztán augusztusban innen indultak a főváros felé, hogy az első Ifiparkos koncertjükön is nagy sikert arassanak.

– *Egy vályogházat béreltek nekünk a Római úton – folytatta –. Abban a két szűk szobában átlagosan harminc-negyven gyerek aludt, de a kertben további hetven-nyolcvan fiatal hippiskedett. A woodstock-i fesztivállal egy időben mi a Tátikában adtunk koncerteket, és bár fogalmunk sem volt róla, hogy mi zajlik New York közelében épp, mégis ráéreztiünk valahogy, és szerintem ez volt a hazai hippik arany nyara.*

Ahogy később halványodott a hippie-ideológia, úgy az annak keltetőjéül szolgáló épület is kopott. A cukrászda helyére diszkót álmodtak az üzemeltetők, a Tátika pedig – ahogy 1988-ban a Magyar Építőművészet hasábjain **Callmeyer Ferenc** fogalmazott – a tömegturizmusnak esett áldozatul. Az épület 2011 óta védettséget élvez, és a hírek szerint, a közelgő felújítást követően, hamarosan Tourinform-iroda és rendezvénytér, valamint a helyi borrégió finomságait kínáló vendéglátó egység költözhethet oda, úgyhogy talán az élőzene is újra felcsendülhet a sokat hallott falak között.

FORRÁS:

WWW. POPTORTENETIEMLEKPONT.HU

Dr. Hermann Róbert, és Számadó Emese múzeumigazgató a Klapka szobor újraavatásán

Méltó helyre került Komárom védőjének emlékműve

Újraavatták Klapka György mellszobrát

Október 4-én felavatták Komáromban, a Brigetio Öröksége Látogatóközpont előtt Klapka György honvédtábornok szobrát. Az alkotás eddig a SOLUM Zrt. udvarán állt, de a cég elnök-vezérigazgatója, dr. Vida Sándor felajánlotta, helyezték át a múzeum új épülete elé.

A szép számú érdeklődő mellett ifjú kádétok egy szakasza is felsorakozott, majd nemzeti himnuszunk közös eléneklése után **Számadó Emese**, a Klapka György Múzeum igazgatója köszöntötte a résztvevőket. Az alkotás eredetéről elmondta, hogy a szobrot **Márkos Attila** szobrászművész készítette 1990-ben. A szobor és talapzata áthelyezését a művész maga végezte el. Az eseményen az alkotó ugyan nem tudott jelen lenni, de fia és családja képviselték őt távollétében.

Számadó Emese arra is kitért, hogy ez a főút mentén a hátról az egyik szobor, melyet Márkos Attila készített. Úgy vélte, ezek az alkotások méltó emléket állítanak a mén-telep múltjának és a múzeum névadójának is. Ezt követően **dr. Hermann Róbert** történész, a Magyar Történelmi Társaság elnöke, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc korszakának jó ismerője, kutatója beszélt a tábornokról.

– Klapka abba a szemtelenül fiatal társaságba tartozott, amelyik végigcsinálta a magyar szabadságharcot – fogalmazott a történész –. Mindig a márciusi ifjakról szoktunk beszélni, de az a tábornoki kar, amely 1848-49-ben kevesebb, mint egy év leforgása alatt olyan hadsereget ho-

zott létre, amellyel egészen a határokig kergette a császáriakat, szintén fiatalabb volt negyvenéves-nél. Klapka például 28 esztendő volt 1848-ban, manapság ennyi idős korban, jó esetben főhadnagyi, századosi rangig lehet eljutni.

– Az április 6-i isaszegi csata után léptették elő tábornokká, már ebben a rangban vett részt a nagysallói ütközetben és Komárom felszabadításában. 1849. májusában a Szemere-kormány hadügyminisztere lett, de hamarosan lemondott tisztségéről, hogy a komáromi vár parancsnoka legyen.

– A megerősített, a maga korában bevehetetlennek számító várból kicsapva június 13-án visszavonulásra kényszerítette a várat ostromló osztrák sereget, majd Győrig nyomult előre és részt vett a Vág vidéki hadmozdulatokban. Az erősség július elejétől ostrom alatt állt, július 2-án Görgey, a sebesült fővezér helyett Klapka vezette a csatát, amelynek végén a magyar seregnek a várba kellett visszavonulnia. Klapka augusztus 3-án kitörésre szánta rá magát, és szétverte az ostromgyűrűt, az osztrák haderő majdnem Bécsig futott.

– A jól ellátott vár a világosi fegyverletétel után még hetekig kitartott, de az ellenállást céltalannak ítélt Klapka hosszas alkudozás után

belement a kapitulációba. A szeptember 27-én megkötött egyezség szabad elvonulást garantált a védőknek, Magyarország legnagyobb erőssége október 7-én került osztrák kézre.

Dr. Hermann Róbert arra is kitért, a szobor-avatás dátuma azért is kiváló, mert a tábornok 1848. és 1849. október 4-én is Komáromban tartózkodott. Hozzátette azt is, Klapka György volt az egyetlen, aki az emigrációban is könnyen beilleszkedett a fogadó társadalomba, politikusként és vállalkozóként is sikeres volt. A kiegyezés után amnesztiát kapott, hazatért, és 1892. május 17-én halt meg Budapesten, temetésén több tízezer ember énekelte a Klapka-indulót. Bár Budapesten van eltemetve, mégis komáromi földben nyugszik: sírjára ugyanis annak a városnak a földjét szórták, ahol négy véres csatát vívott.

Az ünnepség végén megkoszorúzták a hős tábornok szobrát, majd a Szózat eléneklése után ért véget az avatóünnepség.

VK

FOTÓ: MAZÁN TIBOR

ANDREA

FODRÁSZAT

Tatabánya, Győri út 10. fsz. 1. (OBI-val szemben)

Az ideális partner mi vagyunk!

Időpontegyeztetés:

34/310-554, 30/336-7841

**SCHAFER
SZODA**

**20 éves tapasztalattal
vevőink szolgálatában!**

Termékeink és szolgáltatásaink: szódavíz (szikvíz), tisztított, ionizált és lúgos víz gyártása, forgalmazása, kiszállítása, 25 literes kór ballonok töltése és kiszállítása, vízadagoló gépek eladása, bérbeadása Tatabánya és környéke területén.

2800 Tatabánya, Táncsics u. 74.

Mobil: +36 (20) 333-0190

Web: www.schafferszoda.hu

ALBA REGIA TÁNCÉGVESŐLET

BANDÁZÓ

MEZŐFÖLD

SZÉKESFEHÉRVÁR, 2022

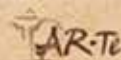
BANDÁZÓ

MEZŐFÖLD

LEMEZBEMUTATÓ KONCERT

2022. NOVEMBER 6.
VASÁRNAP 19 ÓRA
TÁNCHÁZ

JEGYEK: WWW.FEHERVARIPROGRAM.HU/JEGY

GÁLAMŰSOR
a tatabányai és
az erdélyi
gyerekekért

Az Alapítvány Tatabánya Tánc kultúrájáért és a Bányász Táncegyüttes bemutatja

XIX. Déva Gála

2022.november 12. 18.00 óra - Jászai Mari Színház, Népház

Fellépők:

Szent Efrém Férfikar - Cimbaliband ~Demeniv Mihály harmonikaművész

Herczku Ágnes és Nicola Parov

Tatabányai Szimfonikus Zenekar Román Géza vezetésével

Vásáry Tamás ~ Kossuth-díjas zongoraművész

Németh Dénes és Zenekara - Tatabányai Bányász Táncegyüttes

Védnök:

Rendező: Emmer Róbert

Díszvendég:

Szücsné Posztovics Ilona

Böjte Csaba

Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármestere

A dévai otthon alapítója

Jegyek ára: 3 000.- Ft

Jegyek válthatóak a Jászai Mari Színház, Népház jegypénztárában ; A Vértesszéki Agorája jegypénztárában;

Izsó Máriánál +36 30/428 2885 és Pintér Máriánál +36 30/202 5113